

Aalborg Stiftsbog 2019

Aalborg Stiftsbog 2019

Udgivet af Aalborg Stifts landemode

Aalborg Stiftsbog 2019
62. årgang
Udgivet af Aalborg Stifts Landemode

Redaktionsudvalg:

Biskop Henning Toft Bro
Domprovst Niels Christian Kobbelgaard
Provst Thomas Reinholdt Rasmussen (redaktør)
Sognepræst Niels Christian Scheel Lassen (redaktør)

Layout og tryk:

Vestergaards Bogtrykkeri

ISSN: 0107-5055 (trykt)
ISSN: 2246-6258 (online)

Ved henvendelse til redaktionen vil alle copyrightspørgsmål blive behandlet efter gældende regler.

Forsidebillede:

Konfirmation i Nøvling Kirke
Fotograf Nanna Højbjerg

Bagsidebillede:

Indvielse af den renoverede Brønderslev Kirke
Fotograf Nanna Højbjerg

Indholdsfortegnelse

Forord.....	7
Landemodeprædiken af <i>Viggo Ernst Thomsen</i>	8
Landemodeberetning af <i>Henning Toft Bro</i>	12
I menighedsrådene skal vi vide, hvor pytknappen sidder – et interview.....	22
Fælles om det væsentlige af <i>Peter Lodberg</i>	28
Det lutherske præsteembede af <i>Thomas Reinholdt Rasmussen</i>	34
Skole-kirkesamarbejdet ved skoletjenesterne.....	38
Den nye hospitalskirke ved <i>Henning Toft Bro</i>	42
Stiftsrådet.....	44
Liturgirapporter.....	48
Budolfi Provsti.....	50
Aalborg Vestre Provsti.....	54
Aalborg Østre Provsti.....	58
Aalborg Nordre Provsti.....	62
Brønderslev Provsti.....	66
Frederikshavn Provsti.....	70
Hjørring Nordre Provsti.....	74
Hjørring Sønder Provsti.....	78
Hadsund Provsti.....	82
Jammerbugt Provsti.....	86
Rebild Provsti.....	90
Sydthy Provsti.....	94
Thisted Provsti.....	98
Morsø Provsti.....	102

Forord

I folkekirken sker der som altid meget. Til næste år skal vi have menighedsrådsvalg og samtidig påbegynder vi en samtale om liturgi og gudstjeneste. Dette afspejles også i Stiftsårbogen, der ud over landemodeprædiken og landemodeberetning, også indeholder et tankevækkende interview med to af stiftets menighedsrådsformænd og en refleksion over hvad det væsentlige egentlig er. Desuden kaster vi et blik på præsteembedet, hvis selvopfattelse og andres opfattelse af det nok er under forandring i disse år. Skoletjenesterne, der står for et omfattende arbejde, er også repræsenteret. Stiftsårbogen indeholder desuden provstiernes fortælling om sogne og mennesker, og man bliver kun bekræftet i, at folkekirken er en organisation med mange facetter og berøringsflader.

God fornøjelse med læsningen, hvor vi forhåbentlig kun bliver mere opmærksomme på, at vi er fælles om det væsentlige.

*Niels Christian Scheel Lassen
Sognepræst Storvorde*

*Thomas Reinholdt Rasmussen
Provst, Sct. Catharinæ Hjørring*

Redaktører Aalborg 2019

Landemodeprædiken

Af provst Viggo Ernst Thomsen, Frederikshavn Provsti

*Prædiken ved landemode i Aalborg Domkirke
fredag 27. september 2019 kl. 10.15*

Salmer: 4 – 29 – 369 – 582 – 69 – 217

Tekster: 15. søndag efter Trinitatis, 1. tekstrække

Dagens Evangelium handler om livsindstilling: Om at leve i *frimodighed* som kristen. Det er en visdomspræget vejledning i, hvordan du i Gudsrigets ”allerede/endnu-ikke” skal forholde dig i alle ting, så du nøjes med at have én (1) Herre! En vejledning i det rette sindelag, når du nu som kristen har radikal tillid til Gud.

Og visdomsordet lyder: ”Vær ikke bekymrede!”. Der er ellers nok at bekymre sig for.

Hver epoke har sine epokale problemer. Og vor epokes største udfordring er (og bliver) ”klimaet”.

Her i uge 39 har FN haft ”Klimatopmøde”. Danske pensionskasser har lovet, at de vil investere 350 mia. kr. i grøn omstilling inden 2030. Dansk Industri er med. Sågar LA og DF har fået en klimapolitik hen over sommeren.

I dag, fredag 27. september, er det de voksnes tur til at klimastrejke: Biskoppen i nabostiftet opfordrer til, at vi i frokostpausen tager: ”A break for climate”. Jeg så, at Folkekirken Hus havde en temauge om ”Madspild og bæredygtighed” tidligere i september. Jamen, er det folkekirken opgave at tage fat på disse ting? Ja, selvfølgelig. Jo, men det er politisk? Ja, det er politisk. Man kan også sige, at det er et moralsk, folkeligt problem globalt. Her har Evangeliet noget at sige: Hvordan

kan vi leve med frimodighed, livsmod og livsglæde, samtidig med at vi bekæmper de menneskeskabte klimaændringer med hård hånd?

Vi må ikke sammenblande kristendom og politik, men vi må heller ikke adskille. Evangeliets befriende ord må lyde, også ind i klimadebatten. Om alt det vi ikke kan sige os selv: Om ”syndens rå realisme og nådens overnaturlige skønhed”. [Kåre Egholm Pedersen: ”Tro på Gud” (2019), s. 9]

Vi skal hverken sidde i folkekirken – eller i et teologisk elfenbenstårn - og hovere over: 1) at så mange er bekymrede for klimaet; 2) at en 16 årig desperat svensk pige opfordrer de voksne til at gå i panik; 3) at det er en form for ”erstatnings-apokalyptik” osv. Det er særdeles velbegrunder, at vi skal være bekymrede. Indsatsen mod klimaforandringerne har de sidste 40 år hængt gevaldigt i bremsen. Nu er det tid til at opmuntre og påskønne til at turde tage fat (også selv om det kan komme til at koste os betydelige personlige ofre ift. vor mammondyrkelse).

Og hvis vi med udgangspunkt i Evangeliet ikke kommer med bud på, hvad vi skal gøre i stedet for at gå i panik, så svigter vi. Vi er fra Skabelsens sjette dag sat til at herske og forvalte over jorden og gøre den frugtbar. Og fra Opstandelsens morgen sat til at tjene i kærlighed.

Vi er bundet til barmhjertigheden. Vort forhold som menneske til verden er, når vi er blevet voksne, derfor også karakteriseret først og fremmest ved ”bekymring”. Vi kan simpel hen ikke lade være med at bekymre os. Den tyske filosof Martin Heidegger kaldte det ”Sorge”. Vort grund-

*Provst Viggo Ernst Thomsen prædiker ved Landemodet
2019. Foto Michael Bo Rasmussen, Baghuset.*

forhold til livet er ”sorge”: Omhu, omsorg og bekymring. Dette grundforhold kommer før ethvert videnskabeligt distanceret forhold til verden, var Heideggers pointe.

Total ubekymrighed hører barndommen til, som når en 10-årig dreng kommer hjem en sommeraften med sin fiskestang, en spand med to isinger, en våd sok og forundret spørger: ”Hvad! Har I allerede spist?”

”Vær ikke bekymrede”, siger Jesus i dagens evangelium. Opfordrer han os til at gå i barndom? ”For Gudsriget hører sådanne til”. Nej!

Jo! På en måde! For det er vigtigt at være skarp på, at Jesus oftest udtaler sig paradoksalt: ”Den der vil være stor iblandt jer, skal være alles slave”. Det er ikke bare en primitiv rolleombytning. Det er en meget mere radikal omvurdering af alle vore værdier, der ligger i Jesu udsagn. Gør vi Jesu ord entydige og ikke paradoksale, nedskriver vi umærkeligt hans budskab. Og det kan blive fladt og banalt. Jesus siger: ”Vær ubekymrede. Se på himlens fugle og se på markens liljer”. Men han siger ikke, at vi skal ligne dem!

Skal Jesu ord om ubekymrighed forstås paradoksalt, når nu vores grundattitude er bekymring, så må vi sige, at: På den ene side skal vi selvfølgelig bekymre os et hundrede procent om hinanden og om klimaet. Og samtidig på den anden side skal vi være et hundrede procent ubekymrede. Hvordan er det muligt?

Fordi bekymringer og det at være ubekymret ikke ligger på samme plan: Vi skal være et hundrede procent bekymrede over det, vi har *magt* til at forme og ændre, og vi skal være et hundrede procent ubekymrede over alt det, vi *ikke har magt* over. Vi skal således for nu at referere til Jesu møde med Martha og Maria (Lukas 10, 38ff.) både være ”Martha-type” og ”Maria-type” på en gang. Men vore fælles bekymring for den menneskeskabte del af klodens feber skal ikke stå

i vejen for taknemmeligheden over at få lov til at være her!

For det første om bekymringerne (”Martha-adfærden”): I det nye folketingsår står vi for at få en egentlig klimalov. Det bliver svært. Og dyrt, forlyder det. Klimaloven skal være spydspids for, at vi kan reducere CO₂-udledningen med 70% inden 2030. Fordi vi har satset på sol og vind i så mange år, er det sværeste tilbage: At ændre en hel befolknings livsstil. Det bliver radikalt. Vi skal efter sigende igennem en omstilling, der svarer til den hygiejnerevolution, der fulgte efter koleraepidemien i København 1853. Det var en total ændring af tankegang i en hel befolkning. Det samme forestår nu mht. klimaet.

Om det er: Netflix, oksekød eller flyrejser, der især skal holde for med afgifter, kan dagens Evangelium *ikke* inspirere til at have nogen som helst mening om. Men derimod som vi hørte først: ”I kan ikke tjene både Gud og Mammon”. Klimakrisen er bl.a. et resultat af, at menneskeheden med manglende gudsfrygt har dyrket grådigheden og dermed mammon.

”Mammon er den mest almindelige gud på jorden”. Sådan skrev allerede Martin Luther i forklaringen til det første bud i ”Den store Katekismus”.

Gerd Theissen (tidligere professor i Ny Testamente på Københavns Universitet) kommer i sin katekismus med en optimistisk løsning på dette valg som kristen mellem Gud og Mammon. Det handler om at forsage Mammon, men ikke penge som sådan! Det afgørende er, siger han: ”Hvad gør du med pengene? Bestemmer *du* over pengene eller bestemmer *de* over dig? *Enhver kan besejre mammon*. For den, der bruger mammon til gavn for andre, besejrer den.” (”Tro & tanke”, 2015). Det budskab er vigtigt, at nogen får sagt de kommende år. For mange af vore daglige bekymringer er jo blot et udslag af Mammons herredømme.

For det andet om ubekymretheden ("Maria-dy-derne"): Det er ikke tilfældigt, at søndag i gamle dage var den første dag i ugen. Her kunne man rekreere i naturen, med familien og ved gudstjenesten tage forskud på den eskatologiske himmelske lovsang og ditto måltid og på denne måde blive tanket op til det jævne, muntre virksomme bekymringsliv i hverdagene efter.

Det at være ubekymret ligger således på et dybere plan end bekymringerne. Den er mere fundamental end bekymringerne. Man kan dybest set være ubekymret midt i al sin bekymring.

Det at være ubekymret kan vi opleve intenst indimellem (som drengen med den våde sok). Men vi kan også gribes midt i vores bekymring af en vished om dybest set at være i trygge hænder, båret af en magt, Gud, der i sidste ende vil os det godt og ikke er ligeglad med vores bekymring.

Jesus forbinder ubekymretheden med tro på Gud og Guds riges komme. Mangel på ubekymrethed er mangel på tro. "I lidetroende" kalder han de, der ikke er ubekymrede. Uden tro på nådens skønhed tager bekymringerne overhånd. Bekymringerne bliver til alt og udhuler vores glæde og livsmod.

Uden tro på syndernes forladelse: Som de elendige syndere, vi er, kommer vi jævnligt til kort i vore forsøg på at ændre vores livsstil, og vi ender med at blive desillusionerede og kyniske og mister vor tiltro til, at det hele nytter noget.

Uden tro går vi til grunde af stress over unødvendige bekymringer, mens troens ubekymrethed kan bære os, så vi kan holde til at være et hundrede procent bekymrede.

Hvordan kommer vi så til denne tro og ubekymrethed? Ved som Maria at lytte til ham, der så ubekymret og paradoksalt prædiker ubekymrethed. Vi kan låne ubekymrethed af Jesu overskud af ubekymrethed.

Og ved at ihukomme, at lovens gamle pagt fra GT er blevet erstattet af Evangeliet. Men *regnbuepagten* er der stadig. "Den evige pagt, der er mellem Gud og alle levende væsener." Derfor kan vi leve frimodigt, Gud i vold.

Amen

Landemodeberetning 2019

Af biskop Henning Toft Bro, 27. september 2019

”Herre, jeg vil gerne tjene,
tjene dig, og dig alene,
tag og brug mig som du vil!
Hvad jeg ejer, har du givet,
hver en evne, selve livet,
dig det hele hører til.”

Således synger vi med digteren Kristian Østergaard i salmebogens nr. 373.

Kristian Østergaard blev født i Volstrup i Hjerm sogn i 1855. Han gik på Askov højskole. Et ophold som prægede ham for livet. Senere blev han højskolelærer for de skandinaviske nybyggere i Elk Horn, i Iowa, i USA.

1885, 30 år gammel, åbnede han en højskole i Støvring. En dårlig økonomi tvang ham efter 7 år til at give op.

I sine erindringer beskriver han skuffelsen over den lukkede højskole således:

”I 1891 fik vi ingen pigeskole. De få der havde meldt sig, måtte jeg sende afbud, da det var for få. Det var meget nedslående for mig; og det var under den trykkende følelse af, at der ikke var brug for mig i mit fædreland, at jeg i min dagbog skrev de to vers: Herre, jeg vil gerne tjene...”

Det var altså i de vanskelige år i Himmerland, salmen blev til.

Herre jeg vil gerne tjene.... brug mig som du vil.

Præstemangel

Årets landemodberetning bærer præg af en af de største udfordringer, vi står i i disse år. Ikke bare i

Aalborg stift, men i flere jyske stifter: Det er svært at få ansøgere nok til de embeder, vi opslår.

Heldigvis er det ikke kun et Aalborg Stift-fænomen. Var det det, kunne flere andre stifter glæde sig over, at de ikke var ramt af præstemangel. Men det er de. Det er vi.

Både præster og menighedsråd har det inde på livet de steder, hvor der er vanskeligheder med at besætte embederne.

Vi har stået i denne problemstilling før i Folkekirken. Dengang løste vi det. Det gør vi også denne gang. Men det kræver tålmodighed. Og det kræver, at vi sammen finder løsninger på, hvordan vi kan afhjælpe situationen, indtil udviklingen vender.

Det drejer sig først sig først og fremmest om rekruttering af præster.

De sidste par år har jeg i min Landemodeberetning berørt præstsituationen og talt om, hvor få der efterhånden søger embeder.

Jeg har gentagne gange sagt, at kongevejen til et præsteembede i Folkekirken er en teologisk embedseksamen. Det mener jeg stadigvæk. Men den situation vi står i nu, kalder på nytænkning.

Derfor forsøgte vi sidste år at gå en anden vej. Vi forsøgte at indføre en alternativ teologisk uddannelse. Tanken var en teologisk overbygning på en allerede erhvervet kandidatuddannelse fra et af vore universiteter med efterfølgende deltagelse i undervisningen på pastoralseminariet. Det skulle være en forsøgsordning, der skulle eksistere 10 år, hvorefter den skulle evalueres.

Præsteforeningen, Provsteforeningen, Landsforeningen af menighedsråd, biskopperne og Kirke-

Landemode 2019.
Foto Michael Bo
Rasmussen, Baghuset.

ministeriet var alle enige om, at det var en farbar vej at gå, og forslaget blev forelagt Folketingets Kirkeudvalg.

Et flertal af Folketingets partier skød helt uforståeligt forslaget ned, og vi kunne ikke komme videre ad denne vej.

For mig at se var det et eklatant eksempel på, hvor skadeligt det er, når Folketinget blander sig i Folkekirkens indre anliggender.

Præstemangeludvalget blev på grund af politisk uvilje nedlagt, og på ruinerne af dette udvalg opstod et nyt udvalg, nemlig et udvalg, der nu arbejder på at justere §2-ordningen. Den ordning, hvorefter man kan indstilles til at søge præsteembede, hvis man består en forholdsvis omfattende prøve i forskellige teologiske discipliner.

Indtil der foreligger en løsning, må vi væbne os med tålmodighed, og samtidig være i tæt dialog om, hvordan præster, menighedsråd og frivillige indretter sig i hverdagen, og får fordelt opgaverne, så præsterne ikke står alene med opgaveløsningen.

Det myndige lægfolk

På provstemødet i maj, drøftede vi situationen, som så mange gange før, og jeg mener, det er vigtigt, at vi rundt omkring i sognene får italesat vigtigheden af, at vi får mobiliseret det myndige lægfolk, som kan overtage nogle af de opgaver, præsterne har.

Begrebet ”det myndige lægfolk” anvendes ofte i flæng. Men lad mig forsøge at indkredse begrebet.

Ordet ”læg” kan betyde noget i retning af ”den som ikke tilhører præstestanden.”

De fleste, som er engageret i Folkekirken tilhører ikke præstestanden. Jeg mener, vi er omkring 2.200 præster i Folkekirken. Der ud over er der tusinde og atter tusinde, som sammen med præsterne er med til at bære evangeliet frem i vore sogne. Uden denne lægmandsindsats ville kirkelivet se sølle ud. Eller sagt på en anden måde: Sammen med præsterne er lægfolket – det myndige lægfolk – med til at skabe en levende og en nærværende kirke.

At det myndige lægfolk har sin store betydning hænger sammen med Luthers tanke om det almindelige præstedømme.

Et sted siger Luther: ”Thi hvad der er krøbet ud af dåben kan rose sig af allerede at være indviet til præst, biskop og pave, selv om det ikke sømmer sig for enhver at udøve et sådant embede.”

I en evangelisk, luthersk folkekirke kirke er det derfor menigheden, der har den største magt og indflydelse.

En luthersk menighed vælger sin egen præst og bestemmer selv i vid udstrækning over den lokale kirke.

Dåben understreger, at vi alle er lige for Vorherre. I barnedåben bliver det åbenbart, at vi ikke kan gøre os fortjent til Guds nåde og retfærdighed. Vi får begge dele ufortjent og gratis. Vi får det af nåde.

Biskoppen aflægger landemodeberetning 2019. Foto Michael Bo Rasmussen, Baghuset.

I en tid med præstemangel er det uhyre vigtigt, at vi besinder på Luthers tanke forstået på den måde, at når vi mangler præster, må det myndige lægfolk træde i karakter på en ny og anderledes måde.

Vel har menigheden kaldet sin præst. Det er præsten, der har ansvaret for gudstjenester og kirkelige handlinger. Det er præsten, der er garant for evangeliets forkyndelse.

Lykkeligvis lever vi Aalborg stift med dedikerede præster der – ja, undskyld udtrykket – kan mere end deres Fadervor. Præsterne lever og virker også meget mellem søndagene. Men præsterne kan og skal ikke gøre al arbejdet.

I de kommende år, hvor præstemanglen plager nogle sogne, er det vigtigt, at menighedsråd, menighed, frivillige og ansatte går ind og tager ansvar og i fællesskab får løst de opgaver, man synes, er vigtigt for det sogn, man er aktiv i.

Alle får – og vil også i fremtiden få – den kirkelige betjening, man kan forvente at få af kirken, men alt det meget andet, vi også gerne vil, må og skal løses med nye kræfter. Det vil sige af det myndige lægfolk.

”Tag og brug mig som du vil”, synger digteren. Og ja; vi skal alle turde at lade os bruge. Vi skal med digterens ord hver især bruge det pund, vi er blevet givet.

Det er, som jeg læste på en mur med graffiti for mange år siden: ”Den, der ikke kan bruges til noget, kan altid bruges til noget andet!”

Sandt er det, at der er brug for alle gode kræfter i arbejdet med at skabe gode rammer og vilkår for menighedens liv og vækst.

Det er, som Paulus skriver i Efeserbrevet kapitel 4 vers 11-13:

”Og han har givet os nogle til at være apostle, andre til at være profeter, andre til at være evangelister og andre til at være hyrder og lærere for at udruste de hellige til at gøre tjeneste, så Kristi legeme bygges op, indtil vi alle når frem til enheden

*Dåb.
Foto Aalborg vestre
provsti.*

i troen og erkendelsen af Guds søn, til at være et fuldkomment menneske, som kan rumme Kristi fylde.”

Det er store ord, men ikke desto mindre, taler de ind i den situation, vi altid er i som kirke: Der er brug for os alle.

Derfor skal min opfordring lyde, at alle med interesse for menighedens liv og vækst træder i karakter. At alle engagerer sig i kirkelivet og at menighedsråd går i dialog med præsterne og spørger, om der er opgaver, de kan påtage sig, så præsten får tid til at være præst.

Og ja, det kan betyde mere arbejde for menighedsråd og frivillige, men tiden kalder på, at det er nødvendigt.

Gudstjenestens fremtid

I 2016 nedsatte biskopper tre fagudvalg. Udvalgenes opgave var at analysere Folkekirkens ritualer for gudstjenesten, dåb og nadver. De tre fagudvalg undersøgte gudstjenestelivet, som det ser ud i dag, og baggrunden for det.

Der blev udgivet tre rapporter. På baggrund af disse tre rapporter, blev der ligeledes udgivet tre mindre rapporter, som er uddrag af de store rapporter.

Ikke så snart var blækket tørt, inden de forudsigelige reaktioner kom:

Skal vi nu have en ny liturgikommission?

Dertil er der at sige: Nej, der er vi slet ikke endnu. Tiden vil vise, om det ender der.

Skal gudstjenesten, liturgien, sakramenterne nu helt omkalfatres?

Nej, ikke hvis det står til mig. Men en levende forkyndelse, en levende gudstjeneste, en levende tradition lever kun, hvis vi tør udfordre traditionen og tænke fornyelse. Ikke for fornyelsen skyld. For kirkens skyld. For evangeliets skyld.

Der er lagt op til en bred folkelig og kirkelig debat om, hvordan gudstjenesten i fremtiden skal forme sig. Opgaven er nu at brede debatten ud til alle som interesserer sig for gudstjenesten. Det er vigtigt at holde sig for øje, at gudstjenesten ikke er præstens eller fagfolkernes gudstjeneste, men menighedens.

Gudstjenesten er menighedens gudstjeneste, som præsten er sat til at lede.

For at få en så bred debat som muligt, har vi i Aalborg Stift arrangeret tre debataftener i henholdsvis Thisted, Brønderslev og Skalborg.

Håbet er, at mange vil deltage og være med til at debattere fremtidens gudstjeneste.

Landsforeningen af Menighedsråd, Grundtvigsk Forum og Biskopperne har udarbejdet

*Det indre af Mou kirke.
Foto Niels Clemmensen.*

17.000 samtalekort, som er udsendt til alle landets menighedsråd.

På disse samtalekort er trykt nogle spørgsmål, som man kan bruge til at sætte en debat i gang. Det kan ske på menighedsrådsmøder, men igen; for at brede debatten ud, vil jeg opfordre til, at man rundt omkring i sognene arrangerer debat-aftener, så så mange som muligt kan komme til orde.

Der er oprettet en mailboks, hvor alle kan indsende deres overvejelser og tanker. Disse vil blive taget med i den videre proces.

Det er mit håb, at vi sammen kan skabe en levende og spændende debat om et vigtigt emne, nemlig hvad vil vi med gudstjenesten nu og i de kommende år, og at vi alle kan blive kloge på både traditionen og en eventuel fornyelse.

Samarbejde med civilsamfundet

Noget af det som anfægter mig disse år, er den vending jeg hører igen og igen: Dørtærsklen til kirken er for høj.

Det sætning hørte jeg også, da jeg blev præst i 1985.

Udsagnet anfægter mig, fordi jeg mener, vi alle arbejder på at skabe en nærværende og inkluderende folkekirke. Men der er stadigvæk nogle, der mener, at de har svært ved at træde ind over dørtærsklen til kirken, selv om alle arbejder på, at gøre tærsklen så lav som muligt.

I den forbindelse er der især to pejlemærker, vi skal være opmærksomme på de kommende år.

Det er: Samarbejde med civilsamfundet og Diakonien.

Muligheden for samarbejdet med civilsamfundet er til stede som ikke set den sidste generation.

Universiteter, folkeskoler, gymnasier, kommuner, regioner, institutioner, lokale foreninger, idrætsklubber osv. står på spring for et samarbejde med Folkekirken.

Denne udfordring skal vi gribe. Vi skal igen og igen indgå i forpligtende samarbejder, med dem, der vil samarbejde med os.

I et stort landstift som Aalborg stift, er det vigtigt at vi involverer os for at tilbyde de kompetencer og de muligheder vi har, os der er til stede i alle hjørner af stiftet.

Samtidig er det vigtigt, at vi indgår i samarbejde og dialog med offentlige myndigheder, eller om I vil, med civilsamfundet for at bidrage med vore kompetencer.

Her tænker jeg på den religionspædagogiske indsats i samarbejde med uddannelsesinstitutionerne, og samarbejdet med kommunerne omkring det sociale arbejde, altså diakoni.

Siden jeg blev biskop i 2010 har jeg arbejdet på at sætte diakonien på dagsordenen. I samarbejde med mange gode kræfter i hele Aalborg stift, er det lykkedes at få diakonien sat i spil i menighederne.

Især vil jeg pege på Folkekirkens Familiestøtte som stille og roligt vokser her i stiftet og efterhånden breder sig til flere og flere stifter i Danmark.

Jeg nævner specifikt samarbejdet med civilsamfundet og diakonien. Jeg tror, at vores engagement her vil få afgørende betydning for folks opfattelse af Folkekirken, og dermed få afgørende betydning for fremtidens Folkekirke.

Sagt på en anden måde: Jeg tror at den måde, vi involverer os i civilsamfundet og diakonien/det sociale arbejde de kommende år, kan få afgørende betydning for folks opfattelse af og tilknytning til Folkekirken, men også vores forståelse af at være kirke, hvis fornemste opgave er at forkynde evangeliet, men også vi engagerer os i det omliggende samfund, hvilket i øvrigt er meget evangelisk.

Kirken i Sommerlandet

Den 16. april i år udgav FUV rapporten ”Kirken i Sommerlandet”.

Rapporten er blevet til i et samarbejde mellem FUV, Ribe, Viborg og Aalborg stifter.

Med rapporten er der udgivet et idekatalog, der peger på de muligheder sommerlandspastorater for at være kirke, i sommerperioden, hvor nogle af vores pastorater mangedobles af både danske og udenlandske turister.

En anden udfordring i den sammenhæng er ligeledes det stigende antal borgere, der bor i deres sommerhuse året rundt. Der vil givetvis være mange, som er engageret i de sogne, de flytter fra, og det bliver spændende at følge udviklingen og se, hvordan vi kan inddrage disse resursepersoner i sommerlandsområderne.

Samtidig må vi også være opmærksomme på, at det kan komme til at koste flere ressourcer for både menighed, menighedsråd og præster. Der-

for vil jeg opfordre til, at I sammen finder ud af, hvordan I kan og vil være kirke, som involverer disse nye beboere.

Måske kan det være en ide at profilere sig tydeligere som sommerlandssogne, samtidig med at I er jer bevidste om, at I ikke får flere kræfter, men nødvendigvis omorganisere de kræfter, I har.

På seneste Stiftsrådsmøde i september drøftede vi muligheden for om Stiftsrådet kunne engagere sig i at udvikle arbejdet med Kirken i Sommerlandet. Der var enighed om, at det kunne være et vigtigt indsatsområde de kommende år. Og gerne i et tæt samarbejde med et provsti, der er beriget med mange sommerhusgæster.

Området trænger i hvert fald til at blive belyst, og det kalder på et engagement fra alle gode kræfter, som kan se vigtigheden af at involvere og

Vennebjerg kirke.
Foto Niels Clemmensen.

aktivere de mange kirkeinteresserede, der bor i stiftets sommerhusområder.

Menighedsrådsvalg 2020

2020 bliver også et spændende år for Folkekirken.

Tirsdag den 17. november næste år er der menighedsrådsvalg.

Allerede nu vil jeg opfordre både menighedsråd og præster til at oplede kandidater. Kontakte personer, som viser interesse for Folkekirken og for menighedens liv og vækst.

Eksempelvis kan man byde kommende kandidater med til menighedsrådsmøder. Mange ved måske ikke, hvad der foregår i et menighedsråd. Ved at invitere indenfor, kan I være med til at skabe interesse for og indblik i det meget spændende arbejde, der foregår i et menighedsråd.

Forleden udkom en papirudgave af Kristeligt Dagblads magasin om Folkekirken. Temaet var "Inspiration til menighedsrådet."

En tankevækkende overskrift var: "280.000 personer vil gerne i menighedsrådet."

To forskere fra FUV, Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter, har i deres arbejde fundet frem til, at der er hele 280.000 personer, som er opstillingsparate, hvis de vel at mærke bliver spurgt.

Omsætter vi tallet til Aalborg Stift vil der altså være omkring 25.000 mennesker, som ifølge undersøgelsen er interesseret i menighedsrådsarbejdet. Det burde give os alle mod på at gå ud i sognene og indlede en dialog med disse mennesker. Opfordre så mange som muligt til at gå ind i menighedsrådsarbejdet og opfordre til at stille

*Friluftsgudstjeneste på torvet i Aalborg.
Foto Aalborg Stift.*

op, så vi kan få bæredygtige menighedsråd, der i de kommende år kan være med til at bære kirkelivet frem i vore sogne.

Derfor: Begynd allerede nu. Venter I til næste efterår, kan det være for sent

TAK

Jeg har ofte sagt, at Landemodet for mig er en af årets mange højtider. Her mødes vi en dag, hvor vi er med til at styrke fællesskabet i vores store, herlige stift.

Mange arbejder med på menighedens liv og vækst, og det giver anledning til glæde og opmuntring. Og det giver mig mulighed for at rette en stor og hjertelig tak til alle, som lægger liv og kræfter i at skabe en levende og nærværende Folkekirke i Aalborg stift.

Tak for det!

Jeg vil også rette en stor tak til samarbejde med og samvirke i Stiftsrådet.

En særlig tak skal lyde til formand Ejnar Haugaard Thomsen for en kyndig og engageret indsats. Tak også for vores samarbejde og fortrolighed.

Stiftsrådet yder en stor indsats for det kirkelige arbejde i Aalborg stift, og forsøger at støtte nye tiltag som er med til at synliggøre Folkekirken rundt omkring i Aalborg stift.

Tak til Stiftskontorchef Jørgen Lützu Larsen for et godt og solidt samarbejde gennem 9 år.

Jørgen Lützu Larsen valgte at gå på pension tidligere i år, og Souschef Helle Monberg Hinds-holm er konstitueret i stillingen indtil denne er besat efter opslag.

Der skal også lyde en stor tak til alle medarbejdere i stiftsadministrationen. I er mig en stor hjælp og støtte i en, på den gode måde, travl og udfordrende og meningsfuld hverdag.

Takken skal også lyde til alle medarbejdere og medlemme i Aalborg stift. Det er provster, provsti-

udvalg, præster, menighedsråd, kirkefunktionærer og frivillige.

I er alle frontarbejdere hver på jeres måde. I lever derude hvor kirken bliver til liv. Det er jer der skaber liv. Gennem gudstjenester, kirkelige handlinger, koncerter, undervisning, korarbejde, arrangementer og alt det, I når i en travl hverdag, er kirkens ansigt ud ad til. Jeg vil gerne sige jer tak for jeres indsats og udtrykke min taknemlighed for alt det, I skaber.

Tak til alle, der igen i år bakker op om årets Landemode. Denne opbakning betyder meget for mig personligt, men er også med til at understrege sammenhold og virkelyst i Aalborg stift.

Lad mig slutte, hvor jeg begyndte, nemlig med digteren Kristian Østergaard.

Ud over salmen: ”Herre jeg vil gerne tjene...” skrev han også sangen: ”Vi er fæstere her for en tid...”

I strofe 4 synger han:

”Strør vi frøkorn hvor fremad vi går

Vil det blomstre en dag i vort spor,

og det tunge smelte bort i hver lovsang vi sjunge.”

I strofe 5 hedder det:

”Ja, vort liv det skal forme sig rigt

som et strålende, yndefuldt digt,

når vi pløjer,

selv hvor høsten er skjult for vort øje.”

Lad os gå ud og strø evangeliets frøkorn, tro på at det, med Helligåndens mellemkomst, vil blomstre i vort spor, og lad os pløje, selv hvor høsten er skjult for vort øje.

I menighedsrådene skal vi vide, hvor pytknappen sidder

Af Bo Nygaard Larsen

Der er nok at se til som menighedsrådsformand. Det ved om nogen Louise S. Christiansen, Støvring Kirke, og Niels Daugberg, Sankt Catharinæ i Hjørring. Vi har mødt dem.

Det er den danske sommer, der kommer og går med sine byger. Sådan er det også denne fredag middag, hvor tunge skyer hænger lavt over Støvring og de får, der græsser på marken bag sognegården. Indimellem bryder solen frem for så igen at krybe i læ bag en sky.

Louise S. Christiansen, 41, og Niels Daugberg, 72, tager bestik af situationen og går ind i sognegården. De er begge menighedsrådsformænd, hun her i Støvring og han i Sankt Catharinæ i Hjørring. Begge er de forholdsvis nye i hvervet, og begge har de deres meninger om de udfordringer, folkekirken står overfor, og de aktuelle muligheder, den altid vil have.

»Jeg er rigtig glad for at være medlem af menighedsrådet. Det giver mig nogle muligheder for at være med til at sætte en dagsorden og få indflydelse på vores fælles kirkeliv. Menighedsrådene spiller en afgørende rolle. Vores tilstedeværelse er med til at sikre den folkelige forankring, som er nødvendig for, at vi kan have den folkekirke, vi har,« siger Louise S. Christiansen.

Det er Niels Daugberg enig i.

»Vores vigtigste opgave som menighedsråd er at skabe gode betingelser for menighedens liv og vækst. Det har vi skrevet under på via menighedsrådsløftet, og jeg synes, at det er vigtigt at fastholde det fokus. Hvis vi ikke udvikler os som kirke, stagnerer vi, og som menighedsråd skal vi hele tiden turde sætte rammerne og sætte nye aktiviteter i gang,« siger Niels Daugberg.

Drømmen om menighedslivet

Louise S. Christiansen nikker. Det var netop derfor, at hun i 2016 besluttede sig for at stille sit mandat til rådighed på det lokale opstillingsmøde. Hun kendte i forvejen til kirkelivet, deltog regelmæssigt i højmesserne, og sammen med sine børn kom hun til spaghettigudstjenesterne.

»Det arbejde, der blev lavet, ville jeg gerne være med til at bygge videre på. Med et flot ord handlede det om fortsat at give plads til de levende sten, for det er dem, vi skal bygge vores kirke på. Selvom vi egentlig har en god kirkegang, er det jo kun én til to procent af vores medlemmer, som kommer til gudstjenesterne. Tænk, hvis vi kan få det tal op, bare op på 2,1 procent. Det ville jo være fantastisk,« siger Louise S. Christiansen.

Vi sidder i det fjerneste mødelokale i sognegården. Et hus, der ugen igennem byder på en lang række aktiviteter for alle aldersgrupper.

»Jeg er glad for, at vi kan afholde arrangementer for så mange som muligt. Både som bruger og som menighedsrådsformand ved jeg, at det har stor betydning, at rammerne er i orden, og det er de her. For det er ikke nok at være kirke, hvis vi ikke fysisk kan rumme det, vi gerne vil,« siger Louise S. Christiansen.

Papirusseri og paragraffer

Endnu en sky går for solen. Louise S. Christiansen sukker let, inden hun tager ordet igen.

»Det blev jo ikke helt, som jeg havde forestillet mig, med det her menighedsrådsarbejde,« siger hun så i en slags statusopgørelse.

»Da jeg kom ind, troede jeg faktisk, at vi skulle arbejde rigtig meget med de levende sten. Men det er der ikke altid tid til, for en stor del af vores arbejde består af papirusseri, døde mursten og paragraffer. Det med kirkens liv og vækst bliver der ikke så megen tid til,« siger hun og fortsætter:

»Naturligvis skal der være en lovgivning med paragraffer, for ellers bliver jo svært at styre. Men jeg oplever, at paragrafferne fylder mere og mere på flere og flere områder, og de er faktisk ikke altid lige lette at forstå. Og efter tre år i rådet er jeg stadig ikke inde i alle regler. Jeg sidder endda i menighedsråd med nogle, der har været med i 30 år, og de er heller ikke inde i det hele. På den måde er vi nogle gange på usikker grund, og det er jo et demokratisk problem, for hvis menighedsrådene skal fungere, skal vi også kunne forstå de regler, vi skal styre efter.«

Niels Daugberg rækker hånden ud efter sin rygsæk, og et øjeblik senere sidder han med et sort ringbind.

»I den her har jeg samlet de grundlæggende regler for menighedsrådsarbejdet, og sådan en har alle rådsmedlemmer fået i vores menighedsråd,« siger.

Han blev på opfordring valgt til menighedsrådet i 2016 og blev formand på det konstituerende møde. I sit arbejdsliv var han leder i HK, primært i Vendsyssel, ligesom han har en del bestyrelsesposter på sit cv.

»For mig gør paragrafferne sådan set ikke det store, for jeg er vant til at læse dem og er sådan set opdraget med papirusseri. Men det gør det jo ikke bedre for dem, der ikke kan forstå reglerne. Derfor må vi hele tiden sikre os, at vi som rådsmedlemmer er klædt så godt på som muligt. Det er jo ofte store beslutninger, vi skal træffe, og derfor skal vi også have grundlaget i orden,« siger Niels Daugberg og fortsætter:

»Jeg sammenligner tit fagbevægelsen med kirken, hvor vi bare synger nogle andre sange. Men der er altså også andre forskelle. For i HK vil man som politisk valgt altid kunne få råd og sparring i forbindelse med beslutningsprocesserne. Nok kan vi i menighedsrådet tale med provstiet, stiftet og Landsforeningen af Menighedsråd, men i det daglige har vi ikke den store professionelle hjælp, og derfor må vi lave en stor del af arbejdet selv.«

Formandsrollen og andre gudstjenester

Hans ord falder uden bebrejdelse. Han kommenterer blot nøgternt på situationen og vil hellere finde løsninger. Det ligger i hans gener som organisationsmand. Efter menighedsrådsvalget tog han derfor som noget af det første fat på at få et overblik over rådets mål og retninger. Det skete på en intern konference, der fandt sted over to eftermiddage og aftener.

»Så var vi ligesom i gang, og hurtigt voksede mine forestillinger om, hvad et menighedsråd egentlig laver. Det var en god proces, hvor det store arbejde i menighedsrådets forskellige udvalg også blev tydeliggjort. Det var nyttig viden for mig, for som formand behøver jeg ikke at væ-

re med i alt. Det handler i stedet om at vise tillid og uddelegere til de andre i rådet. Min rolle som formand er at samle og skubbe på. Der er mange udvalg, hvor der er mange, der mener noget. Og det er godt,« siger Niels Daugberg.

Louise S. Christiansen har samme tilgang til sit formandshverv. Hun prøver ikke kun at bevare overblikket, men mener også, at det er hendes opgave at turde stille de mere kontroversielle forslag. Som for eksempel om at genindføre et gudstjenesteudvalg under menighedsrådet.

»Da jeg kom ind i menighedsrådet, nedlagde man gudstjenesteudvalget. Det, syntes jeg, var lidt underligt, for vores kirkeliv har jo gudstjenesten i centrum. Efter jeg blev formand sendte jeg så nogle følere ud hos forskellige personer i sognet, og det viste sig, at de faktisk gerne ville have det udvalg. Derfor har jeg lavet et oplæg til, hvordan vi kan gøre det, så nu går vi ligeså stille i gang,« siger Louise S. Christiansen.

Hun begrundet blandt andet sit forslag i Støvring vækst, der nærmest har været konstant siden 1672, hvor byen bestod af 12 gårde og otte huse uden jord. Byens kirke var Buderup Kirke helt frem til 1907, hvor Støvring Kirke blev indviet. Det gav den hastigt voksende by flere muligheder, men i dag er kirken ved at sprænge sine egne rammer. Det skyldes ikke mindst stadig flere tilflyttere. I de seneste fem år er Støvring vokset med 930 indbyggere.

»Vi mærker tydeligt væksten i kirken. Vi har dåb næsten hver søndag, og det sætter sine begrænsninger. Vi er derfor nødt til at se på, om vi kan afholde gudstjenester – og andre gudstjenester – på andre tidspunkter end søndag formiddag. Med gudstjenesteudvalget spiller menighedsrådet derfor en vigtig rolle, så vi hele tiden er bevidste om, at så mange som muligt kan få glæde af det arbejde, vi laver,« siger Louise S. Christiansen.

Hun understreger, at det vil ske i samarbejde med præsterne.

»Vi har nogle dygtige præster, som vi holder meget af. De trækker et stor læs i det daglige arbejde, og de er på mange måder kirkens ansigter udadtil. Omvendt er jeg glad for, at jeg ikke er menighedsrådsformand i et lille sogn med kun fem i rådet og én præst. Jeg kan godt lide, at der er flere præster, for det giver bevægelse i tingene. Omvendt må vi som lægfolk være vores ansvar bevidst. Vi har alle én stemme, og det har præsterne også, så der er ingen, der bestemmer mere end andre,« siger hun.

Det er Niels Daugberg ikke enig i. Han mener, at der i sognene burde være en klar ansvarsfordeling, hvor menighedsrådet tager sig af mere praktiske ting, mens præsterne varetager gudstjenesterne.

»Jeg har et godt samarbejde med vores fire præster, og de kan hver noget forskelligt. Jeg har da også tillid til, at de med deres faglighed kan tilrettelægge gudstjenesten, som de skønner bedst,« siger han.

Tiden og timerne

Louise S. Christiansen ved, at gudstjenesteudvalget vil påføre hende flere frivillige timer i kirken. Ganske vist er der kun planlagt to årlige møder, men menighedsrådsarbejdet er også historien om det ene med det andet. Hun tør ikke sætte tal på, hvor mange timer hun bruger på kirken om ugen, men, siger hun med et glimt i øjet:

»Det står ikke helt mål med de 850 kroner, jeg som formand får udbetalt hver måned.«

Til daglig er hun ansat ved et vognmandsfirma i Aalborg, hvor hun arbejder 30 timer om ugen.

»Var jeg ansat på fuld tid, ville jeg slet ikke have tid til at være menighedsrådsformand, for det kræver megen tid. Det er også et fast emne, når jeg mødes med de andre menighedsrådsformænd i området, og derfor husker vi hinanden på, at vi

kun er frivillige. Med job, familie og en mand, der rejser meget, står kirken ikke altid øverst på dagsordenen,« siger hun og fortsætter:

»Som menighedsrådsformand skal man have et godt sovehjerte. Der kan være bekymringer nok, og man kan ikke løse det hele på én gang. Jeg vil bare ikke tænke menighedsråd, når jeg er på arbejde, eller når jeg ser en film med børnene en fredag aften eller er ude at spise med min mand. Derfor er det godt at vide, hvor pytknappen sidder. Vi skal turde sige pyt engang imellem.«

»Ja, pyt,« bryder Niels Daugberg ind. »Det kan godt være, at jeg er gået på pension, men kirken må ikke fylde hele vores liv. Derfor må vi nogle gange sige fra og sige nej, for ellers kan vi hurtigt komme til at bruge timer på kirken, og dermed kan vi risikere at løbe træet i det,« siger han.

Arbejdsgiver og administrationschef

Og tid har Niels Daugberg brugt. Ikke mindst på personalesager, der både har medført afskedigelser og et forløb med mobning.

»Det er altid hårdt at afskedige en medarbejder, og sagen om mobning fik jeg desværre ikke kendskab til i tide. Da jeg så gjorde, var det for sent. Det var et nederlag for mig, at jeg ikke kunne løse sagen, for vi skal have en arbejdsplads, hvor alle trives og har det godt,« siger han.

Derfor er han imod, at menighedsrådene i sin midte skal finde en kontaktperson til at tage sig af personaleforholdene.

»Det er stort problem at tage en folkevalgt og sige, at nu har du ansvaret for personalet, måske velvidende, at vedkommende ikke har forudsætninger for det. Og måske er vi sommetider for konfliktsky. Får vi ikke tingene op på bordet, kan vi ikke løse sagen, og når først vi kommer så langt, at det hele er låst fast, ja, så må man gå fra hinanden. Det er hårdt, mens det står til,« siger han.

Derfor ansatte Sankt Catharinæ Sogn i august 2018 en administrationschef til blandt andet at stå for personaleledelse og arbejdsmiljøforhold.

»Det var den rigtige beslutning. Personaleforhold i folkekirken bliver mere og mere specialiseret, og det kan gå galt, hvis du ikke er inde i alle regler og overenskomster. Med en administrationschef føler jeg, at vi som menighedsråd står bedre rustet, og for de ansatte er det også en trykthed, fordi de har en chef at gå til i dagligdagen,« siger Niels Daugberg.

I Støvring er der ingen administrationschef, men det står på Louise S. Christiansens ønskeddel. Med godt 7.200 folkekirkemedlemmer – cirka 4.000 færre end i Sankt Catharinæ – og ti fuldtidsansatte ansatte har sognet ellers størrelsen til det.

»Jeg kan godt have lidt ondt af de medarbejdere, vi har ansat. Jeg synes, at det er synd for dem, at de ikke har en chef, som de kan gå til og få et svar fra. I stedet skal de gennem menighedsrådet for at spørge, om lov. Det forsinker beslutningerne, så her nytter det ikke med en kontaktperson,« siger Louise S. Christiansen og fortsætter:

»Man hører ofte om dårligt arbejdsmiljø og mobning i folkekirken. Det sker, fordi man ikke har den daglige leder eller en med ledelsesansvar og erfaring. Der er ikke noget krav om kvalifikation for at blive menighedsrådsrådsmedlem. Så ud af den flok, der bliver valgt, skal man finde en kontaktperson. Men det er jo ikke givet, at den, man vælger, har ledelseserfaring eller nogen andre i rådet har det. Og har man det, er det måske én, der arbejder med ledelse i sit job og derfor ikke vil arbejde med det i menighedsrådet.«

OK med de dumme spørgsmål

Louise S. Christiansen åbner døren til udearealerne og viser vej for Niels Daugberg. De to kender lidt til hinanden gennem HK, og Louise S.

Christiansen bruger da også fagforeningen som et referencepunkt.

»Der er mange ting, jeg gerne vil kunne gøre bedre som formand, men jeg savner at få nogle konkrete redskaber. I HK har jeg været på tillidsmandskurser, og den viden, jeg har derfra, bruger jeg i dag. Ellers læner jeg mig op ad de mere erfarne rådsmedlemmer. Jeg har lært, at det er ok at spørge dumt, for så finder vi altid en løsning. Og kan vi alligevel ikke finde ud af det, spørger vi bare nogle andre, for hellere spørge én gang for mange end én gang for lidt,« siger hun og går hen til de græssende får.

Selv de er tæt på Støvrings vækst. Byrådet i Rebild Kommune har besluttet at udstykke Støvring Ådale, der kommer til at ligge bag fårenes mark. Samlet vil det give 300 nye boliger.

»Det skaber endnu flere muligheder for vores kirkeliv, fordi vi kan komme til at tiltrække endnu flere folk, end vi gør i dag. Den del ser jeg meget frem til, for det vil for alvor kunne placere os stærkere,« siger Louise S. Christiansen.

Fælles om det væsentlige

Af Peter Lodberg, professor, dr. theol., Aarhus Universitet

I folkekirken har vi traditionelt set arbejdet ud fra to søjler, som er blevet kaldt for den gejstlige søjle og den læge søjle. Præsten udgør den gejstlige søjle, og den læge søjle er medlemmer af menigheden, som vælger deres repræsentanter i menighedsrådet. Resultatet har været, at præst og lægfolk let kunne opfatte sig selv og hinanden som to forskellige grupper, der tager sig af forskellige opgaver.

Opdelingen mellem præst og lægfolk har også sat sig spor i menighedsrådsarbejdet. Menighedsrådets læge medlemmer har taget sig af alle de praktiske og økonomiske opgaver i forbindelse med især vedligeholdelse af kirken og finansieringen af det kirkelige arbejde. Præsten har så taget sig af den indholdsmæssige del af kirkens arbejde og blandet sig uden om budget og regnskab.

Nye tider

Men de tider er forbi, hvor vi kunne tænke om forholdet mellem præst og menighedsråd som to søjler, der ikke behøver at have noget med hinanden at gøre. Menighedsrådet består i dag af læge medlemmer, præst(er) og en medarbejderrepræsentant. De har som menighedsråd et fælles ansvar for sognets kirkelige og administrative anliggender (Menighedsrådslovens §1, stk. 1), og det er menighedsrådets opgave at virke for gode vilkår for evangeliets forkyndelse (Menighedsrådslovens §1, stk. 2).

Det er altså menighedsrådets væsentligste opgave at sikre gode vilkår for evangeliets forkyndelse. Det ansvar har præsten påtaget sig ved at aflægge

sit præste – og ordinationsløfte, mens de valgte medlemmer af menighedsrådet har påtaget sig opgaven ved det afgivne menighedsrådsløfte.

Vi skal altså ikke længere forstå forskellen mellem læg og gejstlig i menighedsrådet som en forskel mellem kirkens ydre forhold (økonomi, ansatte og bygninger) og kirkens indre forhold (forkyndelse og kirkelige handlinger). Der er snarere tale om forskellige funktioner til varetagelse af den fælles opgave.

Alle kan ikke være lige gode til alting i et menighedsråd, og ikke alle interesserer sig lige meget for alt, hvad der hører til menighedsrådsarbejdet, men alle kan med deres interesser, kompetencer og viden bidrage til det fælles bedste: at sikre gode vilkår for evangeliets forkyndelse.

At spille hinanden gode

Det gælder altså om at spille hinanden gode i et menighedsråd og udnytte forskelligheden blandt medlemmerne som en styrke. Det er selvfølgelig ofte lettere sagt end gjort, men ingen kan længere melde sig ud af den fælles forpligtelse for at have ansvar for alle sider af menighedsrådets arbejde og kun dyrke sine egne særinteresser.

Menighedsrådet er et hold, der har et fælles ansvar for at prioritere de økonomiske og menneskelige ressourcer, der er nødvendige, for at det kirkelige liv i sognet kan trives. Prioriteringsdiskussioner spidser altid til i forbindelse med budgetlægning, fordi der sjældent er råd til at opfylde alle ønsker.

Derfor hænger budgetlægning tæt sammen med en frugtbar målsætnings – og prioriteringsproces

*Konfirmation i
Mosbjerg.
Foto Aalborg Stift.*

i menighedsrådet. En vellykket proces forudsætter et samvirke mellem de valgte medlemmer af menighedsrådet og præst/præster. Samvirket omfatter også den valgte medarbejderrepræsentant i menighedsrådet og dennes bidrag til at kvalificere processen med de erfaringer og ønsker, som findes blandt fx kirkens kordegn, organist, graver, kirketjener og kirke – og kulturmedarbejder.

Medarbejderrepræsentantens medlemskab af menighedsrådet på vegne af de øvrige ansatte ved kirken betyder, at også disse ansatte er lige så ansvarlige for sognets kirkelige liv som menighedsrådet. Medarbejderrepræsentanten repræsenterer ikke fagforeningsinteresser i menighedsrådet, men har den samme interesse som alle andre i menighedsrådet: at sikre gode vilkår for evangeliets forkyndelse. Omvendt har menighedsrådet ansvar for medarbejdernes arbejdsvilkår og trivsel, sådan som de bliver varetaget af de forskellige faglige organisationer og deres overenskomster. Derfor omfatter et ordenligt samvirke også et godt samarbejde med de faglige organisationer, der repræsenterer medarbejderne ved kirken.

Forkyndelsesfrihed

Som den eneste er præsten født medlem af menighedsrådet. Det forpligter præsten på menighedsrådets beslutninger – også når det gælder økonomi og bygninger. På samme måde er de valgte medlemmer af menighedsrådet forpligtet på at medvirke til at føre målsætningerne for det kirkelige liv i sognet ud i praksis. Men der er mere at sige om præsten, når vi iagttager Menighedsrådslovens paragraf 37.

Den bestemmer, at ”Præsten er i udøvelsen af sin pastorale forpligtelse, herunder sin forkyndelse, sin sjælesorg og sin undervisning, uafhængig af menighedsrådet.” Også her er der tale om et samvirke, fordi præsten skal have menighedsrådets samtykke i forbindelse med valg af

liturgi og ritualer samt beslutning om at samle ind ved de faste gudstjenester. Menighedsrådet er også ansvarligt, når der skal træffes beslutning om indførelse af nye autoriserede salmebøger eller salmebogstillæg. I den forstand er der også et samvirke mellem præst og menighedsrådets valgte medlemmer – og altså ikke en fuldstændig uafhængighed, selvom præsten i sine pastorale forpligtelser er uafhængig af menighedsrådet. Måske kan vi her bruge den gamle formel ”uden adskillelse og uden sammenblanding” til at beskrive, hvordan præst og menighedsråd er gensidigt forpligtet til at samvirke om evangeliets forkyndelse, og at dette ansvar omfatter både administrative forpligtelser (rammer) og kirkelige anliggender (indhold) samtidigt med, at præsten i sin pastorale forpligtelse er uafhængig af menighedsrådet.

Menighedsrådslovens kirkesyn

Vi kan læse menighedsrådslovens bestemmelse om samvirke mellem menighedsråd og præst som en udfoldelse af, hvad der står i Den Augsburgske Bekendelse, der er et af folkekirkens fem bekendelsesskrifter. Her hedder det i artikel 7 om kirken:

”Ligeledes lærer de, at der bestandigt vil forblive én hellig kirke. Kirken er nemlig de helliges forsamling, hvori evangeliet forkyndes rent og sakramenterne forvaltes ret.

”Og til kirkens sande enhed er det tilstrækkeligt at være enig om evangeliets forkyndelse og sakramenternes forvaltning. Det er ikke nødvendigt, at der overalt er ensartede, menneskelige traditioner og riter og ceremonier, der er indstiftet af mennesker, sådan som Paulus siger: ”... én tro, én dåb, én Gud og alles fader osv.” Ef. 4,6)”

Der er her tale om, at de reformatoriske menigheder bestemmer kirken som en forsamling, der bliver holdt oppe og i live af det, der foregår

i gudstjenesten: forkyndelse, dåb og nadver. De er livsnerven, fordi det er i forkyndelse, dåb og nadver, Kristus møder os med sit tilsagn om, at vi er Guds børn og omfattet af hans løfte om frelse gennem tro. Det er den tro, der blev skænket os ved dåben, og som bliver bekræftet i nadverens fællesskab til syndernes forladelse.

Der ligger her en lighedstanke, som går ud på, at vi alle uanset alder, profession, køn, uddannelse og position, har brug for frelsen i Kristus, og at vi har fået del i den gennem dåben. Derfor skal vi også alle bevidne det gode budskab om frelse i troen på Kristus, for gode budskaber kan vi ikke holde for os selv.

Normalt kalder vi denne tanke for det almindelige præstedømme, som interessant nok ikke er omtalt i Den Augsburgske Bekendelse, men ikke desto mindre er en hovedhjørnestein i folkekirken opfattelse af kirke og embede. Den katolske teolog Walter Kasper har sagt, at der er mange fællestræk mellem katolsk og luthersk opfattelse af kirke og embede, men den afgørende forskel er tanken om det almindelige præstedømme. Netop denne tanke er der (indtil videre) ikke plads til i den katolske kirkes selvforståelse.

Den betyder nemlig, at før præsten bliver kaldet af en menighed, ordineret og indsat i sit embede, så er han/hun som døbt en del af det almindelige præstedømme og forpligtet lige som alle andre døbte til at bevidne, hvad det betyder at være døbt. Det er ikke en forpligtelse, som hænger sammen med, at præsten nu er blevet præst med præstekjole, løn og præstebolig (hvis en sådan findes).

Men nu er det sådan, at vi, der tilhører det almindelige præstedømme kan have svært ved at nå alt det, vi skal nå til dagligt, og måske glemmer vi også en gang i mellem vores bestemmelse, og hvad der er sandheden om vort liv. Derfor har Gud indstiftet et embede, der skal forkynde

evangeliet og forvalte dåb og nadver, så vi kan leve vort liv i troen på Kristus. Til dette embede kalder menigheden en egnet person med de rette kundskaber, så der fortsat kan forkyndes godt budskab til tro og frelse.

Med et misforståeligt udtryk kan vi kalde præsteembedet for det særlige embede for at skelne det fra det almindelige præstedømme. Faren ved at skelne mellem det almindelige præstedømme og det særlige præsteembede er, at vi tillægger dem forskellig teologisk værdi og glemmer, at de hviler på det samme grundlag (dåben) og dybest set har de samme funktioner: at bringe budskab om evangeliet. Forskellen ligger i graden af funktionsvaretagelsen. Præsten kan og skal varetage de pastorale forpligtelser, så vi ikke skal være uden forkyndelse, dåb og nadver. Det sker i et samvirke med lægfolket, der også skal passe sine arbejdsopgaver i samfundet. Men vi har valgt præsten, fordi vi har tillid til, at der er en person i sognet, der kan forkynde evangeliet i bredeste forstand, når vi har brug for det om søndagen, ved kisten, til brylluppet, konfirmationen og ved dåben, eller hvornår vi ønsker det.

Det almindelige præstedømme (alle døbte) er altså en forudsætning for det særlige præstedømme (præsten). Eller sagt omvendt: det særlige præstedømme er en dimension af det almindelige præstedømme. Præsten er en del af menigheden med særlige opgaver på menighedens vegne, ligesom biskoppen er en præst med særlige tilsynsopgaver.

Menighedsrådsloven prøver altså at udfolde sammenhængen mellem præst og menighed ved at betone nødvendigheden af samvirke mellem præst og menighedsråd.

Udfordringer

Den folkekirke struktur med dens hårfine skelnen og samvirke mellem præst og menighedsråd

forudsætter, at der er en menighed, der vil være menighed. Det kan måske lyde banalt, men er det ikke. Flere steder kan man møde præster, der sukker over, at de både skal være præst og menighed. Dermed mener de, at de oplever, at et menighedsråd kan have den opfattelse, at når det nu har ansat en præst, så er det også præstens opgave at stå for alt, hvad der har med kirken at gøre.

Inspirationen til en sådan tankegang kan komme fra erhvervslivet. Her ansætter en bestyrelse direktøren, som er ansvarlig for, at virksomheden fungerer. Nok kan man have en arbejdende bestyrelse, der er god til at sparre med direktøren, men til syvende og sidst er det direktørens skyld, om der kommer kunder i butikken, og at årsregnskabet ender med røde eller sorte tal på bundlinjen. Hvis driften er dårlig, og virksomheden lider nød, kan en bestyrelse være nødsaget til at fyre direktøren og ansætte en ny.

Sådan gør vi ikke i folkekirken, hvis menigheden ikke kommer til sin gudstjeneste. Et menighedsråd kan ikke fyre en præst, hvis det synes, at der kommer for få til gudstjeneste, fordi det er et fælles ansvar. Det kan heller ikke blande sig i præstens forkyndelse, hvis det synes, den skræmmer folk væk. Det kræver en stor grad af tillid til hinanden i et menighedsråd, når det skal diskutere karakteren af det kirkelige liv i sognet.

Det er også en udfordring, om kirkens personale i bredeste forstand, dvs. inklusiv præsten, opfatter sig som en del af menigheden med en særlig forkyndelsesmæssig opgave, eller om man opfatter sine opgaver som et arbejde, der skal løses som om, det kunne være et hvilket som helst arbejde.

Som kirkegænger begynder gudstjenesten i døren, når man møder graveren, kirketjeneren eller en af de øvrige ansatte medarbejdere – og ikke først når kordegnen træder frem foran en knælende præst ved altret. Man kan lynhurtigt aflæse, om kirken er et godt sted at være, og om med-

arbejderne trækker på samme hammel og har en fælles opgaveforståelse, eller om der er stærkt optrukne linjer mellem de forskellige faggrupper.

Det er tit kirketjeneren, kordegnen eller graveren, der møder mennesker, der har mistet en pårørende, og som måske har brug for at tale med et menneske, der må formodes at kunne være en god samtalepartner, fordi vedkommende er ansat ved en kirke. Der kunne være god grund til en gang i mellem at holde kurser for kirkens personale i fællesskab, i stedet for at efteruddannelseskurser som regel retter sig mod en enkelt faggruppe. Et oplagt fælles kursus emne kunne være sjælesorg eller gudstjenestens liturgi, fordi det er væsentlige emner i kirkens liv, og som involverer alle – og ikke mindst kirketjener, kordegn, organist og præst.

Til sidst

I forarbejdet til den seneste Menighedsrådslov bliver det fremhævet, at det kan være en god idé, at menighedsrådet afholder fællesmøder, hvor det diskuterer prioriteringer for den kommende menighedsrådsperiode. Det behøver ikke kun være diskussioner om administrative forhold, budgetplanlægning eller prioriteringer af aktiviteter i sognet.

Det kunne også være fælles teologiske drøftelser om centrale og aktuelle emner med betydning for formuleringen af kristentroens indhold. Selvfølgelig vil præsten i kraft af sin uddannelse være en kerneperson i dette arbejde, men da der er tale om et fælles anliggende, er det også vigtigt, at lægfolket tager medansvar for den teologiske samtale i sognet. Enten kan menighedsrådet strategisk arbejde med et eller flere teologiske emner i løbet af sin periode, eller også kunne det hente inspiration fra de teologiske voksenundervisningskurser, der i flere stifter, eller på Teologi for Lægfolks 3-årige kursus i Aarhus.

Det lutherske præsteembede

Af provst Thomas Reinholdt Rasmussen

På den berømte og ofte omtalte altertavle i Wittenberg, som blev fremstillet af Lucas Cranach i 1547, ser vi på fodstykket, den såkaldte predella, Martin Luther stå på prædikestolen. Det er idealbilledet af den evangeliske prædikant, som prædiker ud fra Skriften (Luthers hånd hviler på bibelen) og derved pegende på Kristus, som udgør billedets centrum. Det er den korsfæstede og opstandne, der skal prædikes, og som selv skal gøres levende i og med prædikens ord.

Hvis man ser altertavlen i sin helhed, vil man se, at dette fodstykke bærer de tre sakramenter (dåb, nadver og skriftemål) i funktion. Præstens forkyndelse peger således på sakramenterne, og præsten må ikke i ord eller handling prædike mod sakramenterne og hvad de indeholder (Guds pagt, spædbarnedåb som udtryk for retfærdiggørelseslæren m.m.).

Kernen i luthersk teologi er retfærdiggørelseslæren. Retfærdiggørelseslæren er, at vi frelses af Jesus Kristus alene. I den augsburgske konfession fra 1530 udtrykkes det således i artikel 4: ”Ligeledes lærer de, at mennesker ikke kan retfærdiggøres overfor Gud ved egne kræfter, fortjenester og gerninger, men at de retfærdiggøres uforskyldt for Kristi skyld ved troen”. Troen er i luthersk forstand ikke en holdning eller en antagelse, men noget, vi giver til hinanden. Troen skænkes, når vi hører på hinanden. Tro er en gave, hvilket vi også kender fra vores dagligdagsliv, hvor vi kan opleve, at fortælling kan skabe tro i os. Vi er ikke selv herre over troen, men den skabes i os ved ordene. At tale om at vi selv skaber troen i os selv,

er ikke at tage vores almindelige erfaringer alvorligt. Troen kommer af, hvad der høres.

Sagt med de gamle ord så retfærdiggøres vi overfor Gud for Kristi skyld ved troen. Det er Kristus, der frelser, og troen der formidler. Begrebet ”over for Gud” udtrykker den frie adgang til Gud, som den kristne har. Og samtidig er det en præstelig tjeneste. Derfor kan man sige, at præsteembedet udspringer af retfærdiggørelseslæren.

Det almindelige præstedømme

I august 1520 udgiver Martin Luther det store skrift ”Til den kristne adel af den tyske nation”. I dette skrift finder vi nok et af de mest berømte Luther-citater. Luther skriver, at ”hvad er krøbet ud af dåben, kan rose sig af at være indviet til præst, biskop og pave, selvom det ikke sømmer sig for enhver at udøve et sådant embede”.

Det betyder, at vi alle er præster. Men ikke alle skal udfolde dette embede liturgisk på samme måde, som det ikke sømmer sig for alle at være tømrere. Alle har deres evner.

Men hvad indeholder det almindelige præstedømme mon? Det skriver Luther om lidt senere i samme skrift: ”det (er) en frækt opdigtet historie, som der ikke kan skaffes et bogstav til bevis for, at det kun tilkommer paven at udlægge Skriften eller stadfæste udlægningen af den” og videre: ”Desuden er vi jo alle præster, som ovenfor sagt, alle har én tro, eet evangelium, én slags sakramente. Hvorledes skulle vi så ikke have magt til at erkende og bedømme, hvad der er ret og uret

Præstevielse

1 2 3 0 8

4 8 6

3 2 1

3 7 6

7

i troen?”. Det almindelige præstedømme er ikke en liturgisk funktion. Det er langt mere end det: det er en ret til at bedømme troen og derved også troens indhold i ord og gerning. Hvorledes et kristent liv udfoldes på denne jord. Således er det en meget alvorlig misforståelse af det almindelige præstedømme at tro, at det udfoldes ved at deltage i kirkens liturgi. Det kan der være mange gode grunde til; men ikke som en udfoldelse af det almindelige præstedømme. Det er en ret til at bedømme skrift og tro.

Kirken bliver således i luthersk forstand også et fortolkningsfællesskab, samtidig med at den først og fremmest er Kristi legeme på jord (1.kor. 12,27). I kirken brydes tolkninger, for ingen tolkning står øverst. Det gør kun Skriften alene, som det udtrykkes i formlen: ”Sola scriptura”. Således er begrebet ”skriften alene” med til at fastholde begrebet om den rummelige folkekirke.

*Raabjerg kirke.
Foto Niels Clemmensen.*

Det betyder også, at det almindelige præstedømme ikke er en kompetence, men en bestemmelse. Ingen får kompetence ned fra oven, for det er noget, man opøver sig i. Men helt uanset om man har evnerne eller ej, så tilhører fortolkningsretten menigheden som sådan. Også præsten er en del af det almindelige præstedømme, men har dog den særlige funktion at forkynde evangeliet og forvalte sakramenterne.

Præsteembedet mellem funktion og institution

Præsten er kaldet af en menighed, og ingen kan være præst uden at være kaldet. Således er præsteembedet et offentligt embede. Det udøves ikke i det hemmelige eller i det skjulte. Der er offentlighed omkring embedet og dets udøvelse. Præsteembedet udøves i kirken på torvet, og alle kan være med i kirkens funktion.

Præsten er kaldet. Det betyder, at præsten kun er præst, når nogen kalder. Præst kan man ikke være for sig selv, men kun i forhold til andre. Præsteembedet er et relationsembede.

Men det afgørende er, at kaldet ikke bare er en engangsføreteelse. Det er et vedvarende kald, der gang på gang sætter præsten ind i embedets funktion. Hvis ingen kalder, så er præsten ikke præst. Først når forældrene møder op med barnet, der skal døbes, når den gamle skal begraves, eller man møder op til gudstjeneste, er præsten præst. Hvis ingen kalder, så er præsten ikke præst. Præst er man først i kaldet. Den lutherske præst kan ikke være præst alene.

Præst og menighed hører således sammen. Menigheden gør ved kaldet præsten til præst, og præsten gør ved ordet menigheden til menighed.

Luthersk set kan man skelne mellem kirken som funktion og kirken som institution. Kirken som funktion er forkyndelse af evangeliet og forvaltning af sakramenterne. Det set i frihed og er

ikke bundet. Men kirken som institution er kirken som forvaltningsvæsen i det offentlige liv. Det er kirken med bygninger, ansatte, menighedsråd m.m. Det hører under den almindelige lovgivning, og der er intet sted i kirken, hvor landets lov ikke gælder. Den evangeliske kirke har ikke et særligt område, som er undtaget verdslig lov.

Men kun kirken som funktion er fri: evangeliets forkyndelse og sakramenternes forvaltning. Fri i den forstand, at den er bedømt af menigheden.

Således er præsteembedet også spændt ud mellem funktion og institution. Præsteembedet som funktion er kun til stede i kaldet. Og præsteembedet som institution er til stede i ansættelsesforholdet. Disse to forhold må hverken adskilles eller sammenblandes. Hvis de adskilles, så bliver præsteembedet ren spiritualitet, og hvis det sammenblandes, så bliver det katolicisme. Præsteembedet må stå mellem funktion og institution for at holdes på plads.

Hvorledes fastholdes et luthersk embedssyn i en moderne folkekirke?

Det er en stadig kamp at fastholde spændingen mellem funktion og institution. Det kan ikke bare gå op. Derfor kan det også være vanskeligt at forene det lutherske præstembede med en moderne kirke, hvor det institutionelle truer med at tage over.

Det er klart, at et luthersk præstembede kan trives i utallige strukturer, blot ikke evangeliets frie løb trues. Luther kan sige i De schmalkaldiske Artikler fra 1536, at vi sagtens kunne have en pave som overhoved, blot vi kun så det som en menneskelige ordning. Således findes der ikke en gudsgiven måde at styre kirken på. Den kan veksle gennem tiderne, blot at styret sikrer evangeliets forkyndelse. Således kan man sige, at kirkeledelse er negativt bestemt af evangeliet, da evangeliet ikke foreskriver en bestemt styreform.

Det almindelige præstedømme er det rette til at tolke om troen. Menighedsrådene er ikke så meget udtryk for det almindelige præstedømme, som det er udtryk for den almindelige demokratisering af samfundet. Menighedsrådet er ikke pr. definition lig med det almindelige præstedømme, for det almindelige præstedømme kunne se anderledes ud. Menighedsrådets ledelse af det kirkelige arbejde i sognet er en almindelig ledelse, der ikke adskiller sig fra al anden organisationsledelse. Der findes ikke en særlig kirkelig eller teologisk ledelse, og al ledelse er derfor underlagt verdslig lov.

Så hvorledes fastholde et luthersk embedssyn i en moderne folkekirke? Bekymringen går ikke så meget på det lutherske præsteembede i forhold til diverse former for ledelse. Luthers teologi er systemkritisk og vil hele tiden måle ledelse på, om den formår at fastholde og skelne mellem funktion og institution.

Bekymringen kunne gå på det lutherske præsteembede i forhold til det almindelige præstedømme. Dels, hvis det almindelige præstedømme forvirrer, så det særlige embede mister sit fundament, så at ingen kan bedømme, hvad der er ret og uret i troen. Dels, hvis det almindelige præstedømme tiltager sig magt over ordet og vil løfte en tolkning af Skriften højere end Skriften, således at der indføres tvang i præstens funktion og menighedens kaldsret tilsidesættes.

Det er den spænding, vi står i. Fremtiden vil vise, hvor vi går hen.

Skole-kirkesamarbejdet

I de sidste 25 år er der landet over opstået en lang række lokale samarbejder mellem skoler og kirker. I Aalborg Stift findes fem folkekirkelige skoletjenester, der dækker Frederikshavn, Hjørring, Læsø, Brønderslev, Aalborg, Thisted og Morsø kommuner, som alle er en del af et landsnetværk, der på et solidt kristendomsfagligt og religiondidaktisk niveau udvikler samarbejdet. Det er de lokale forhold i de enkelte provstier, som definerer og bestemmer, hvordan

*Skole-Kirketjensten
– Moses i ørkenen.
Foto Aalborg Stift.*

skole-kirke-samarbejdet skal udformes, hvilket i Aalborg Stift har medført, at de ansatte konsulenter arbejder tæt på skolernes praksis og undervisning. Det centrale er at tilbyde tilgængelige, relevante undervisningsforløb og materialer, der matcher både elevens og læreres faglige og pædagogiske behov. Vi ønsker således at være en ressource, som lærerne kan bruge i den daglige undervisning. Vi har fokus på at inddrage elevens sanser og umiddelbare oplevelser til at skabe betydning og læring, idet fagets indhold i særlig grad lægger op til æstetiske læreprocesser. Den bedste fornemmelse for dette kan man få ved at følge nogle eksempler fra hverdagen i de nordjyske skoletjenester, som denne artikel fortæller om.

Moses i Ørkenen

Af Christine Holm Clayton, konsulent i Frederikshavn Provsti

Når man bor i Nordjylland og har sin egen ”ørken” i nærheden, er det jo oplagt at lave en ægte ørkenvandring med en stor flok børn!

Folkekirkenes skoletjeneste i Frederikshavn provsti havde igen i år 115 børn, der går i 2. klasserne på fem forskellige skoler, med i Råbjerg Mile. Her blev de inddelt i Abrahams 12 stammer, fik fine pandebånd på og blev ledt ud i ørkenen af selveste Moses.

I sandklitterne mødte de spændende personer og begivenheder fra fortællingerne om Moses: Mirjam, der skulle have hjælp til at samle man-

na (eller kyskager) i sandet. Josva, som fik hjælp til at overmande amalekitterne, der havde taget form som balloner og skulle skydes med dartpile. Kobberslangen, guldkalven, de ti bud på tavlerne, den mærkelige klippe, som man kan slå vand af og meget mere.

Halvvejs ude midt i ørkenen fandt man heldigvis en oase, hvor der var fyldt med juice og frugt, så man ikke skulle leve af manna og klippevand alene. Børnene mødte udklædte frivillige, der på seks poster fortalte, så bibelhistorien blev levende for deltagerne!

Sæby sogn fandt oprindeligt på idéen til "Moses i ørkenen", men nu får alle provstiets skoler mulighed for at komme med på oplevelsesdagen gennem Folkekirkens Skoletjeneste.

Reformation med Ramashang

Af Inge Dalum Falkesgaard og Jens Rasmussen, konsulenter i Folkekirkens Skoletjeneste Aalborg Kommune

Et af principperne for udviklingen af tilbud til skolerne fra Folkekirkens Skoletjeneste i Aalborg Kommune er, at tilbuddene fagligt, teologisk og pædagogisk er tilpasset de aktuelle klassetrin, som tilbuddet udbydes til. Sådan var det også, da vi i forbindelse med markeringen af 500-året for Luthers opslag af tesoerne på Slotskirkedøren i Wittenberg i 1517 ville udvikle en palet af tilbud med overskriften "kirkehistorie". Med ønsket om at udvikle et tilbud for 4.-6. klasse (mellemtrinnet) med fokus på Luther, reformationen og den historiske baggrund, var det vigtigt, at tilbuddet skulle være "håndgribeligt" og konkret. Vi udviklede "Luthertæppet", der med illustrationer af grafiker Hakon Lund Jensen fortæller om Luthers liv og tanker, ligesom vi skrev 2 bøger om Luther og reformationen for hhv. 3.-4. klasse ("Kender

du ham Martin Luther") og 5.-6. klasse ("Da ly-net slog ned").

At gøre reformationen og reformationstiden konkret medførte, at vi indledte et samarbejde med Historisk Museum i Aalborg samt gøglertruppen Ramashang.

Resultatet udviklede sig til tilbuddet "Reformation med Ramashang", som i korte træk bestod af: Fortællingen om Luther ud fra Luthertæppet, gøgleroptræden med medvirken af elever ved Ramashang på Gammeltorv, smagprøver på middelalderens mad og drikke samt udfærdigelse af "moderne" afladsbreve med pen og blæk – de to sidste elementer foregik i museets Aalborgstue og gamle skolestue.

I skoleåret 2019/2020 har vi fortsat fokus på denne del af kirkehistorien, idet Luthertæppet (med os som undervisere) kan komme rundt på skolerne, ligesom bøgerne stadig kan bestilles.

Påskemåltid – Smag på historien

Af Pia Uth, konsulent i Folkekirkens Skoletjeneste i Brønderslev kommune

Stegning af indtil flere lammekøller med rigelig rosmarin og hvidløg er også en del af arbejdet som skole-kirke-konsulent. Køllerne er nemlig en vigtig ingrediens i det tilbud om "Påskemåltid – smag på historien", som flere skole-kirke-konsulenter tilbyder!

Konsulenten kommer ud i indskolingsklasser med fortællingen om Moses, der fører sit folk ud af slaveri i Egypten, og historien bliver konkret og sanselig, når børnene bl.a. smager bitre urter og saltvand, og prøver af, om de i virkeligheden godt kan lide lammekølle. Det jødiske påskemåltids symbolik og smage bliver åbningen for refleksion og filosofien over begreber som frihed, liv, fællesskab m.m.

Børn er rigtig gode til at sætte ord på, hvad frihed er – også selvom de kun går i 1. klasse. Undervejs i smagningen kommer vi også omkring den kristne påske – hvor Jesus jo introducerer et nyt påskemåltid.

Første gang jeg tilbød gæstelærerbesøg med påskemåltid, overvejede jeg, om ikke det var lidt rigeligt at gøre ud af det at bruge tid og kræfter på at stege lammekølle. Men det var det bestemt ikke. Det var så fascinerende at opleve børnenes nysgerrighed på den lammekølle, som lå på spækbrættet forrest i klassen og deres overvejelse om, hvorvidt de nu turde smage eller ej. Og ja, de fleste kan faktisk godt lide lam – og de husker helt sikkert mere om påske, fordi de husker, at de smagte den.

Via Dolorosa

Af Marianne Helverskov Nielsen og Søren Bo Svendsen, konsulenter i Skole-Kirke Tjenesten i Hjørring Provsti

Via Dolorosa er et rollespil for 3.-5. klasse, der gennem fortælling og interaktion giver eleverne en oplevelse af den kristne påskes dramatiske forløb fra Palmesøndag til Jesu opstandelse. Det dramatiske forløb udspilles på en rute, der går gennem byens lokale kirker: Sct. Olai Kirke, Sct. Hans Kirke og Sct. Catharinæ Kirke.

På ruten er der placeret otte stationer med aktiviteter, hvor elever iklædt kostumer deltager aktivt; dels med en rolle, der har korte replikker eller råb, og dels med kreative og sansemæssige aktiviteter som fx at hamre Jesu kors sammen, lave en tornekrans, lave skilte med tilråb og bære sørgeflag, der udskiftes med påskeliljer.

Den tilmeldte klasses lærer modtager et forbedelsesmateriale, så elevernes forforståelse aktiveres og rollerne fordeles på forhånd, så eleverne kan øve deres replikker.

Mærk kirken

Af Svende Grøn, konsulent i Skole-kirke-samarbejdet i Sydthy, Thisted og Morsø provstier

De romanske kirker, der ligger som spredt af en gavmild hånd overalt i det nordvestjyske landskab, indeholder en stor arv af kultur og historie, som skal gives videre til nye generationer. Og gerne med nye metoder og i nye former. At lade skoleelever være tilstede i og omkring kirken med alle deres sanser og refleksioner skaber nye erfaringer og erkendelser, som ofte rækker uden for det kognitive og ind i andre former for viden og læring. Ved at se, lytte, føle, lugte, smage og bruge sin sjette sans for stemninger åbner kirkerummet en deltagelsesdimension for eleverne, som udfordrer en gængs forståelse af kristendomskundskab som primært et spørgsmål om tilegnelse. Ved at færdes tvangsfrit, nysgerrigt, kreativt og åbent i kirkerummet opdager eleverne det gamle, betydningsmættede og ikoniske rum på deres helt egen måde, som de ved hjælp af mediering og samtale kan dele med hinanden. En værdifuld erfaring: Man behøver ikke tage bussen hen til kultur; den er lige her, hvor vi lever og bor.

*Skole-Kirketjenesten.
Via Dolorosa.
Foto Aalborg Stift.*

Kirkerum på Aalborg Universitetshospital

Af biskop Henning Toft Bro

Gennem mere end tre års arbejde er det nu lykkedes os at skabe grundlaget for at etablere et kirkerum på det nye Aalborg Universitetshospital. Det har medført talrige møder med både sygehusets projektledelse og regionspolitikere. Gennem hele processen har vi oplevet en positiv interesse, selv om der naturligvis også har været kritiske røster undervejs. Med hjælp fra de fire Aalborgprovstier har vi fået skabt et økonomisk fundament til etablering af et kirkerum på det nye Aalborg Universitetshospital. Kirkerummet får en meget central placering i umiddelbar tilknytning til sygehusets reception.

Det forpligter.

Derfor har vi i samråd med sygehusets projektledelse skabt et rum, der åbner sig ud mod sygehusets øvrige faciliteter. Sagt på en anden måde: projektet er tænkt som en videreførelse af det, vi kender fra vore sognegårde, kirkecentre, Folkekirkens Hus m.v. Det, som jeg ynder at kalde for Folkekirkens forlængede hus.

Kirkerummet bliver et rektangulært rum, hvor en af siderne etableres med en foldedør. Denne foldedør kan således åbnes ud mod et torv, som etableres i forbindelse med kirkerummet. Kirkerummet er først og fremmest en kirke, som alle landets kirker er det. Men som vi åbner os mod samfundet i hverdagen, både fysisk og mentalt, får vi mulighed for at åbne os ud mod det torv, som ligger ved siden af kirkerummet.

Vi kan således være kirke på helt traditionel vis, men vi kan også være kirke på torvet med de mange

muligheder, der herved åbner sig. Vi kan lave foredrag, koncerter, samtaleaftener osv. alt imens vi er kirke og forsamlingshus. Det økonomiske fundament for etablering af kirkerummet er som sagt på plads. I skrivende stund arbejder vi på at få fyldt rammerne/kirkerummet ud med kunst og inventar.

Vi har allieret os med en fundraiser, som hjælper os med dette næste skridt. Fire både nationale og internationale kunstnere har alle sagt ja til at udarbejde forslag til, hvordan en kunstnerisk udsmykning kan se ud.

Der er søgt fondsmidler til dette forarbejde. Vi ved endnu ikke, om vi kommer i betragtning til fondsmidler, men vi håber, det sker. Lykkes det, hvad vi tror, skal der søges fondsmidler til at få den kunstneriske udsmykning på plads.

Igen: det er ligesom med de ti fugle på taget. Vi ville gerne have dem i hånden allerede nu, men vi har et begrundet håb om at få både forslagene og den endelige udsmykning på plads.

Lykkes det, vil vi, når det nye Universitetshospital åbner, have et funktionsdygtigt kirkerum på plads. Et kirkerum skal betragtes som alle andre kirker i Aalborg stift. Et kirkerum, som er åbent for alle. Et kirkerum der gennem kunst, udsmykning og brug signalerer det, en kirke er: et rum for gudstjeneste, bøn, eftertanke og stilhed, men også et rum, der åbner sig ud mod det liv, som leves uden for kirkerummet.

Stiftsrådet Aalborg Stift

Af stiftsrådsformand Ejnar Haugaard Thomsen

Stiftsrådene har nu eksisteret i 10 år. I løbet af de ti år er der sket en del ændringer med hensyn til de opgaver, som stiftsrådet i Aalborg Stift involverer sig i. Tidligere ydede stiftsrådet eksempelvis betydelig økonomisk støtte til præsters videreuddannelse og kurser. I løbet af de seneste år har stiftsrådets økonomiske støtte mere været rettet mod projekter med en bredere målgruppe og projekter med nyskabende indhold. Stiftsrådet støtter gerne

en opstartsperiode og forventer så, at provstiet/sognet overtager det fulde økonomiske ansvar, hvis projektet skal være en fast del af provstiets/sognets aktiviteter. Der er dog også opgaver/aktiviteter, der er så vigtige for stiftet, at stiftsrådet yder en fast støtte – eksempelvis til Presse & Kommunikation og det religionspædagogiske område.

Stiftsrådet har gennem en årrække støttet ”Kirken på Festival” i Nibe og de seneste par år også

*Lodbjerg kirke.
Alterbillede af
Jens Thrane 1710.
Sidefløje ved Maja Lisa
Engelhardt 2008.
Foto Niels Clemmensen.*

”Kirken på kulturmødet på Mors” samt ”Kirken på Naturmødet i Hirtshals”. Nu har Aalborg Vestre Provsti overtaget det fulde økonomiske ansvar for ”Kirken på festival”, og dermed får stiftsrådet mulighed for at løse andre opgaver.

Børne- og ungdomsarbejdet er et meget vigtigt område for stiftsrådet. Tidligere havde stiftsrådet ansat en 50 % ungdomspræst med hele stiftet som arbejdsplads, og vedkommende var så samtidig 50 % ansat i et provsti/sogn. Det var imidlertid en meget dårlig konstruktion med umulige arbejdsforhold for ungdomspræsten. Stiftsrådet besluttede derfor, at man i stedet for en ungdomspræst vil afsætte et beløb på budgettet til ungdomsarbejde. Sogne/provstier kan så få støtte til ungdomsprojekter – gerne i form af pilotprojekter. Et

provsti har de sidste 2 år fået betydelig støtte til at gennemføre rollespillet Luthers Nøgle med alle 7. klasserne i Jammerbugt kommune. Provstiet har nu tilpasset økonomien, så de selv kan klare opgaven. Stiftsrådet har også støttet et fælles projekt i Himmerlands provstier: Rebild Provsti, Hadsund Provsti og Vesthimmerlands Provsti (Viborg Stift). Projektet var en Musical Bootcamp for unge i udskolingen og gymnasieskolen. Dette projekt viser, at ungdomsarbejde fint kan gennemføres i et samarbejde med deltagere fra både flere provstier og flere stifter.

Et flagskib i stiftets ungdomsarbejde er projekt **Hvad er meningen?** i Folkekirkens Hus. I år er 3. gang, at Aalborg Universitet, Nordjyske gymnasier og Aalborg Stift går sammen om projekt **Hvad**

*Hirtshals kirke.
Foto Niels Clemmensen.*

er meningen? hvor 700 gymnasieelever præsenteres for emner som **Menneskesyn og intelligens, Ondskab og lidelse, Adfærd og dannelse, Sandhed**. Stiftsrådet finansierer dette projekt.

Stiftsrådet støtter også økonomisk et helt nyt projekt, hvor Folkekirkens Skoletjenester fra flere provstier samt stiftsrådets religionspædagogiske konsulent Anna Døssing Gunnertoft har inviteret 500 elever fra udskolingsklasser i hele stiftet ind i Folkekirkens Hus til projekt **For klog til at Tro?** hvor eleverne bliver klogere på forholdet mellem naturvidenskab og kristendom. Dette projekt er ”lillesøster” til **Hvad er meningen?**

Diakonien er et andet vigtigt område for stiftsrådet. Stiftsrådet nedsatte i 2011 Aalborg Stifts Diakoniudvalg, der har til opgave at inspirere og opmuntre til diakonalt arbejde. De diakonale opgaver har ikke nødvendigvis det enkelte sogn som et naturligt udgangspunkt, men i stedet lægges der op til samarbejde på tværs af sogne og menigheder. Diakoniudvalgets arbejde og ideer førte i 2016 til oprettelsen af **Folkekirkens Familiestøtte**. Opgaven er at støtte forældrene for at øge trivselen i hjemmet og dermed gavne børn og unges udvikling under opvæksten. ”Sårbare børnefamilier”, der skal tilbydes støtte, er defineret og afgrænset til de forældre, der befinder sig i ”midterfeltet” mellem på den ene side de udsatte børnefamilier, der har så store udfordringer, at det er et kommunalt ansvar at tilbyde og yde bistand, og på den anden side de forældre, der fint og flot klarer forældreansvaret og opgaven. Folkekirkens Familiestøtte er på flere områder banebrydende:

- går på tværs af sogne-, provsti- og stiftsgrænser
- tilstræber at kunne blive et naturligt diakonalt tilbud i hele landet
- tilbyder alle familier i målgruppen det samme støttetilbud, uanset hvor familierne bor.

Folkekirkens Familiestøtte har i udviklingsperioden 2016-2019 modtaget økonomisk støtte fra mange sider: Satspuljemidler, Kirkeministeriets Udviklingsfond, Provstiudvalgene i Aalborg Stift, Lions Mariendal, Lions Budolfi og Lars Larsen. Det har endvidere fra starten været afgørende, at Folkekirkens Familiestøtte ikke skulle være forbeholdt sogne og provstier i Aalborg Stift, men skulle være et tilbud, som alle sogne og provstier i hele landet kunne blive medejere af.

Vi er ikke helt ”i mål” endnu, så Folkekirkens Familiestøtte har også behov for økonomisk støtte i det kommende år. Stiftsrådet vil derfor også støtte i 2020.

Et nyt tiltag på diakoniområdet er Sct. Nicolai tjenesten. Tjenesten bæres af frivillige, men for at få arbejdet til at hænge sammen, kræver det en koordinator. Hidtil har administration og planlægning været forankret i og betalt af Budolfi Provsti. Sct. Nicolai tjenesten i Nordjylland dækker hele stiftet og er således en stiftsopgave. Lønudgiften til koordinatoren er ca. 100.000 kr. pr. år, og det ville være fornuftigt, hvis alle provstier i stiftet er med til at løfte denne opgave. Stiftsrådet støtter med 100.000 kr. i 2020, og på denne måde er hele stiftet med til at løse opgaven dette år.

Det landsdækkende projekt **Kirken på Landet** nærmer sig nu sin afslutning. Stiftsrådet har specielt deltaget i et delprojekt – **Kirken i Sommerlandet**. Projektet er gennemført i et samarbejde mellem stifter og stiftsråd i Ribe, Viborg og Aalborg og Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter. Projektet bevæger sig på to ben. Et, som undersøger sommerlandet set fra kirkernes side og et, som ser på kirken fra sommergæsternes og sommerhusejernes perspektiv. I forbindelse med projektet er der udarbejdet en fyldestgørende rapport og et idekatalog – begge dele til inspiration for sogne og provstier med ferieområder.

*Døbefont Gug kirke.
Foto Niels Clemmensen.*

Liturgirapporter

I 2016 nedsatte biskopperne tre arbejdsgrupper, der skulle se på folkekirkeens liturgi og ritualer. Der blev nedsat en gruppe vedrørende autorisation, som skulle undersøge, om der var behov for mere frihed i gudstjeneste og ritualer. En anden gruppe skulle se på gudstjeneste og herunder kirke-musikken, mens den tredje gruppe skulle undersøge brugen af dåb og nadver i den moderne danske folkekirke.

Allerede i begyndelsen af 2018 kom rapporten fra arbejdsgruppen om autorisation og frihed. Og i år kom så de to andre rapporter. Rapporterne er samlet i fire såkaldt Pixi-bogsudgaver, der så at sige opsummerer, hvad rapporterne fortæller.

Samfundet bevæger sig og hermed også vores brug af de kirkelige ritualer. Det er hele tiden en opgave at forholde sig til, om ritualerne siger det, vi ønsker, at de skal sige. Om de forkynder evangeliet.

Vore ritualer er som bekendt ikke faldet ned fra himlen, men er udarbejdet i en tid og i en tradition, og derfor skal vi hele tiden forholde os til, om de også giver mening i dag. Rapporterne er ment som en hjælp og støtte i dette arbejde, og det er håbet, at man i menighederne og menighedsrådene vil tage debatten og drøfte liturgi og måske nye muligheder og tilgange.

Alle er velkomne til at deltage i debatten, og man kan indtil efteråret 2020 sende sine kommentarer, overvejelser og reaktioner på arbejdet til folkekirkenliturgi@km.dk, således at biskopperne kan forholde sig til dem og derigennem træffe beslutning om, hvad der skal ske i det videre arbejde.

728 15

729 752

730

Gudstjeneste

Om gudstjenestelivet i Den Danske Folkekirke

udansk

temmer?

rt fortalt

sky.

Nadveren kort fortalt

sky.

Aalborg Budolfi Provsti

Af domprovst Niels Christian Kobbegaard

Vokseværk i provstiet

Budolfi provsti har – igennem de sidste mange år og såmænd også gennem de 8 år jeg har været domprovst – haft vokseværk. Indbyggertallet er vokset og folkekirkemedlemsskaren ligeså – år efter år. Den tilstrømning, Aalborg Budolfi provsti har været vidne til af folkekirkemedlemmer, er nemlig ikke modgået af udmeldelserne. Statistisk så vi sågar sidste år, at antallet af genindmeldelser aldrig har været større (på trods af Ateistisk Selskabs fremturen – eller måske ligefrem på grund af samme?)

Jeg synes, det kan være godt at få lidt tal i Aalborg Stiftsbog. Jeg har valgt at foretage to nedslag: De statistiske opgørelser henholdsvis den 1. januar 2014 og den 1. januar 2019. Vi ser på den måde, hvordan 5 års udvikling ser ud som tal på et stykke papir. Vi skal så løfte os fra papiret og se ud i provstiet og samtale om, hvordan vi løfter provstiets vækstudfordringer.

Tal skal altid tages med et gran salt. Indbyggertallet for et sogn er IKKE ligefrem proportionalt med arbejdsbyrderne. Det kirkelige arbejde afhænger jo af andet end indbyggertal, f.eks. hvor mange skoler, og dermed minikonfirmander og konfirmander, der er tilknyttet et sogn, hvor mange plejehjem, der findes i det enkelte sogn, den demografiske sammensætning i sognet osv.

Jeg vil gerne opfordre til, at sognenes menighedsråd drøfter status og udvikling i sognene. Hvor, og hvorfor, der er brug for øget præstearbejdsstyrke eller hjælp gennem ansættelse af en

kirke- og kulturmedarbejder. Hvilke arbejdsopgaver, som der pt. ikke er arbejdsressourcer til, ønsker menighedsrådene at tage fat på? Og hvordan gøres det?

Kan vi på provstiplan tænke i samarbejder, der rationaliserer nogle af de arbejdsområder, vi løser hver for sig, ved at gøre det i fællesskab? Kan der frigøres økonomi til indsatser på andre områder? Pt. arbejder nogle af sognene i Budolfi provsti med at samarbejde om regnskabs- og bogholderifunktionen, så den professionaliseres og måske oven i købet gøres billigere – til gavn for ny udvikling i sognene. Hvad kan vi fremover samarbejde om? Pt. har vi besluttet at afsætte økonomi til en ny diakonal præst pr. 1/1 2020, så Lena Bentsen, som vores eneste korshærs- og arresthuspræst, bliver afløst OG området styrkes både i arrest og korshær!

Her følger tallene fra 1/1 2014 og 1/1 2019. Jeg har ikke medtaget alle tallene for fødsler og døb, konfirmation og døde, bisatte og begravede fra de enkelte sogne. Dog vil jeg nævne de samlede tal på områderne.

Det er åbenlyst, at byudviklingen grundlæggende omfatter 3 af vore sogne: Hans Egedes, Sankt Markus og Vor Frue sogne (markeret med kursiv). Interessant er det, at Sankt Markus sogn positivt stikker af med hensyn til hvor mange af de nyttilkomne, der er medlemmer af folkekirken. Af 1.793 nyttilkomne er de 1.057 medlemmer af folkekirken. Procentuelt overgår det klart alle andre sogne.

Samtidig er det glædeligt, at dåbstallene er så (forholdsvis) fine, som de er. Der blev født 35 flere i 19 end i 14 – og der er blevet døbt 79 flere i 2019 end i 2014. Dette skyldes sandsynligvis en fin stabilitet i dåbsprocenten og særligt ”drop-in-dåbene” i Budolfi kirke i 2018.

Vi kan konstatere stort set status quo, hvad angår døde og bisatte/begravede og hvad angår konfirmerationer.

Se på tallene, og find eventuelt jeres lokale tal frem – ellers kan de rekvireres hos domprovsten eller dennes gode sekretær.

Statistik 2014 og 2019 Budolfi provsti

Sogn	Indbyggere	FK-medlemmer
Ansgar	7.565-8.131	5.893-6.213
Budolfi	6.944-7.433	5.325-5.495
Hans Egedes	8.382-10.200	6.259-7.089
Hasseris	11.677-11.692	9.904-9.629
Markus	8.341-10.134	6.564-7.621
Margrethe	3.521-3.484	2.817-2.707
Vejgaard	13.285-13.195	10.522-9.821
Vesterkær	3.794-3.713	3.052-2.895
Vor Frelser	6.250-6.440	5.081-5.070
Vor Frue	6.217-7.265	4.748-5.247
I ALT	75.976-81.687	60.165-61.787

Fødte 854-889 (+35) Døbte 527-606 (+79!)

Døde 704-682 Bis./begr. 616-591

Konfirmerede 505 i 2014 og 503 i 2019.

Lidt af hvert:

- Fra den 12.-16. november 2018 samledes præsterne i Budolfi provsti i Løgumkloster til et provstikursus. Der blev det tidligere udskældte begreb ”kulturkristendom” behandlet – et begreb, som nu, hvor Gud igen er ”kommet ind fra kulden”, og talen om Gud ikke længere er et tabu, vel nærmest er et adelsmærke. Drøftelserne gik på, hvilken Gud det er vi tror på? Niels Gunder Hansens bog ”Da Gud kom ind fra kulden” var læste hjemmefra og udgjorde ”bagtæppet” for drøftelserne.
- Folkekirkens Hus er fra 1. januar 2019 at opfattes som ”det 11. sogn” i Budolfi provsti.

*Døbefonten i
Budolfi Kirke*

PERSONALIA Fratrådte

Ruth Østergaard
Poulsen, sygehuspræst
og Vesterkær sogn
den 1. maj 2019

Pia Kirkegaard,
Margrethe sogn
den 31. oktober 2019

- Ved gudstjenesten i Budolfi kirke den 3. februar 2019 markerede vi, at stiftets domorganist Erling Thomsen fratrådte sin stilling efter at have beklædt den i 22 år. Erling Thomsen har om nogen sat sit tydelige præg på musikken i Domkirken gennem utallige gudstjenester, ordinationer, kirkelige handlinger og koncerter. Dygtigt og særdeles fornemt har han varetaget hvervet som domorganist. Jørgen Ellekilde er valgt som hans afløser.
- I løbet af efteråret vil flere sogne i Budolfi provsti slå sig sammen om en fælles regnskabs- og bogholderifunktion. Ønsket er en mere professionel og mere økonomisk ordning, der højner hjælpen for menighedsrådene på det økonomiske felt.
- 2019 blev året, hvor provstiet pr. 1/1 2019 overtog arbejdet med vedligeholdelse af tjenestebo-ligerne. Vi er kommet godt fra start. Provstiudvalgsmedlem Lars Pedersen er tovholder på projektet, og menighedsrådsmedlem og kirkeværgede ved Budolfi kirke Erik Froulund er præstegårdens gode ”pedel”, som sørger for alt det praktiske i forhold til den daglige vedligeholdelse. Ordningen evalueres ved prøvetidens ophør.
- Drop-in!
2018-19 vil måske blive husket for, at vi i provstiet både indbød til ”drop-in-dåb” – i Budolfi kirke – og ”drop-in-vielse” i Vor Frue kirke. Første drop-in-dåb blev afholdt 14. april 2018, næste den 22. september, og i 2019 indbød

Dropinvielse

vi igen den 4. maj. Med disse tre ”drop-in-dåb” er små 100 personer blevet døbt. 7. september 2019 afholdtes ”drop-in-dåb” for fjerde gang. Vor Frue kirke tog ”drop-in” tanken op og inviterede den 12. juli til ”drop-in-vielse”. Tilstrømningen var overvældende. 24 par ønskede at blive viet i Vor Frue denne dag. På baggrund af denne overvældende tilslutning arrangerede Vor Frue kirkes præster drop-in-vielse igen den 30. august. Her blev 22 par viet.

Teologisk voksenundervisning i Aalborg Stift i 25 år

TVUs undervisningssæson 2019-2020 bliver den 25. af slagsen. I Aalborg Stiftsbog 1994 kan man, nærmest helt stilfærdigt, læse: ”Domprovsten orienterede om dette nye initiativ og oplyste, at der er 138 tilmeldte til første årgang, men at der alene er plads til 90 deltagere. Der må således desværre meddeles afslag til en stor del af de tilmeldte. Undervisningen foregår på 3 hold, og domprovstiet sørger for lokaler hertil”.

Den omtalte domprovst var Johannes Freltoft, Aalborg Stifts domprovst fra 1986-97. Han havde en solid undervisningsmæssig baggrund med sig, idet han i en årrække underviste på Hjørring Seminarium, inden han blev domprovst. Undervisning i kristendom og teologi stod hans hjerte nær. Han blev idémanden til Teologisk Voksenundervisning i Aalborg og orienterede, som ovenfor citeret, om det ved stiftets landemøde i oktober 1994.

25 år efter lever TVU stadig og endda i bedste velgående. De 3 årgange munder for mange ud i deltagelse på fjerde årgang, som er blevet til en ”evigheds-årgang”. Med skiftende undervisningsindhold kan alle deltage - år efter år - og til stadighed holde den teologiske tanke klar.

Vi kan glæde os over, at deltagere i den teologiske voksenundervisning kommer fra nær og fjern

i hele stiftet. Det er ikke alene undervisning, der modtages på TVU og drøftelser om tro og liv, der føres. Der skabes også venskaber.

Vi kipper med flaget i 2019 – ikke bare på grund af Dannebrog 800 års jubilæum, men fordi TVU kan fejre sit 25 års jubilæum.

PERSONALIA Tiltrådte

Isak Krab-Koed. Overenskomstansat sognepræst i Vesterkær sogn fra den 1. februar 2019

Andreas Engedal Bøge. Overenskomstansat sognepræst Ansgar sogn den 1. januar 2020

Aalborg Vestre Provsti

Af provst Gerda Neergaard Jessen

Min sjæl, hvad vil du mer? Lad Gud kun råde!

En solrig oktoberdag blev jeg ringet op af Jens-Anders Djernes, daværende provst i Aalborg Vestre Provsti, der glad meddelte mig: ”Nibe kalder!” Efter min indsættelse 16. december begyndte en ny tilværelse for mig og min familie i en ny

landsdel, i et nyt hjem, med helt nye mennesker i vores hverdag, og for mit vedkommende med et nyt arbejde som provst. Et arbejde, som jeg først skulle til at lære.

Der er noget forfriskende over Aalborg Stift, som man tydeligt oplever, når man kommer her til. Her er højt til loftet, kirkeligt set stor spænd-

Nye rammer for provstikontoret.

vidde, en hjertelig stemning, og det er nemt at falde til her. Vi har fået den fineste modtagelse af både menighed, medarbejdere, provsti og stift, og arbejdet som sognepræst og provst er nu godt i gang.

Som ny provst kommer man straks i gang med den obligatoriske provsteuddannelse, hvor vi lærer meget nyttigt af undervisere og lærebøger, men endnu mere af hinanden. Noget, der har stået meget klart for mig efter disse uddannelsesdage er, hvor godt vi har det i Aalborg Vestre Provsti. 87% af befolkningen er medlemmer af Folkekirken, vore bygninger er i meget fin vedligeholdelsesstand, vi har 17 skønne middelalderkirker, dygtige præster, kirkemusikere, kirketjenere og gravere, god økonomi, gode menighedsråd uden nævneværdige konflikter eller udfordringer. Jeg har stor fornøjelse af at høre mine kollegaer i provstiet prædike de søndage, hvor jeg ikke selv står på prædikestolen. Hver gang har jeg hørt gode prædikener, sunget dejlige salmer ledsaget af godt orgelspil i smukke kirkerum. *Men* alligevel er der selv her et men: de fleste steder er menigheden lille.

Selv her, hvor medlemsprocenten er i top, gør menigheden ikke meget brug af kirken om søndagen. Vi har en stor opgave for os på det forkyn-delsesmæssige område, som præsterne hver dag beflitter sig for at udføre ved at gøre evangeliet nærværende, ja nødvendigt. Folk kan søge terapeuter og coaches i deres søgen efter lindring af livskriser, og det er alt sammen udmærket. Men at hjælpen, trøsten og livsmodet i virkeligheden er så snublende nær som i de ord, der forkyndes i kirken og i menighedens fællesskab, er der ikke mange, der kender til.

Jeg drømmer om en tid, hvor det er helt almindeligt, at man ”går til præst”, som man i dag heldigvis har gjort det almindeligt acceptabelt, at man går til psykolog. At man her kan opdage,

at livskriser måske ikke blot skal behandles væk, men at de kan være naturlige eksistensvilkår, som kan gøres langt lettere at bære, hvis de betragtes ud fra den visdom, der ligger gemt i de bibelske tekster og den almindelige livserfaring. At langt flere end i dag vil opleve at blive mødt og favnet i menighedens fællesskab og her få fast grund under fødderne, mening med tilværelsen, forjaget ensomheden og få forbindelsen til Gud, som kan give den fred i sindet, vi alle higer efter.

Præsterne arbejder hårdt på sagen godt støttet af menighedsråd, kirkebetjening og frivillige. Jeg har fået dejlige kollegaer, som jeg sætter stor pris på, og jeg er dybt taknemmelig over at være kommet netop her. Trods alle dagens udfordringer kan man ikke andet end synge med på Kingos ord fra 1600-tallet: *Min sjæl, hvad vil du mer? Lad Gud kun råde!*

Nye rammer for provstikontoret

I midten af november var Dommergården, beliggende Grydstedgade 10 i Nibe, klar til indflytning for regnskabskontor, 2 personalekonsulenter, kirkegårdsleder og provstikontor. Ombygningen af den tidligere sognegård under ledelse af Vodskov Arkitekterne har kostet 6 mio. kr. Huset fremstår nu udefra i al sin klassiske skønhed med nyt tegltag, nymalet og nykalket, mens det indvendigt rummer moderne kontor- og mødefaciliteter. Det er en fornøjelse af have sin arbejdsplads og modtage gæster og mødedeltagere i huset, og det har allerede været benyttet til nytårskur, erfa-møder, formandsmøde, provstiudvalgsmøder og konventer.

De dødes haver

I de sidste 100 år har vi haft en særlig kirkegårds-kultur i Danmark, som vi kender så godt med revne grusgange, klippede taks- eller thujahække, der omkranser det enkelte gravsted, der igen

PERSONALIA

Tiltrådte

Gerda Neergaard Jessen, ansat 15. december 2018 som sognepræst i Nibe-Vokslev Pastorat, provst i Aalborg Vestre Provsti og sygehusprovst i Region Nordjylland.

Sognepræst i Nørholm, Elisabeth Førgaard Hildestad, er fra 1. august 2019 tilbage fra bevilget orlov i stillingen som 50% sognepræst i Nibe og Vokslev

er indrettet som en lille have for den døde. Her kommer vi og mindes, vi sørger, vi ler. Og haven minder os om gravhaven, hvor Jesus blev begravet og opstod, og om at vi engang bliver kaldede til en opstandelse i Guds have, i Paradis.

Men begravelsesskikkene har været under kraftig forandring gennem den seneste generation. I dag skønnes det, at kun ca. 15% jordfæstes ved dødsfald, hvor det for 30 år siden nærmere var 80%. Antallet, der får asken spredt over havet, er i samme tidsrum vokset fra ca. 80 om året til ca. 3.000. Resten kremeres og får urnen nedsat enten i et fællesgravsted eller i urnegravsteder. For kirkegårdenes økonomi og fysiske indretning betyder det meget, når man går fra store (legat-) gravsteder, der har en fredningstid på 30 år, til små urnegravsteder med en fredningstid på 10 år. Det betyder, at vi i øjeblikket har så stor overkapacitet på vore kirkegårde, at vi har plads til at bisætte 55 mio. danskere.

I Ålborg Vestre Provsti har der været pilotprojekter på Bislev, Sønderholm og Svenstrup kirkegårde, hvor en provstibevilling har muliggjort

kirkegårdsplaner og begyndende realisering af disse. I maj var kirkegårdsmedarbejdere, menighedsråd og provstiuvalg samlet til en visionsdag om emnet i Svenstrup, hvor vi hørte foredrag og var på kirkegårdsvandring. Dagen afsluttedes med enighed om, at vi ser frem til at tage fat på denne spændende og langsigtede opgave hen mod en omlægning af vore kirkegårde, så de bedre svarer til efterspørgslen, er billigere i drift og stadig kan være den smukke have at komme på besøg i, sørge, mindes og håbe.

Nu holdes der igen gudstjenester i Lundby kirke

Over et år har Lundby kirke været lukket p.g.a. renovering. Der har været en del benspænd undervejs, hvor kirken har fået nyt tag, er blevet kalket indvendigt og har fået nyt varmeanlæg. Desværre kom maleren til skade, og en anden maler kunne ikke findes, så opfriskning af kirkebænke må vente til 2020, hvor maleren forventes raskmeldt. Men kirken blev alligevel taget i brug igen den 23. juni, hvor menigheden samledes til gudstjeneste.

De dødes haver.

Projekt Grøn Kirke

Igennem et par år har alle kirker i Aalborg Vestre Provsti været underlagt et energitjek under ledelse af Bent Flyvholm og faciliteret af ProEnergi. Termostater, varmekilder, radiatorer og varmeindstillinger er blevet energioptimeret. Provstiet stillede midlerne til rådighed for gennemførelse af planen, og pengene fra de ret store besparelser bliver nu i menighedsrådenes respektive kasser. Undervejs i processen har der været udfordringer af forskellig art, men samlet set er vi meget glade for og stolte af, at det er lykkedes så godt.

Sygehusprovst

Da stillingen som provst i Aalborg Vestre Provsti blev ledig i 2018, blev en ny og spændende opgave tillagt stillingen, nemlig som sygehusprovst for de 13 sygehuspræster i Region Nordjylland. Det er en ny funktion i stiftet, hvor tilsvarende allerede findes i Region Midtjylland og Region Syddanmark. Opgaven som sygehusprovst går ud på, sammen med biskoppen, at bistå ved ansættelser og afskedigelser; at holde MUS-sam-

taler, at bistå med kommunikationen mellem sygehusets ledelse og sygehuspræsterne, sørge for vikardækning og holde samråd og konventer for sygehuspræsterne. Arbejdsområdet er stadig under udvikling, og flere opgaver kommer til efterhånden.

I mit første halve år som sygehusprovst er det særlig kirkerummet i det nye Aalborg Universitetshospital og udsmykningen deraf, der har optaget min tid. I en mindre, folkekirkelig arbejdsgruppe arbejder vi på at finde en kunstner og tilvejebringe midlerne til udsmykningen af kirkerummet.

Rummet vil i fremtiden være til glæde for både patienter, pårørende, præster og personale, for her vil der blive holdt gudstjenester, andagter og koncerter. Rummet er centralt beliggende i sygehuset, og fløjdørene ud til Torvet, der er et centralt gennemgangs- og opholdsrum i det nye sygehus, vil kunne åbnes ved større arrangementer. Derudover vil alle og enhver kunne finde fred og stilhed til bøn og eftertanke i kirkerummet.

PERSONALIA

Fratrådte

*Sussie Nygaard Foged
fra Sønderholm-Frejlev
Pastorat pr. 31. juli 2019.
Ansæt som DSUK præst i
Singapore*

Så holdes der igen gudstjenester i Lundby kirke.

Aalborg Østre Provsti

At være udsendt som feltpræst ...

Uddrag fra rejsebrev foråret 2018 af feltpræst og sognepræst i Nørre Tranders Pastorat Oral Shaw

Det er torsdag aften; egentlig skulle jeg sidde på min kontorplads og skrive prædiken, men jeg får besøg i dag. Hærprovsten Thomas Bech og en journalist fra DR ved navn Katarina, kommer for

Privat foto 2018.

at besøge mig. Dels, for at jeg kan få et gejstligt besøg, og dels, fordi journalisten skal optage søndagens feltgudstjeneste, så den kan blive transmitteret i radioen. Det er første gang, at man hos DR har valgt at transmittere fra en gudstjeneste i et krigsområde.

Jeg står og venter udenfor det danske hovedkvarter i den amerikanske militærlejr Al Asad Air Base, en militærlejr, som ligger små 200 km nordøst for den irakiske hovedstad Bagdad i det som hedder Anbarørkenen. Meldingen kommer over min radio: ”PAX HP og JO til HQ om 3 minutter...” (Det vil sige, at der er tre minutter til at hærprovsten og journalisten ankommer til hovedkvarteret). Få minutter efter kommer et grønt, militært køretøj kørende og stopper foran mig. Ud kommer Thomas med et kæmpesmil, ”... så lykkedes det, Oral!”, råber han ivrigt, og selv om jeg ikke er en kramme-fyr, overgiver jeg mig, og giver ham et stort kram. Lige efter kommer journalisten, som jeg aldrig har mødt før; jeg har kun skrevet med hende på mail; hun får et fast håndtryk og et ”velkommen til Al Asad”.

Mens Thomas og Katarina får den obligatoriske velkomstbriefing om trusselsniveauet i lejren og instrukser om, hvordan man skal forholde sig, hvis lejren skulle komme under angreb, løfter jeg deres bagage ind i deres beboelsescontainere i hovedkvarteret.

En halv time senere mødes vi på Soldatermissionens terrasse til en kop kaffe og en snak om, hvorledes vi skal gribe de kommende fire dage an.

Katarina har i en mail spurgt til, hvordan jeg ville have det med, at hun også lavede en radioreportage omkring mit liv som udsendt præst i Irak, og hun tager det op igen, for hun har fået en hel times sendetid på DR P1 i det program, som hedder Audiens, til at sende en reportage omkring mig og det at være feltpræst langt hjemmefra. Efter lidt overvejelser siger jeg OK til projektet; så aftalen bliver, at hun fra næste morgen og fire dage frem skal følge mig med en optager. Jeg skal ærligt indrømme, at det er med en vis skepsis til radioprojektet, at jeg et par timer senere lægger mig til at sove, men min mulige bekymring skulle snart vise sig at være spild af tid.

De følgende dage følger Katarina mig i tykt og tyndt. Jeg viser hende lejren, og hvordan mit

liv stille og roligt går sin gang med alt lige fra morgentræning på spinning-cyklen til samtaler med soldaterne, besøg rundt i lejren, mens de er i gang med deres arbejde, til møder, planlægning af gudstjeneste og prædikenskrivning. Heldigvis vil hun også gerne tale med soldaterne, hvilket giver mig lidt fri til at kunne tale med hærprovsten Thomas og på den måde få mulighed for at få fortalt, hvordan det går, og hvad jeg gerne vil, at han måske hjælper mig med, mens han er på besøg.

At jeg har set frem til, at Thomas skulle komme, skal der ikke herske tvivl om. Man kan godt føle sig meget alene, når man er præst for en flok soldater i en militærlejr, ja også selv om man er omgivet af mennesker 24-7 i de seks måneder

PERSONALIA

Tiltrådte

Sognepræst Mette Tved
Sønder Tranders
Pastorat
Tiltrådt pr. 15. februar
2019

Sognepræst Hannah
Silke Fraize,
Romdrup-Klarup
Pastorat
Tiltrådt pr. 1. marts
2019

man er udsendt. Det skyldes, at man som præst ofte er den eneste af sin slags, og man kan naturligvis ikke, grundet sin skærpede tavshedspligt, tale med andre om det, soldaterne fortæller. Så det er helt rart, at jeg selv kan læse af på en, som er bundet af den selvsamme tavshedspligt.

Dagene flyver afsted, og pludselig er det søndag og gudstjenesten skal optages, hvilket jeg er meget spændt på. Gudstjenesten skal heldigvis ikke sendes live, men da der ikke er tid til at tage den om, hvilket i mine øjne også ville være forkert, skal den sidde i kassen første gang.

Der er meget, der skal være på plads inden gudstjenesten kan optages; der skal laves et speak, som skal sendes som optakt til gudstjenesten, der skal laves lydprøve, klaveret fra Soldatermissionen skal flyttes til Præstegården, som er navnet på det fællesområde i hovedkvarteret, hvor der holdes gudstjeneste hver søndag kl. 20.00. Så der er nok at se til. Det er nu ikke det eneste, der bekymrer mig, for der er trængt et kæmpevejr ind over Al Asad; det er både med regn, sandstorm, lyn og torden, og tiden for, at vi skal holde gudstjeneste i det fri, nærmer sig.

Jeg laver lidt sjov med, at jeg naturligvis har helt styr på situationen, da jeg efter sigende har gode kontakter til de højere magter, men inderst inde er jeg lidt nervøs for, at vi må holde gudstjenesten inden døre og det vil helt sikkert ikke være det samme. Men vejrguderne er med mig denne søndag, og da klokken rammer 20.00, er det vindstille og stjerneklart og omkring 80-90 soldater, primært danske, er mødt op til søndagens gudstjeneste. Det bliver en god oplevelse, og alt går som det skal. Så da jeg har fået pakket mit alter og mine præsteting sammen, foreslår jeg Thomas og Katarina, at vi går på Soldatermissionen og fejrer, at alt gik godt, og det skal vi gøre med en øl, som jeg har købt til lejligheden, naturligvis en alkoholfri af slagsen.

Næste dag er så afrejsedag for Thomas og Katarina. De skal tilbage til Danmark. Selv om de kun har været i Al Asad i fire dage, synes jeg, vi har oplevet en hel del sammen, og det er på mange måder lidt vemodigt at skulle sige farvel til dem begge. Men sådan er det; livet går videre, både hjemme i Danmark og her i den danske del af Al Assad Air Base midt ude i den irakiske ørken.

Nedenstående 2 links er til de 2 radioudsendelser fra Irak

<https://www.dr.dk/radio/pl/audiens/audiens-pa-herrens-mark-liv-og-tro-pa-al-asadbasen-i-irak>
<https://www.dr.dk/radio/pl/gudstjeneste-radio/gudstjeneste-2018-05-06>

Erfaringer fra Aalborg Østre og Budolfi provsti omkring energioptimering

Af arkitekt og konsulent Bent Flyvholm

Gennem de seneste 2-3 år har de 3 søndenfjordske provstier (Vestre – Budolfi og Østre) i Aalborg kommune arbejdet meget med Grøn kirke – helt specielt på området med energioptimering ved provstiernes kirker. Og hvorfor netop dette område – var det et politisk pres eller et økonomisk pres – evt. et miljøanliggende. Gennem de mange senere drøftelser der knyttede sig til opgaverne, da var tilgangen klart en blanding af disse opfattelser. Og hvad er så resultatet. Ved uddannelser i forsvaret arbejdede man som oftest efter de 5 H'ér – Hvorfor – Hvem – Hvad – Hvordan og Hvorhen. En nyere version er Krav – Vilkår – Kriterier. Jeg bruger førstnævnte model.

Hvorfor. Dette med optimering mm. er ikke bare et mødefænomen eller noget smart. Tingene har været på tilværelsens dagsorden gennem mange år. 2 aspekter – både for at redde vores jord og dermed os selv; men også med afsæt i vores

generelle økonomi. Det sidste var nok det, der satte skub i planerne og skærpede tanken om at gøre noget nu. Et samarbejde med ProEnergi blev etableret, og et egentligt projektarbejde tog sin form.

Hvem. Den demokratiske struktur med valgte menighedsråd har gennem hele forløbet været et centralt led. Og demokratiet har vist sin styrke ved bl.a. som noget centralt – at formandsmøder i provstierne har vedtaget et fælles budget for de afledte udgifter – og således sagt OK for, at opgaverne skulle sættes i gang. De respektive teknikere blev engageret, og de mange rapporter blev udarbejdet. Det fælles politiske OK var enstemmigt og et virkelig stabilt fundament for hele processen.

Det var også et manifest, at kirken er sin opgave bevidst. Miljøet er centralt, og kirkens midler er skatte kroner. I dette afsnit skal også nævnes det meget tætte og sikre samarbejde med de forskellige personalegrupper – her gennem en arbejdsgruppe. Erfaringen har vist, at et godt, tillidsfuldt samarbejde med specielt gravere / kirketjenere er direkte nødvendigt. Det er disse grupper, der har det daglige arbejde med de pågældende installationer.

Hvad. Det kan være lidt af et spørgsmål; for nok er styreanlæg næsten ens, men de enkelte steder er de meget forskellige. Og det kunne også noteres, at hyppighed og brugsmønster er meget forskelligt. Her er nok et af de største problemer. Alle har været opmærksomme på forskelligheden, og det lokale demokrati har stor forskellighed i sin arbejdsform, og sådan skal demokratiet fortsat være – det er en styrke. Der er brugt, og der vil fortsat blive brugt, mange timer på at få de praktiske ting gjort synkrone. Fra teknikerside har vi også erfaret, at nærmer vi os ændringer ved traditioner, f.eks. brug af lokale håndværkere osv., da reageres der.

Hvordan. Her er mange svar. Mange anlæg var markant underdimensionerede – andre næsten ulovlige på grund af alder – andre igen med tilkoblinger, der ikke gav den rette varmefordeling. Og hvorfor disse forhold? Kendsgerningerne viste jo, at der ved mange kirker var en stabil varme – ja erkendt. Der blev tændt for varmen fredag over middag og så til søndag – eller man havde varme på anlægget hele vinterhalvåret. Det var på ingen måde en sund økonomi – tværtimod. Alle disse forhold er søgt udbedret og løst og indarbejdet i de nye systemer. Det har ikke været uden bump – stop og omkostninger samt ret så mange møder. Ikke alt gammelt bliver som nyt gennem renovering – men som oftest klart bedre.

Seneste tiltag ved provstierne er en netop gennemført el-licitation. Ved de 2 provstier Budolfi og Østre er der et samlet elforbrug på ca. 900.000 Kwh. Den gennemførte licitation gav et positivt resultat med en god besparelse pr. år. Der er kontraheret for en 3-årig periode.

Hvorhen. Har vi så nu fået vore anlæg bragt i en stand, hvor det vel kan siges, at det ikke kan gøres ret meget bedre med de midler, der har været til rådighed og i henseende til, hvad der er rentabelt. Det er opfattelsen rundt omkring i sognene, og mange positive bemærkninger er faldet omkring anlæggenes styring, og der fremvises gode besparelser på den daglige drift. Der er ageret på de forhold, der var indlysende, og måske har provstierne ikke været de absolut første, men eksemplerne med fællesskabet har været det rigtige og givet stor respekt. Disse års arbejde har vist, at når der er fælles vilje – da kan meget klares. Pressen har vist arbejdet stor respekt og bevågenhed og med sin dækning også bidraget til, at kirken bredt har fået et positivt image omkring den daglige drift. Andre områder vil uden tvivl også kunne løses med samme positive resultat – når blot det samme fællesskab/engagement etableres.

PERSONALIA Fratrådte

*Sognepræst Jens Brun
Sdr. Tranders Pastorat
Fratrådt pr. 30. juni
2019*

Aalborg Nordre Provsti

Af provst Ole Rysgaard Madsen

Jan Pahus Nissen er med virkning fra 1. februar 2018 ansat som sognepræst kb. i Hvorup pastorat.

Christian Roar Pedersen, sognepræst i Hals pastorat, er med virkning fra 1. oktober 2018 ansat som sognepræst kb. i samme pastorat.

Indlægget i dette års stiftsbog handler om provstiets præster – eller rettere tre andre vinkler på præstearbejdet end det meget synlige, alle kan se i kirkerummet og konfirmandstuen.

Fire præster formidler deres indtryk. Temaerne er:

1. Det praktikforløb, nye præster skal igennem, inden de kan ansættes i en præstestilling.
2. Den faglige dygtiggørelse af provstiets præster, denne gang i form af en fælles studietur til Sverige.
3. Den udvikling, præsternes arbejde gennemgår i disse år, hvor der lægges mere vægt på arbejdsmiljøet, f.eks. i form af fællesskab med andre faggrupper og mere privatliv til præsterne og deres familier – her eksemplificeret ved flytningen af et præstekontor fra præsteboligen til sognegården.

I praktik som præst

Uddannelsen til præst i den danske folkekirke består af et langt universitetsstudie i teologi, hvor de teoretiske fag fylder meget. Hertil kommer et halvt års uddannelse på pastoralseminariet, hvor al undervisning handler om arbejdet som præst. Heri indgår der et praktikforløb, der består af først to uger og senere i forløbet tre uger i et udvalgt sogn. I Aalborg Stift har Helle Rosenkvist, Lindholm Sogn og Karin Kristensen, Nørresundby Sogn siden 2014 været de to faste præster, som tager imod praktikanter fra Pastoralseminariet i Århus. Har der været flere praktikanter, har Henrik Busk Rasmussen i Hvorup Sogn også taget del i praktikpræstearbejdet.

Praktikant i efteråret 2018

Kristinna Korsbæk Brejner fortæller:

Vi var tre praktikanter, som var glade for at komme i praktik i Aalborg Nordre provsti og var tilknyttet de tre meget travle kirker, Lindholm, Nørresundby og Nørre Uttrup. Vi praktikanter blev tilknyttet én primær praktikpræst og ét primært konfirmandhold. Der var nogle faste ting, som vi skulle deltage i eller prøve, inden de to praktikperioder var afsluttet. Vi skulle bl.a. prædike mindst to gange og undervise konfirmander. Ellers kunne vi frit vælge, hvor og hvad vi ville deltage i.

Det var interessant at se, hvordan man i løbet af praktikperioderne udviklede sine tanker og overvejelser i forhold til det eventuelt at skulle være præst.

I den første praktikperiode var jeg personligt noget overvældet – især over de mange skift, en præst kan gennemgå på en dag. Det er naturligvis ikke nogen overraskelse, men alligevel var det, når man selv stod i virkeligheden og nærmest skulle skifte sindsstemning efter, hvad dagen bragte af begivenheder. Eksempelvis startede en dag kl. 8 med konfirmandundervisning, derefter et kalendermøde med personalegruppen, dernæst videre til en bisættelse og derefter en plejehjemsgudstjeneste om eftermiddagen. (Hvis man var ”heldig”, var der også et møde om aftenen). Derudover har præsten jo også skullet bruge forberedelsestid inden hver begivenhed.

På sådan en dag fik man i den grad indblik i præstens virkelighed, som er ganske givende at

opleve, da teori og praksis er ret forskelligt især i præstefaget. I løbet af praktikperioden gik virkeligheden op for én: Hvor mange forskellige ”hætte” en præst skal kunne skifte imellem i løbet af en dag eller en uge.

Dog som semestret skred frem på pastoralseminariet, kunne jeg mere og mere se mig selv som præst og mærke hvilket meningsfyldt arbejde, jeg synes det er.

Efterfølgende har jeg været så heldig at blive ansat i samme provsti, hvor jeg helt klart kunne mærke det som en fordel på forhånd at have kendskab til provstiet og menneskerne dér efter de to indsigtsgivende praktikperioder.

Præst for praktikanter

Sognepræst Karin Kristensen, Nørresundby, fortæller:

Gennem de sidste fem år har jeg fået lov at være med som praktikpræst for i alt ni studerende fra pastoralseminariet. Det er selvfølgelig et ekstra arbejde i en travl hverdag, men samtidig giver det også meget tilbage at få lov til at se på præstearbejdet med yngre øjne. Praktikanter er gode til at stille spørgsmål: Hvorfor sagde du ikke mere om opstandelsen til den begravelse? Hvordan får du en samtale i gang med dåbsforældre? Hvorfor holder I jer så meget til ritualer?

Der opstår i praktikperioden mange gode samtaler, hvor praktikanterne bidrager med at være opdaterede på den praktiske teologi fra deres undervisning på pastoralseminariet, og hvor vi praktikpræster får lov at bidrage med erfaringer, sådan at mødet mellem teori og praksis rigtig får lov at tage livtag med hinanden. Tidligere blev praktiktiden betragtet som en form for mesterlære, hvor den erfarne præst fortalte den uerfarne, ”hvordan man gør”. Selvfølgelig er der også nogle praktiske ting, som fortsat formidles på den måde, men praktiktiden handler i højere grad om sammen at gå på opdagelse i det store emne, hvad det vil sige at være præst. Og i den samtale har praktikanter og praktikpræster hver deres indspil til stor gensidig berigelse. Derfor er jeg klar til at modtage mange flere studerende fra pastoralseminariet, for det er med til at give nye øjne på det præstearbejde, man aldrig bliver færdig med at uddanne sig til.

Tak for Den danske Folkekirke!

Sognepræst Bodil Bolding, Vodskov, fortæller:

At tage ud for at blive klogere på sig selv og det derhjemme. Det er den skabelon, mange romaner er skåret over: Hjem-ude-hjemme igen. Det var også modellen for den studierejse, som præsterne i Aalborg Nordre Provsti var på i efteråret 2018. Vi rejste ud for at få nyt blik på forholdene i det, der er vores arbejdsplads: Den danske Folkekirke. Turen gik til Sverige.

I provstiet har vi en præst med gode internationale kontakter, Helle Rosenkvist fra Lindholm. Gennem hende fik vi adgang til kolleger på mange niveauer i Svenska Kyrkan. Nogle af dem mødte vi i kirkens hovedkvarter i Uppsala. Herhjemme vil vi sige, at den svenske kirke blev skilt fra staten i 2000. I Uppsala talte man mere nænsomt om ’relationsforandringen’. På den måde udtrykker man

Praktikant og praktikpræst ved ordinationen i Budolfi Kirke.

PERSONALIA

Tiltrådte

Anders Mølgaard Grinderslev er med virkning fra 1. januar 2019 ansat som sognepræst kb.f. i Øster Hassing pastorat.

Kristina Korsbæk Brejner er med virkning fra 1. marts 2019 ansat som sognepræst oa. i Sulsted pastorat.

15 danske præster på besøg i Skt. Eskilds Kirke i Haninge i Stockholms sydlige udkant – den lokale provst og ledende præst ses til højre.

Foto: Privat.

vel, at kirken stadig har en plads i svensk lovgivning og spiller en rolle i det svenske samfund, selv om den ikke længere er del af statsforvaltningen.

Svenska Kyrkan

Svenska Kyrkan har 57,7% af befolkningen som medlemmer og fremstår som en større concern med alt, hvad det indebærer af beslutningsniveauer med en kirkestyrelse, en ærkebiskop og en generalsekretær som topchefer, årsberetning og regnskabsaflæggelse på nationalt niveau. Der findes samlede tal for antallet af ansatte og også for frivillige (henholdsvis 21.700 og 72.000); for konfirmander (28.000) og sågar for støttende samtaler: 775.000 i 2017.

Organiseringen af Svenska Kyrkan betyder også hierarkisering og centralisering. Det fik vi skåret ud i helt forståeligt svensk, da provsten i Haninge med humor og charme sagde: ”Det er mig,

der bestemmer”. Han udgjorde ganske rigtigt toppen i den organisationsplan, vi fik at se – med ret til at hyre og fyre alle ansatte i det vidtstrakte provsti eller storpastorat.

Al administration af kirkens ejendom er centraliseret i provstiet, der har medarbejdere til at tage vare på den opgave. Og provsten har stor frihed til at flytte rundt på ressourcer, også menneskelige, fra befolkningstætte områder i kanten af Stockholm til skærgårdsøer, hvor antallet af mennesker skifter med sæsonen som tidevand. En god brug af kræfterne, som vi måske nogle gange efterspørger hos os; men i bytte for meget mindre indflydelse i det lokale.

Det var også en inspiration at se, hvordan der kan laves fælles tiltag med vægt og gennemslagskraft, når en større organisation står bag. F.eks. Svenska Kyrkans prioritering af kristendomsundervisning for voksne, som vi hørte om i dets

første faser. Eller en mere markant profil i internationalt kirkesamarbejde. Eller det store antal unge frivillige, der er del af konfirmationsundervisningen.

På den lange bustur fra Sigtuna til færgen gennem et frostklart, solbeskinnet Sverige, var der god tid til at tale om og fordøje de mange indtryk og oplevelser... og nok lande på, at være blevet gladede for mange forhold i Den danske Folkekirke.

At flytte ind i Sognegården

Sognepræst Oscar Andreas Lied, Vodskov, fortæller:

I 2018 – lige efter min ansættelse – skulle Vodskov Sognegård renoveres. I den forbindelse fik jeg mulighed for at få et kontor i sognegården i tillæg til kontoret hjemme. Kontoret i tjenesteboligen levede ikke op til krav om bl.a. handicaptøilet og egen indgang, så menighedsrådet var nødt til at finde en ny løsning. Valget stod mellem en omfattende renovering af tjenesteboligen – måske endda at sælge den og købe nyt – eller at flytte tjenestekontoret til sognegården med arbejdsplads hjemme. Menighedsrådet valgte det sidste.

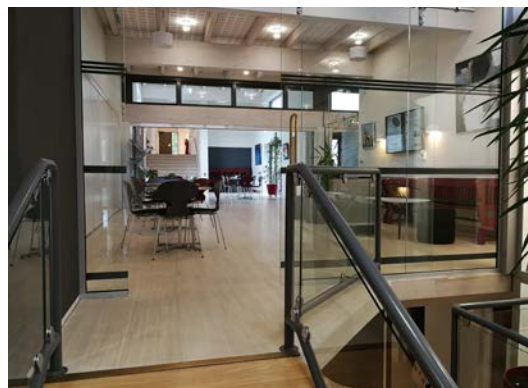
Lige fra begyndelsen blev jeg glad for mit kontor i sognegården. En af de største fordele er den daglige kontakt med medarbejdere. Vodskov er et mellemstort sogn og har som sådant ikke en stor stab, men der er alligevel to præster, kordegn, kirketjener, kirke- og kulturmedarbejder, organist og fire ansatte på kirkegården samt kirkesanger på deltid. Modsat min præstekollega – der bor lige over vejen fra kirken – er min bolig i et parcelhusområde flere hundrede meter væk. Selv om man godt kan cykle på mindre end fem minutter, er det ikke lige, hvad man gør for hvert eneste spørgsmål eller problemstilling. Ved at være i samme bygning bliver jeg en naturlig del af den daglige samtale. Jeg kan spørge en medarbejder om noget uden at måtte tage tele-

fonen eller planlægge et møde flere dage i forvejen. Jeg oplever i højere grad, at jeg er en del af et arbejdsfællesskab. Det er til gavn i et job, hvor man i forvejen skal lave mange ting alene.

Jeg er også glad for at flytte samtaler ud af huset og til tjenestekontoret. De fleste samtaler er hjemme hos folk, men der er altid nogen, der foretrækker at komme til mig. Jeg vil gerne skærpe privatlivet og familien og sætter pris på den naturlige og fysiske grænse, et kontor i sognegården giver. Der er andre grænser, der ikke er så klare og tydelige. Overraskende mange i menigheden kender tjenesteboligen ud og ind alligevel.

Det skal siges, at jeg også er glad for arbejdspladsen hjemme. Jeg arbejder stadigvæk meget hjemmefra – måske omtrent lige så meget som i sognegården. At skrive, specielt prædikener, er noget jeg gør hjemme, hvor der er ro, og hvor jeg har valgt, at have størsteparten af min litteratur. Jeg behøver ikke rapportere ind til nogen om, hvornår jeg er hjemme, og hvornår jeg er i sognegården, og det giver en god fleksibilitet.

Jeg tror, det er helt nødvendigt for præster at have et kontor hjemme. Det behøver dog ikke være et tjenestekontor. Tjenestekontoret kan godt ligge i sognegården.

PERSONALIA

Tiltrådte

Ninni Helle Lodahl Gjessing er med virkning fra 15. juni 2019 ansat som sognepræst i Lindholm pastorat.

Præstekontoret ligger i tilknytning til sognegårdens cafemiljø, men alligevel sådan, at besøgende kan komme diskret til og fra det.

Foto: Oscar Andreas Lied.

Brønderslev Provsti

Af provst Lise Lundgreen

Kirken i det lokale

I øjeblikket arbejder folkekirkerne i Brønderslev Provsti meget ”ud af huset”. Forstået på den måde, at man i fællesskab med lokale institutioner og organisationer går sammen om store og små begivenheder og årstidsarrangementer i lokalsamfundet.

Maratonsang på Dronninglund Kunstcenter er blevet en fast tilbagevendende tradition, hvor der en hel dag synges fra Højskolesangbogen og i år er sognepræst Jeanette Geller én af flere personer med noget på hjerte, som begrundet et sangvalg, og lokale organister og andre spillemennesker sidder ved klaveret. Her er menighedsrådet og kunstcenteret indbydere i det succesfulde samarbejde.

I **Øster Brønderslev** kunne menighedsrådsformand Pia Christensen i foråret tage første spadestik til en ny bypark med gadekær og aktivitets-

område lige uden for kirkediget. Her er kirken og lokalsamfundet gået sammen i idéprocessen med at skabe et attraktivt byrum, som kan gavne landsbylivet.

I **Brønderslev Kommune** har turismen særligt fokus i øjeblikket. Man arbejder hårdt på at tiltrække turister, både til overnatning, men også for at tilrejsende og lokale kan få øjnene op for de mange (oversete) klenodier i kommunen. Provst Lise Lundgreen og kommunikationsmedarbejder Pia Uth indbød sig selv til et møde med turismekoordinator Julie Holm Nielsen fra visitbroenderslev. Det var et meget positivt møde med en masse gode idéer. Her fik folkekirken lov til at brede perspektivet ud fx ved at gøre opmærksom på, at vore kirker også tilbyder éndagsarrangementer, som kan være relevante for turister. Og vi blev inspireret til at arbejde med, hvordan vi kan gøre de lokale kirker attraktive for besøgende fx med QR-koder, som fortæller, hvad man kan se og opleve her.

Landsbyudvikling = kirkeudvikling

Kirken på landet-arbejdsgruppen, en af provstiets arbejdsgrupper, indbød til den første workshop af sin art i Melholt forsamlingshus i marts. Oplægsleder, Sognepræst Vita Andreassen, udfordrede deltagerne til at have mod i prioriteringerne! Kirken er til stede i alle små sogne, og hvis kirken prioriterer bl.a. økonomien, kan den i høj grad være med til at udvikle livet i landsbyen. Alle kirker har en musiker ansat, og menighedsrådene kan vælge, at deres organist skal være korleder for

*Kirken på landet,
workshop.*

landsbyens kor – til gavn og glæde for korsangere, lokalsamfund og kirke.

Folkekirken til påske på Voergaard Slot

Som noget nyt åbnede Voergaard Slot til påskemesse i 2019. Præmissen var at genfinde påskens værdier. Initiativtagerne henvendte sig derfor til folkekirken, fordi de fandt det naturligt, at de kristne påskehistorier skulle være en del af påskeinitiativet. Bl.a. deltog nogle præster i en samtalesalon omkring påsken og deres egne påsketraditioner. Voer Kirke var åben med gudstjenester, påskedugen var rullet ud, og der var rundvisning m.m. Vi glæder os over samarbejdet, og håber det fortsætter omkring næste påske!

KUL på de unge i Brønderslev

De unge indtager Brønderslev Kirke med det nye koncept Kirkelig Ungdoms Lederuddannelse. I marts blev det første hold ”indviet” ved en guds-

tjeneste, og næste hold er begyndt på undervisning og fællesskab.

I pinsen var der liv i Brønderslev Kirke, da de danske KUL'er havde besøg af en flok unge fra Tyskland, som også er med i KUL.

Hvad er det bedste ved KUL?

”Jeg har fået en fed lederuddannelse, som jeg bruger i FDF, hvor jeg er leder for puslinge og tumlinge”, fortæller Ida Engstrøm, som går i 8. klasse. Og Kamille Zacho fortsætter: ”KUL er hyggeligt, turen til Tyskland, hvor vi besøgte andre unge, var så god. Og jeg bruger det, jeg har lært til KUL, fx i gruppearbejdet i skolen. Vi har lært at tage ansvar, og vi er ikke længere bange for at blive til grin.”

Sigrid Krogsgaard, som går i 7. klasse, er lige begyndt på det nye hold KUL, og hun tilslutter sig de andres begejstring: ”Vi lærer at tage ansvar og at stå frem. Med KUL tør vi godt være os selv”.

Det er sognepræst Kristian Brogaard og Kirke-og Kulturmedarbejder Inge Bech Hansen som leder Kirkelig Ungdoms Lederuddannelse.

Påske på Voergaard.

KUL på de unge.

Hjemstavnsdigter fejret.

Familien i naturen,
Øster Mølle.

Hjemstavnsdigter fejret

En henvendelse fra Løkken litteraturselskab førte til markeringen af digteren Jens Thises 150 år. Thise Lokalhistoriske Arkiv, Brønderslev kommune og bibliotek, det lokale menighedsråd og borgerforeningen fandt sammen, og efter tale ved mindestenen i Thise by ved fritids- og kulturudvalgets formand, Margit Chemnitz, holdtes festgudstjeneste i Thise Kirke, hvor der blev både talt og sunget på vendelbomål. På kirkegården samledes man omkring Jens Thises gravsted, hvor man læser følgende indskrift:

*Vendelboens land, her stod min vugge
Din natur mit sind til smil har stemt
Du kan tænde smilet, øjet dugge
På din vang jeg skønne blomster plukked
I dit skød jeg nu er blevet gemt*

Familien i naturen

*Af Kirke- og Kulturmedarbejder Ann B. Lebech,
Dronninglund*

Familien i naturen er en del af et samlet tilbud for familier med førskolebørn og rummer også musikalsk legestue: MUSiKiRKEN og Børne- og

familiegudstjeneste. Idéen er, at kirken kan være udgangspunkt for sunde fællesskaber for hele familien, og være rammen om at danne lokale netværk.

Familien i naturen er et samarbejde mellem FDF og Dronninglund Kirke, og til de tre første gange har der i gennemsnit deltaget 25 mennesker. En af idéerne bag er, at når mænd har lyst til at være med, så har hele familien det som udgangspunkt også, og mænd vil ofte gerne være fysisk aktive, og derfor tiltrækker dette tiltag i høj grad hele familien.

Rum og fællesskab for alle.

Ny kirke i Brønderslev

*Af Henning Krabbe, Brønderslev Menighedsråd.
Bearbejdet og forkortet af Pia Uth fra hæftet "Gen-
åbning af kirke og sognegård", som Brønderslev
Menighedsråd udgav til indvielsen 2. juni 2019*

Brønderslev sogn har nu sat punktum i en seks år lang proces, som kulminerede med indvielses-festgudstjeneste og festuge den første uge i juni.

Kirkerummet er blevet renoveret og moderniseret bl.a. med nyt inventar, skærme og nyt lyd-

Indvielse af
Brønderslev Kirke.
Foto: Nanna Højbjerg

anlæg. Sognegården er blevet om- og udbygget, bl.a. med et centralt caféområde.

Den overordnede vision for projektet var at kunne sænke dørtærsklen til kirken og sognegården, så den blev mere vedkommende i vores tid.

Kgl. bygningsinspektør Jens Baumann roste linjerne i projektet for god harmoni og sammenhæng i tilbygningen og i helheden, og at det gav rigtig god mening at ”rense” kirkerummet, så det ville få en harmonisk møblering med øget tilgængelighed. Arkitekter på projektet var Bundgaard Arkitekterne, Nils og Terkel Bundgaard, og hovedentreprenør var AM Totalbyg fra Bindslev.

Med projektet har vi gerne villet sikre rum for alle. Vi håber, at de nye rammer kan understøtte livgivende samværsformer i en tid med stort digitalt fokus og en dermed ofte medfølgende ensom-

hedsfølelse blandt børn og unge. Det samme gælder for den stigende gruppe af ældre medborgere, hvoraf mange kan have svært ved at etablere nye samværsformer som pensionister. Måske kan nye aktiviteter kædet sammen med et måltid i ”Cafe Møllehave” give grobund for nye netværk og nyt livsindhold?

Brugbart og holdbart

Det er menighedsrådets opgave at sikre gode rammer for menighedens liv og forkyndelsen om Guds kærlighed til os alle. Den opgave er nu løst for en årrække, og det er mit håb, at de nye rammer vil blive til glæde for byens borgere i mange år frem i tiden.

Velkommen forbi Brønderslev Kirke! Vi viser gerne rundt.

PERSONALIA
Tiltrådte

Sognepræst Niels Berthelsen ansat pr. 1. januar 2019 som sognepræst i Skagen-Hulsig pastorat

Sognepræst Kristian Ditlev Jensen ansat pr. 1. august 2019 som sognepræst (Kbf.) i Skagen-Hulsig pastorat

Frederikshavn Provsti

Af provst Viggo Ernst Thomsen

”Udendørgudstjenester om sommeren kan være forfriskende som en variation af højmessen i kirkebygningen”. Sådan skriver Jakob Wolf i ”Gudstjenesten fænomenologisk set” (Eksistensen, 2019).

Men hvorfor så ikke holde alle gudstjenester i det fri? Her er man jo i det rigtige kosmos? Wolf svarer selv: ”Det er netop kun som en variation, den er berettiget.” For det er for udflydende og ubestemt. Kirkebygningen derimod er en betydningsmættet fortætning af kosmos.

Ude-inde

Sammen med et regnfyldt, tempereret klima kan det være forklaringen på, at samtidig med, at vi får flere og flere udendørs gudstjenester - og der i 2019 er kommet et nyt cirkulære, så vi kan holde udendørs visler uden først at søge biskoppen

om tilladelse – bruger vi rigtig mange af vore kirkeskattemidler på at vedligeholde vore kirkebygninger. Både for at bevare kulturarven, som vi som institution er forpligtet på, men også for at skabe det mest sublime rum for mødet med det guddommelige. Ved udendørs visler har man altid en ”Plan B” og en ”Plan C”; Plan B, hvis det viser sig, at det drypper lidt og plan C, hvis det står ned i stænger. I kirkebygningen derimod forventer vi, at taget er tæt.

Rejser man rundt i Europa, kan man sammenligne og konstatere, at nogle af de bedst vedligeholdte kirker i verdensdelen er de danske. Og så længe vi har så mange medlemmer, som vi har, vil være muligt at have denne prioritering. I det følgende vil vi fortælle om de projekter, der har været sat i værk i provstiet.

Frederikshavn kirke

Frederikshavn kirke er et af byens vartegn. Den er stor, har over 1100 siddepladser og har i en del år stået slidt og mørk. Første søndag i advent 2018 stod kirken klar efter en større renovering til 19 millioner kroner. Både det udvendige og indvendige murværk, herunder det kolossale hvælv, var blevet repareret. Der kom nyt varmeanlæg og ny gulvbelægning, ny belysning, og alle stolerader er blevet renoveret. Døbefonten blev repareret og alterbilledet, malet af Michael Ancher, har fået en ny indramning, ligesom sakristiet er blevet sat i stand.

Frederikshavn kirke er et mikrokosmos ift. makrokosmos, der ifølge Jakob Wolf kan vække den numinøse følelse. Resultatet af renoveringen er blevet et særdeles smukt, velbelyst og lyst kirkerum. Et helle i byens centrum

Bænkene i Gærum kirke var tidligere anvendt som biografstole i 1950'erne. De nye bænke har løftet kirkens interiør og helhedsindtryk. Bemærk at man til gudstjenester med mange deltagere kan trække et ekstra sæde ud af bænkgavlen i midtergangen.

Skagen Kirke

Skagen Kirkes tag er ganske stort. Og på afstand, når man som sommerlandsgæst gik i byens gågade, så det ud til at være i ganske god stand. Men i flere år har taget været i fare for at blæse af pga. for "dårlig nakkestøtte". Et projekt til 3,1 millioner blev udarbejdet. Og undervejs i arbejdet skiftede Skagens "skyline" udseende, mens hele kirken var pakket ind i et telt, så tagudskiftningen kunne foregå uden fare for vind og vand.

Til tagudskiftningen, der blev færdig midt på sommeren, er der brugt 7.500 røde, håndstrøgne vingetegl fra Volstrup teglværk. Som på andre tage i Skagen er fugerne i rygningen udtrukne og markant hvide. Det giver bygningen et karakteristisk præg.

Gærum kirke

Gærum kirke er fra sidst i 1100-tallet. I 1956/57 gennemgik kirken en gennemgribende renovering. Skibets mure blev forhøjet med ca. 80 cm. og tårnet genopbygget, efter at det havde været

Skagen Kirke med nyt vingetegl med udtrukne skagenfuger i rygningen.

PERSONALIA

Fratrådte

Sognepræst (kbf.)
Henrik Bang-Møller
pr. 14/4 2019. Ansat
som sognepræst (Kbf.)
i Vrå-Em pastorat

Sognepræst (kbf.)
Vivian Leach Søndergaard, Råbjerg pastorat,
31. august 2019 med
pension

Tilbygningen til sydfløjen ved Bangsbostrand Kirke med kirke- og præstekontor samt mødefaciliteter. Bemærk hvordan de 2 bygningers taghældning "peger" og viser hen mod kirken, lige som Johannes Døberen pegede på Jesus. Det er enhver sognegårds opgave.

nedrevet mange år tidligere. Kirken har i det forløbne år fået en indre renovering til 1,5 millioner kroner. Kirken blev genåbnet ved en festgudstjeneste den 27. januar 2019, mens snestormen rasede uden for. De lokale KFUM-Spejdere stillede med fane trods snestormen. Og da fanebæreren var ved at tage et mærke, der kræver, at man går i korte bukser et helt år, ankom hun til fods i korte bukser.

Kirken er kommet til at fremstå mere lys. Loftet er malet i en lysere farve og der er opstillet nye stolestader i hvidpigmenteret egetræ. Alterranken er også malet i en lysere farve og med bladguld på dele af bladdekorationen på forrestegitter.

Bangsbostrand kirkes Sydfløj

Kort før årsskiftet kunne Bangsbostrand sogn endelig tage tilbygningen til deres sognegård, "Sydfløjen", i brug. Man har fået køkken- og korøvefaciliteter, der passer til behovet; langt bedre møde- og toiletfaciliteter, et indbydende kirke-torv og en stor kælder til kostumer, kulisser mv.

Kalkmalerierne i Sæby kirke

Siden oktober 2018 har de enestående kalkmalerier i Sæby været under reparation og genskabelse af Nationalmuseets konservatorer. Kirken har været fyldt af stilladser. Etape 1 i den østlige ende af kirken, hvor der er flest kalkmalerier (med legendestof om jomfru Maria og hendes forældre)

og sideskibet blev færdig lige efter Sankt Hans. Kirken var derefter lukket i 3 uger i juli, mens stilladserne blev flyttet til kirkens vestlige ende, hvor etape 2 af renoveringsarbejdet foregik frem til 1. december. Det er et projekt til i alt 9,5 millioner kroner finansieret af fonde og Statens Kirkestandsættelsesordning.

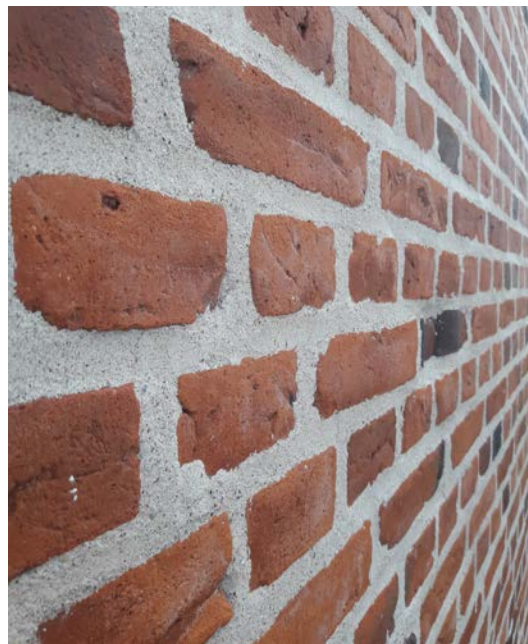
Nye fuger i Abildgaard kirke

Mange midaldrende får en ansigtsløftning med spartelmasse og plastic. Ofte med forskelligt held. Provstiets yngste kirke, Abildgaard, er snart en midaldrende dame. I et 4-årigt projekt er vi ved at skifte fugerne ud på bygningen pga. mør mørtel. En side pr. år. Også nyere murstenskirker kræver med tiden ydre vedligeholdelse De nye udtrukne fuger gør, at kirken nu på 3 sider har fået en langtidsholdbar foryngelseskur.

De levende stene

Årsberetningen fra Frederikshavn Sogn har i 2019 fokuseret på de større og dyre kirkevedligeholdelsesarbejder, der fremtidssikrer vor bygningsmasse. Samtidig arbejder vi målrettet i Frederikshavn Provsti på at sikre, at alle vore præsteboliger har en fin, acceptabel standard. Vi er næsten i mål. Men først og fremmest arbejder vi for, at flere vil søge vore ledige præsteembeder. På fire år er 9 ud af provstiets 23 præster blevet pensioneret, og 4 har fået andet embede. Vore menighedsråd gør et stort arbejde for at tiltrække ansøgere til deres ledige præsteembeder: Måske er der ikke præstemangel, men vi oplever i hvert fald mangel på ansøgere. Frederikshavn Provsti er et skønt sted at få lov til at være præst. Det ønsker vi på ingen måde at holde hemmeligt.

PERSONALIA

Fratrædte

Sognepræst (kbf.) Kate Hyltdgaard, Volstrup-Understed-Karup pastorat, 31. oktober 2019 med pension

Sognepræst (kbf.) Bruce Kent Steuer, 31. december 2019 med pension

Udsigten fra alteret i Sæby kirke fra oktober 2018 indtil juli 2019.

Murværket på den 49 år gamle Abildgård Kirke med nye, udtrukne fuger.

Hjørring Nordre Provsti

*Af Bjarne Hougaard, sognepræst i Hirtshals og
Bente Nedergaard, børne- og diakonimedarbejder*

Vi diskuterer gudstjeneste. Kasser med rapporter og pixi-udgaver om gudstjeneste, autorisation, dåb og nadver ankom i forsommeren til provstikontoret og blev fordelt i alle sogne. Nu er samtalen i gang om det, som foregår i kirken. Det er vigtigt. OG det er vigtigt, at det, som foregår i kirken, hænger klart og tydeligt sammen med det, som foregår uden for kirken. Gudstjenesten og sakramenterne må ikke være afkoblet fra livet i øvrigt. Sammenkoblingen mellem liv og tro og gudstjeneste kan ske ved at udvikle gudstjeneste-

former, der henvender sig til bestemte dele af menigheden, sådan som det f.eks. gøres i Hirtshals med børnekirke. Sammenkoblingen kan også ske i undervisningen af både unge og voksne. Bibelkundskab kan blive til livskundskab, når den formidles på en måde, der passer til deltagerens situation og behov. Allerede i Matthæusevangeliet understreges forbindelsen mellem gudstjeneste og hverdag nemlig i ordene ”idet I døber dem og lærer dem”. Sammenhængen er vigtig. Troen udtrykker sig både i gudstjenesten og i hverdagen.

*Hjørring Nordre,
Børnekirke i
Emmersbæk kirke.*

For at kunne udtrykke sig må troen have et sprog. Troens sprog udvikler sig livet igennem. Det vokser og næres i mødet med f.eks. bibeltekster og salmer, når disse formidles i øjenhøjde med deltagerne. Nedenfor tager nogle af provstiets præster os med på en guidet tur rundt i det arbejde, de gør med sammenhængen mellem gudstjeneste og hverdag og udviklingen af troens sprog hos de mennesker, de møder.

Børnekirke i Hirtshals

Efter nogle år med både babysalmesang og musikalsk legestue (kaldet MUSiKiRKEN for de mindste og SPILOPiKiRKEN for de lidt større), hvor børne- og diakonimedarbejder Bente Nødergaard har oplevet god og trofast tilslutning, blev vi enige om at forsøge at sætte den musikalske legestue ind i gudstjenestelig kontekst.

Vi havde i forvejen spaghettigudstjenester målrettet de yngste skolebørn (sammen med spejderne), men vi ønskede at sammensætte en gudstjeneste, hvor det hele i langt højere grad blev målrettet små børn (fra ca. 1-5 år) og deres familier.

Efter første forsøg stod det klart, at det var et gudstjenesteligt tilbud, som forældrene virkelig tog godt imod. De spurgte efter flere, og nu har vi ”Børnekirke” ca. en gang om måneden.

Hvad er børnekirke ?

Ved børnekirke er der tre ting, som vi altid har i fokus.

1. Elementerne fra musikalsk legestue skal være repræsenteret med:
 - ”sivemusik”, som er stille orgelmusik, mens familierne samles i kirkerummet
 - genkendelige enkle sange og salmevers
 - børnenes deltagelse med rytmeinstrumenter
 - vi sidder på tæpper og stole foran alteret, så vi er ”i børnehøjde”

2. Enkel forkyndelse, der oftest primært består af genfortælling af en bibeltekst med inddragelse af noget visuelt. Her benyttes en ”Bibel” i form af en stor æske, der indeholder en af de ”sansen-ting” som dukker, dyr, legoklodser el.lign., der benyttes i fortællingen.

3. En let aftensmad (altid kyllingespyd og frikadeller), hvor børn og voksne kan være sammen. Her er mulighed for at knytte nye venskaber og pleje de eksisterende. Det sociale fællesskab er vigtigt.

Forholdet til søndagsgudstjenesten

Vi har snakket meget om, hvorvidt vi skal forsøge at knytte forbindelse til søndagsgudstjenesten, og vi er nået frem til, at målet med Børnekirke ikke er at ”hverve” folk til gudstjenesterne om søndagen. I forvejen har vi flere forskellige menigheds-samlinger i sognet. Vi har to kirker, hvor der ca. halvdelen af alle søn- og helligdage er gudstjeneste i begge kirker samtidig og derfor ofte i praksis to forskellige menigheder. Vi har menigheder, der samles på plejehjemmene. Nu har vi så fået endnu en menighed, som samles en gang om måneden i Emmersbæk kirke.

Sammen med alle sognets øvrige aktiviteter ser vi det som en udfoldelse af vores overordnede vision i sognet: *Hirtshals sogn – et sogn, to kirker, mange muligheder for fællesskab med evangeliet i centrum.*

Konfirmationsforberedelse i Bindslev

Af René Højgaard Olsen, sognepræst i Bindslev og Sørig

Konfirmationsforberedelsen er en væsentlig grundpille i tilknytningen mellem sognets (unge) indbyggere og deres kirke/gudstjeneste.

PERSONALIA

Fratrådte

Lea Hoff Ringgaard
Lauridsen, Horne-
Asdal, 30. juni 2019

Selve forberedelsen påbegyndes med en indskrivning, og den efterfølgende onsdag tager vi fat med en rundvisning i kirken. Her tales kirkehistorie, øves lidt salmesang og hvordan man gebærder sig i en kirke før, under og efter en gudstjeneste.

For hver undervisningsgang indlægges 30 min. salmesang og salmekundskab, hvilket betyder, at konfirmanderne også oplæres i de salmer, som skal synges til deres konfirmation. Herunder indgår også en grundig forklaring om, hvordan man synger, sidder på kirkebænken og aktivt bruger sin stemme. Derefter forløber året jævnt med en kombination af undervisning, aktiviteter og udflugter.

Som præst er jeg så heldigt stillet, at jeg nemt kan skaffe frivillige fra begge menighedsråd. Det er en stor hjælp, når der bliver arrangeret ekskursioner, så jeg ikke står alene med en flok "livlige" unge mennesker, der gerne vil opleve meget mere end det, som er planlagt. Erfaring med ro og lydhørhed skabes på vores ekskursion til Hjørring Krematorium og kirkegård, hvor de unge konfronteres med døden. Hermed drejes samtalen lynhurtigt ind på spørgsmålene om liv og død, i særlig grad hvordan pårørende reagerer, når deres kære går bort.

Desuden får de unge fortalt, hvordan deres livssituation er markant anderledes og indebærer helt andre problematikker end de forgangne slægter oplevede. Nutidens unge skal nemlig forholde sig til fremmede religioners indtog i et Danmark, der forandrer sig lynhurtigt. På den baggrund har jeg introduceret et nyt initiativ i konfirmationsforberedelsen, hvor vi besøger en nær præstekollega, som har oparbejdet en god viden om Islam. Her udlægges forskellighederne mellem kristendom og islam; men vi kommer også ind på ateismens, humanismens og nonfirmationens angreb på Folkekirken.

Overordnet set er der, både blandt forældre og unge, en god opbakning til konfirmationsforberedelsen. Det er der så sandelig også fra menighedsrådet, hvor jeg får den bistand, som jeg har brug for. Så med dette in mente og til trods for, at de unge ikke fylder det store på kirkebænkene efter konfirmationen, så må jeg sige, at jeg har en optimistisk fornemmelse, når jeg den første søndag i maj sender de unge ud i "livet". De er nemlig meget mere bevidste om og positive over for Folkekirken end min egen generation var/er.

"Kristendom – i bund og grund!"

Af Iben Kjær Aldal, sognepræst i Sindal-Astrup

Det er navnet på den teologiske voksenundervisning i Sindal-Astrup Pastorat. Hver sæson har et overordnet tema, som vi så dykker ned i de fredag formiddage, hvor vi samles i Sindal Sognegård til et par timer, der består af et indledende foredrag, efterfølgende drøftelse over en kop kaffe og afsluttende overvejelser. Vi har set nærmere på Martin Luthers liv og teologi, vi har taget Paulus' breve og tankeverden i øjesyn og været omkring meget og meget, som disse emner har givet anledning til at fundere over.

I denne sæson skal vi beskæftige os med gudstjenesten, dåben og nadveren. Emnerne gav næsten sig selv set i lyset af de rapporter, der i skrivende stund netop er udgivet. Rapporterne er udarbejdet af fagudvalg og er blandt andet tænkt som oplæg til en bred drøftelse i landets menigheder. Her hos os skal det nok give anledning til rigtig spændende samtaler. Jeg glæder mig allerede!

For mig som præst og oplægsholder er det nemlig utrolig givende og inspirerende at få lov til at boltre mig i den slags spændende, teologiske emner sammen med andre. At være med til "Kristendom – i bund og grund" forudsætter ikke

*Hjørring Nordre,
Kristendom i bund og
grund.*

andet end almindelig nysgerrighed og interesse. Således er deltagereskaren også bredt sammensat af både mænd og kvinder med vidt forskellig kirkelig baggrund – eller for den sags skyld ikke nogen. Det giver spændende samtaler over kaffen – og ude i garderoben bagefter, mens man tager jakken på og ønsker hinanden en god weekend og måske på gensyn på søndag i kirken.

”Vi skal have noget for børn og unge!”, understreger vi ofte for hinanden, når vi drøfter kirkelivet i vore sogne. Med god grund. Vi er ikke ret gamle, før vi stiller store spørgsmål om livet og døden og meningen med det hele - og så skal vi gerne møde voksne, der vil tænke med og give svar. Det kan være voksne i familien, i skolen, i kirken, i vennekredsen – fortsæt selv listen! Vi

står alle sammen på den! Det betyder også, at vi skal rustes til at møde vores børn og unge med reflekterede svar på - og tanker om - alle de store spørgsmål, som vi livet igennem stiller os selv og hinanden.

Så når vi siger: ”Vi skal have noget for børnene og de unge”, vil jeg gerne tilføje: ”Og for de voksne!”. For børnene og de unges skyld. Men også for vores egen skyld: livet igennem reflekterer vi over tilværelsen, og livet igennem har vi brug for næring til disse tanker og andre mennesker at dele tankerne med. Det er dét, der gør, at teologisk voksenundervisning ikke alene er en vigtig del af vores lokale kirkeliv – men også er til stor glæde og inspiration at få lov at være medansvarlig for som præst!

Hjørring sdr. Provsti

Af provst Thomas Reinholdt Rasmussen

Der er vist ingen tvivl om, at vi lever i foranderlige tider. Verden går sin gang, og man er nødt til at forholde sig til mange forskellige ting.

Folkekirken er en del af denne gang, og derfor er folkekirken også nødt til at se på sine ritualer og handlinger for at finde ud af, om de er tidssvarende forstået på den måde, om de også gør det, de siger. Derfor nedsatte biskopperne for tre år siden tre udvalg, der skulle se på folkekirkenes cen-

trale forhold på det liturgiske område: Et udvalg, der behandlede spørgsmålet om autorisation, et udvalg, der behandlede folekirkens gudstjeneste, herunder musik, og endelig et udvalg, der tog sig af dåb og nadver.

Udvalgenes rapporter er udkommet her i foråret sammen med fire letlæselige foldere. Det er planen, at man i menighederne skal debattere disse og gerne sætte dem på ved menighedsråde-

*Sct. Hansaften i Vrejlev
præstegårdshave*

nes møder. Det er afgørende, at folkekirkenes ritualer udtrykker, hvad vi tror på.

Der døbes over 40.000 mennesker om året. Det er altså et meget anvendt ritual, der skal være slidstærkt og kunne høres af mange forskellige ører. Alene af den grund har det krav på opmærksomhed.

I forbindelse med at det danske samfund modtager mennesker med anden kulturel baggrund, kommer der også andre ønsker i forbindelse med dåbshandlingen. Et af dem er f.eks. ønsket om fuld neddykning ved dåb. I vores tradition bruger vi overøsning af barnets hoved. Det er også en meget gammel skik. Men hvad sker der, hvis man åbner for fuld neddykning? Skaber man derved en A-dåb og en B-dåb? Kan man leve med det?

Noget andet er ønsket om medlemskab af folkekirken. Fra forskellig side har der været ønske om, at man kunne være medlem af folkekirken uden dåb. Det ville være en stor nyskabelse at kunne være medlem af en kirke uden dåb. Men igen lyder spørgsmålet: Skaber vi ikke derved A-medlemmer og B-medlemmer, og vil vi være interesseret i det i folkekirken, hvor alle anses for at være medlem på lige fod? Det er et spørgsmål, som vi skal være opmærksomme på. Man kan i sin imødekommenhed risikere at skabe en hierarkisk kirke, som ingen af os ønsker.

Der sker mange ting omkring dåben: Dåbslys, særlige dåbsklubber og senest dåbskludene. Alle disse såkaldte dåbsartefakter betyder også noget for forståelsen af dåbsritualet. Dåbskludene er i øvrigt et lille eksempel på en meget bevægelig folkekirke. I løbet af ingen tid spredte de sig til store dele af kirkerne. Folkekirken er som institution en supertanker, hvor det tager tid at sætte ny kurs, og sådan skal det være i vores store institutioner; men folkekirken består også af 2000 kirkesogne, der opfører sig som hurtigtgående speedbåde, der i løbet af ingen tid kan indoptage

nye tiltag og sætte en kurs. Det er en helt igennem fascinerende konstruktion, at et af Danmarks største fællesskaber er opbygget sådan.

Hvad virker dåben? Dåben betyder grundlæggende, at vi får fællesskab med Gud og derved sættes ind i en historie, der er større, end hvad vi kan fortælle os selv. Vi døber spædbørn i den danske folkekirke. Næsten samtidig med, vi har skriftlige kilder uden for Det nye Testamente, kan vi se, at spædbørn er blevet døbt. Det er altså en solid tradition. Men det afgørende er ikke, om man har traditionen med sig, men om man er på kristen grund. Kristendommens grundfortælling er den tomme grav påskemorgen. Det er fortællingen om, at graven er tom på trods af os. Jesu opstandelse sker ikke, fordi disciplene tror det, for det gør de ikke. Den sker på trods. Det sker altså på trods af vores tro. Derfor døber vi heller ikke på troen. Dåbskandidaten skal ikke præstere en særlig tro for at blive døbt. Men vi døber på Jesu ord. Det er faktisk en af dåbens smukkeste sider: At vi for en gangs skyld har et sted midt i vores konkurrencesamfund, hvor vi ikke skal præstere. At vi skænkes noget i dåben er også en opgave for ritualer at udtrykke.

I dåben tror vi, at alt er gjort. Derfor er dåben også et sekulariseringssted. For hvis alt er gjort, så skal der ikke flere religiøse øvelser til. Nu skal man blot udfolde den kærlighed, som man selv er grebet af. Og når det ikke lykkes, og man i kærlighedens gerninger rammer ved siden af skiven, så kan man vende tilbage til sin døbefont og se, at man er elsket alligevel. Det er en storhed. Blandt andet dåbens postulat om at alt her var gjort, betød, at romerne i den første kristne tid anklagede de første kristne for ateisme. Det er et spændende perspektiv.

Det dåbsritual, vi kender og bruger, er fra 1912 og er blevet sprogligt justeret nogle gange – senest i 1992. I 1912 gås der flere steder på kompromis

PERSONALIA

Tiltrådte

Helle Bundgaard Laursen, tiltrådt som sognepræst i Sct. Catharinæ d. 15. april 2019

blandt andet om, hvorvidt fadervor skal bedes før eller efter dåbshandlingen. Det blev i ritualer efter, hvilket er helt nyt i forhold til traditionen. Derved bliver fadervor eksklusivt bundet til den døbt og man kan sagtens tage en debat om, hvorvidt det er rigtigt. Dette, sammen med andre ting i ritualer, gør, at man burde se det efter i sømme. Ritualer er trods alt et af de mest anvendte i dagens Danmark.

Det prøver udvalget at kvalificere, og der er som sagt udgivet tre store rapporter samt fire læse-let-udgaver, som alle kan skaffe sig via henvendelse til den lokale kirke eller på nettet. Alle indbydes til en drøftelse, og man kan sende sine overvejelser ind. På baggrund af dette vil biskopperne beslutte, om der skal nedsættes en egentlig liturgikommission. Så bare bidrag til debatten. Der er sker noget.

Døbefonten i Tårs kirke.
Foto Niels Clemmensen.

Økonomi

En væsentlig del af provstiets arbejde er økonomistyring. Fra april til september er provstiet optaget af at lægge budget for det kommende år. Det sker også gennem menighedsrådenes budgetbidrag samt to budgetsamråd, hvor alle kan give deres mening til kende.

Folkekirken økonomi går for største part af den ind i provstierne, som således bliver krumtap for den kirkelige økonomi. I Hjørring Sdr. provsti har vi en generelt god økonomi, men vi oplever en stagnering: Økonomien vokser ikke meget år for år. Det kræver en god økonomistyring.

Fordelingen af penge sker ikke efter en fastlagt skabelon, men mere efter hvor behovet er. Til tider bliver der slået til lyd for, at penge skal følge borgerne, hvilket også som udgangspunkt kan være en god ide, men det giver unægteligt også slagsider. Et bysogn koster ca. kr. 450 pr. indbygger, mens et landsogn ligger på kr. 2000-3000 pr. indbygger. Hvis pengene skal følge borgerne, så nedlægger vi landsognene, eller de bliver i hvert fald meget små økonomiske enheder. Det ville være uacceptabelt. Så man skal passe på med, hvad man siger, for hvis pengene blot skal følge borgerne, så har vi en helt anden folkekirke, end vi har i dag. En folkekirke, der består af store bysogne, og er det en god idé?

Ved at fastlægge økonomien efter behov får vi en sammensat folkekirke, der kan være til stede overalt i landet og kan række evangeliets trøst til enhver, der har behov. Så folkekirken økonomi er ikke bare tal og penge. Det er også i høj grad kirkesyn og teologi. Den økonomiske planlægning er således i høj grad et valg.

Menighedsrådene

Derfor er det væsentligt at gribe fat i menighedsrådsarbejdet. Til næste år er der valg til menighedsrådene, og allerede nu er det vigtigt at forbe-

rede sig til det. Er der nye folk, der skal med, og hvor mange af de gamle fortsætter? Menighedsrådene er uvurderlige for det kirkelige arbejde, og mange steder tænkes der nyt i forhold til kirkens brug, struktur og placering i det lokale samfund. Menighedsrådene skal have tak for deres arbejde og lyst til at være kirke. Det er klart, at der hele tiden må tænkes nyt i forhold til den rette måde at være kirke på, og derfor er flere menighedsråd i provstiet også ved at forberede sammenlægninger i forbindelse med menighedsrådsvalget i 2020.

Sognepræster og personale

Igen i år har det været et spændende arbejde at få sognepræsterne til de ledige embeder. Ikke kun sognepræster kan være svære at skaffe, det kan

organister også. Men med lidt held og gode ansøgere går det alligevel.

I Rakkeby har vi fået ansat Lea Hoff, der først indsættes til foråret på grund af barsel. I Sct. Catharinæ Helle Bundgaard Laursen og i Vrå-Em Henrik Bang-Møller. De bydes alle velkommen til provstiet, og vi glæder os alle til at samarbejde med dem.

Langt størsteparten af provstiets økonomi er bundet i lønkroner. Pengene bruges altså på mennesker og relationer og mindre på mursten og bygninger. Det er nok også den rette vej at gå: Folkekirken lever af relationer og møder mellem mennesker, om det er en god koncert med en organist, en gudstjeneste med en præst, minikonfirmander med en underviser eller mødet med graveren ude på kirkegården. Alle er folkekirkens ansigt udadtil.

PERSONALIA

Tiltrådte

Henrik Bang-Møller, tiltrådt som sognepræst (kbf.) i Vrå-Em Pastorat d. 15. april 2019

Lea Hoff Ringgård Lauridsen, tiltrådt som sognepræst (kbf.) i Rakkeby Pastorat d. 1. juli 2019

Indsættelsefest i Vrå Sognegård, april 2019. Foto Bjarne Tørngren Christensen.

Indsættelse i Em Kirke af sognepræst Henrik Bang-Møller ved provsten. Foto Bjarne Tørngren Christensen.

Hadsund Provsti

Af provst Carsten Bøgh Pedersen

4 dages "frokoststuemtemning" i Rom med optankning af social kapital

"Nu må det snart være vores tur", lød det fra præsterne i Hadsund Provsti på et provstisamråd sidste år. To gange inden for en kort årrække havde Hadsund Provstis præster nemlig passet embederne i andre provstier, fordi præsterne her var på studierejse - så måske var det rimeligt nok, at jeg efter 15 år som provst for Hadsund provsti "inviterede" præsterne på en studierejse.

Sådan noget koster jo penge, og selvfølgelig skal præster, ligesom alle andre faggrupper, ikke selv betale for studieophold, kursus og den slags. Men i folkekirken er det imidlertid ikke så enkelt, at f.eks. provstiet så bare sætter udgiften til en studierejse for præsterne på budgettet. Det må provstiet nemlig ikke! Det, provstiet må, er til gengæld at spørge menighedsrådene i provstiet, om de vil dække udgiften af deres tildelte midler. Det ville menighedsrådene i Hadsund Provsti glædeligvis!

Hadsund Provstis præster på Peterspladsen. Fra venstre: Anna Mejlhede, Winnie Huus, Hanne Munk, Nadia Uhrup Hassig, Carsten Bøgh Pedersen, Jane Jelsbak, Anne Bundgaard Hansen, Morten Krogsgaard Holmriis og Kathrine Krog.

Næste udfordring blev så, at præsterne og jeg i fællesskab skulle finde ud af studierejsens indhold og lokalitet. En arbejdsgruppe blev nedsat, og studierejsen tog snart form med udgangspunkt i kristendommens universalitet, og derfor faldt valget på Rom.

Vi besøgte naturligvis Peterskirken, Det Sixtinske Kapel og Vatikanmuseet og fik dermed genopfrisket vores kirkehistorie og forskellene mellem katolsk og protestantisk teologi, lige som besøg på Den Protestantiske Kirkegård i Rom og cappucinermunkenes krypt med over 3000 munks knogler udstillet, gav anledning til gode samtaler og ny viden.

Heldigvis var der også afsat tid til socialt samvær og lad det være sagt uden omsvøb – studierejsen til Rom var ikke en faglig nødvendighed for præsternes teologiske og pastorale videreuddannelse og daglige virke i embederne, og selvom jeg nok synes, at vores studieprogram og udbyttet heraf så absolut var lødigt og relevant, så tænker jeg, at den helt store gevinst af studierejsen skal måles med en helt anden målenhed end den, man måler med på universitetet.

Lad mig kalde målenheden for ”social kapital”, og den målenhed vil jeg gerne slå et slag for i forhold til folkekirkens præster.

Der er lavet flere undersøgelser i de senere år af præsters arbejdsmiljø, og ud af dem kan man læse, at op til syv ud af ti præster føler sig ensomme på jobbet. Det er de mange timer alene i præstegården og manglen på præstekolleger, der gør, at præstegerningen ofte opleves som ensom, siger flere af de præster, som har medvirket i undersøgelserne.

”I det daglige er jeg alene om mit arbejde. Nok har jeg medarbejdere, men ikke nogen, der laver det samme som jeg. Og de er heller ikke lige i nærheden. Jeg kan ikke dele mine oplevelser omkring sjælesorg med nogen på grund af tavsheds-

pligten, og i det hele taget er der mange områder, hvor jeg helt og holdent er ”herre i eget hus”, siger en sognepræst ved Odder syd for Århus. Hun tror, at ensomheden til dels er selvforskyldt, men mener også, at den ligger i jobbets natur. En anden sognepræst fra undersøgelserne udtrykker også, at præstejobbet er ensomt, og han tror, det kræver en særlig natur, hvis man ikke skal blive påvirket af det. ”Man skal hvile meget i sig selv og kunne lide at være sin egen chef. Kolleger eller ej, så er det én selv, der skal skrive søndagens prædiken og én selv, der skal på hjemmebesøg og have sjælesørgeriske samtaler med beboerne i sognet”, siger han.

I Hadsund provsti er præsterne inddelt i præsteteams, og tre af præsterne er ligefrem ansat som en samarbejdsresurser i hvert deres team. Det lægger selvfølgelig op til, at præsterne oftere end ellers mødes til sparring og udvikling af kirkelige tilbud i provstiet, men det skaber dog ikke det, jeg vil kalde den ”daglige frokoststuemønstning” på arbejdspladsen.

Præster er selvfølgelig ikke den eneste faggruppe, der mangler den daglige ”frokoststuemønstning”, men undersøgelserne peger på, at præster måske i særlig høj grad mangler kolleger i dagligdagen.

Vi kan selvfølgelig ikke kompensere for den manglende ”frokoststuemønstning” ved at rejse på studierejse i tide og utide, men det er mit helt klare indtryk, at vores studierejse til Rom har tanket godt op i den sociale kapital mellem os præster og skabt en ”frokoststuemønstning”, vi kan tære på i en rum tid.

Jeg vil gerne benytte lejligheden her til at takke menighedsrådene i Hadsund Provsti, fordi de gjorde studierejsen mulig, og jeg er overbevist om, at de 4 dages ”frokoststuemønstning” i Rom, nok skal smitte af på jeres dygtige præsters virke i embederne.

PERSONALIA Fratrådte

Sognepræst Mette Tved Hansen fratrådte pr. 14/02 2019 embedet som sognepræst i Skelund-Visborg Pastorat.

Sorg og krise på kirkegården

Af Jan Thøgersen

3 dage midt i marts 2019 var en flok gravere, -medhjælper og gartnere fra Hadsund Provsti (og enkelte gæster) på AMU Fyns kursus "Kirkefunktionærens møde med mennesker i sorg og krise". Kurset blev afholdt lokalt i Hadsund, og mange deltagere var glade for et kursus, hvor de kunne komme hjem til fyraften.

Baggrunden for kursusvalg var et behov, som blev påpeget fra flere kirkegårde: Personalet er ofte vidner til sørgende mennesker. På kirkegården er det helt legitimt at græde, og hjerterne bløder for mennesker, der har mistet, men hvordan mødes de bedst?

"Det er vigtigt, at man tør åbne sig og være ærlig omkring, hvordan det føles", fortæller Torben Overgaard, der er graver på Øster Hurup Kirkegård. Det er Torbens oplevelse, at netop dette kursus hold fungerer rigtig godt, og derfor blev udbyttet ekstra stort. Hjemme på hans kirkegård vender personalet de svære begravelser over en kop kaffe bagefter, men sådan har det ikke altid været. Torben har erfaret på egen krop, at det er vigtigt ikke at tage sorg og voldsomme indtryk med hjem uden at få dem bearbejdet. Der gøres normalt ikke så meget ud af, at mødet med menneskers ulykke kan være svært at håndtere. Torben pointerer, at det er vigtigt at tage hånd om nyansatte på kirkegården og måske i særlig grad de unge mennesker, der ikke har så meget livserfaring.

Kenneth Skouboe på 29 år er ansat som gravermedhjælper i Arden. Forinden hans kirkegårds karriere havde han kørt lastbil i 8 år, så arbejdet på kirkegården og i kirken er noget helt andet. "Ved bisættelsen betyder det noget, at man har det sorte tøj på. Det gør situationen til et arbejde", siger Kenneth. Han husker stadig mødet med den første person på kirkegården, som havde det svært

og gerne ville snakke. En situation, der på sin vis var spændende og udfordrende, men bestemt ikke nem. Kenneth sparrer med sin 37-årige kollega, Malene Nielsen, der ligeledes er gravermedhjælper i Arden, og som også var med på kurset. Det er Kenneths oplevelse, at de "gamle og garvede" måske ikke har brug for at vende oplevelserne på samme måde, som de yngre medarbejdere har.

Graveren på Vebbestrup Kirkegård, Kirsten Sørensen, fortæller: "Selv om jeg har arbejdet her i mange år, er der stadig situationer, der er svære at tackle. De dygtige undervisere formåede at hjælpe os med at sætte ord på det, som vi oplever og gør, men som vi ikke går og taler om. Jeg blev faktisk bekræftet i, at jeg går og gør meget rigtigt. Vi brugte en del cases som udgangspunkt for diskussioner, og det kom frem, at der ikke er forkerte måder at sørge på. De mange reaktionsmønstre er tankevækkende. Vi erfarede også, at fra personalets perspektiv kan den samme situation opleves utroligt forskelligt."

AMU kurset "Kirkefunktionærens møde med mennesker i sorg og krise" kan varmt anbefales – undviserne brændte igennem som både kompetente undervisere og sympatiske mennesker, der turde dele ud af personlige oplevelser.

Samarbejdende kirketeam i Hadsund Provsti

I flere år har vores provst, Carsten Bøgh, snakket om det fornuftige i at konvertere vikarforbruget ved organisternes ferier til større stillinger, så vi kan hæve aktivitetsniveauet i sognene og tiltrække mere kvalificerede ansøgere.

Det har dog ikke vækket den store interesse hos menighedsråd og organister, nærmest tværtimod, og derfor tilbød jeg, som provstiudvalgsmedlem, at undersøge mulighederne og sætte kød på en konkret model, som kunne fremlægges til et budgetsamråd.

Provstiudvalget var enige om, at det ville være umagen værd og om, at vi ønskede en model med gevinst på alle hylder – altså med fordele for alle parter: Menighedsråd, organister, præster og menighed. Det skulle ikke være nødvendigt at presse nogen ind i det!

Jeg forhørte mig om erfaringerne hos provstier, der allerede havde indført Geoflex, som det typisk blev kaldt, hos en organisttillidsmand og hos min kone, som er organist. Erfaringerne var blandede, men mest til den negative side - især mht. processen med at indføre systemet, og betegnelsen Geoflex har, ifølge min kone, en så negativ klang i organistkredse, at jeg burde finde et andet navn til modellen.

Nu var det så heldigt, at i vort eget pastoratsamarbejde, Skelund/Visborg – Als/Ø. Hurup, havde kirkemusikerne på eget initiativ indført et system med gensidig afløsning, hvor organist og kirkesanger typisk fulgte deres præst, som almindeligvis havde én gudstjeneste i hvert pastorat. På den måde fik kirkemusikerne lidt flere frisdage, end de ellers var berettigede til.

Desuden aftalte de indbyrdes dækning ved flydende fridage og ved ferier. Her betalte vi dog vikarløn. Men vi kontaktpersoner slip for en masse arbejde med vikardækning!

Det blev denne model, provstiudvalget gik videre med, og vi blev enige om, at der var økonomi til at opnormere de små organiststillinger til 30/37 stillinger og bevare de fuldtidsstillinger, der var. Umiddelbart var der ikke økonomi til en væsentlig opnormering af kirkesangerne.

Modellen krævede desuden, for at holde økonomi i det, at pastoraterne skulle parres, så en fuldtidsorganist og en deltids- skulle arbejde sammen.

Endelig ville vi foreslå at indføre modellen trinvis, efterhånden som de enkelte menighedsråd og kirkemusikere var klar.

Da modellen blev fremlagt for menighedsrådene ved budgetsområdet, var stemningen meget positiv. Større stillinger giver større spillerum til aktiviteter og arrangementer. Det glæder præst og menighed! Mere attraktive stillinger med spændende udfordringer og større timetal. Det giver kvalificerede ansøgere – og glade organister!

Mere indflydelse på eget arbejde for kirkemusikerne. Kirkemusikerne danner team med deres præst, så de sammen kan planlægge bedre kirkelige arrangementer og gudstjenester. Desuden styrer kirkemusikerne selv ferier og fridage.

Kontaktpersonerne slipper for at skaffe vikarer. Det er en svær opgave både mht. dækning af tjenesterne og aflønning, de slipper for.

Og så skulle modellen have et godt navn. Vi kalder den Samarbejdende Kirketeam, og det første par pastorater i provstiet; Astrup/Rostrup og Oue/Valsgård har indført den i 2019 i forbindelse med nybesættelse af organiststillinger.

PERSONALIA

Tiltrådte

Anne Bundgaard Hansen tiltrådte d. 15/01 2019 embedet som sognepræst i Skelund-Visborg og Als-Øster Hurup Pastorater. Fotograf: Soren Peter Meyer

Anna Holbæk Mejlhede tiltrådte pr. 01/06 2019 embedet som sognepræst i Skelund-Visborg pastorat. Fotograf: MEW

Gravermedhjælperne Kenneth Skouboe og Malene Nielsen, Arden kirkegård, har bl.a. deltaget i kursus om mødet med mennesker i sorg.

Jammerbugt Provsti

Af provst Folmer Toftdahl-Olesen

At dele sol og vind lige

Der var engang en bonde, som forsøgte at skære ned på sine omkostninger for at skabe en bedre forretning. Derfor ville han vænne sine heste af med at spise, for han syntes, han brugte alt for mange penge på foder – men da han af naboen blev spurgt, hvordan det gik, måtte han jo svare, at det ikke gik så godt: ”Hver gang, jeg har fået en af hestene vænnet af med at spise, dør den!”

Sådan vil nogen måske også sige, vi gør i Folkekirken: udsulter nogle næsten til døden for at kunne give andre mad – altså ikke bogstaveligt, heldigvis, men i den overførte betydning, at vi mange steder kæmper med at få enderne til at nå sammen i det kirkelige arbejde.

Der er en stor tilstrømning af nye beboere til de større byer – i Nordjylland selvfølgelig Aalborg især, men selv i lille Jammerbugt kan vi mærke, at

*Jammerbugt
Børnemusical 2018.*

der sker en bevægelse i befolkningen – flere søger mod Aabybro, Nr. Halne og Pandrup, og mange af dem kommer fra oplandet i selve Jammerbugt. Det betyder, at vi stadig kæmper med at få strukturerne til at passe, så der er nok kirke der, hvor der er mange mennesker – men også stadig kirke der, hvor der er blevet færre mennesker.

Og det er noget af et kunststykke, som ikke altid lykkes lige godt – for det er ikke nemt at skære ned på det, som i forvejen er beskåret, ligesom det heller ikke altid er lige nemt at skaffe nye kræfter, når gamle takker af eller søger nye græsange.

Som bier om honning – eller?

”For de gamle, som faldt, er der ny overalt” – det gælder i hvert fald ikke for præster, hvor vi må sige, at det ikke er en selvfølge, at der kommer ansøgere til de stillinger, der slås op langt fra de store byer. Vi har indtil nu været heldige i Jammerbugt og håber naturligvis, at det kan fortsætte, men vi kan andre steder se, at der kun er meget få eller slet ingen ansøgere til præstestillinger i de små landsogne. Og det er selvfølgelig en bekymrende udvikling for os her i Jammerbugt, fordi vi næsten kun har små landsogne – og fordi en del af vores præster ikke er så unge, som de har været, så vi inden for den næste halve snes år må imødesee en større udskiftning.

Og når nu ikke nye præster svæver som bier omkring honning omkring de små landsogne 150 km fra Aarhus, må vi selv vifte lidt med honningkrukken

Derfor prøver vi bl.a. gennem godt vedligeholdte og opdaterede præsteboliger at sikre, at Jammerbugt er et attraktivt sted at søge hen som præst. Men det handler jo om meget mere end et hus – meget vigtigere er det kirkelige liv og meningsfulde stillinger; både for præst og menighed.

Det kan være fristende at tegne streger på et sognekort (som i Afrika i kolonitiden) og sige,

at her og her hører man sammen – men hvis de kirkelige og folkelige strømninger går på tværs af stregerne, skal man være mere end heldig for at få tingene til at hænge sammen.

Så selvom vi ikke kommer uden om tilpasninger og ændringer/sammenlægninger for at få det hele til at gå op, så er det utrolig vigtigt, at de enkelte menighedsråd og ikke mindst menighederne selv er taget med på råd, for det er i nærheden og nærværet, Folkekirken har sin styrke! Derfor er det også, Jammerbugt jo er et godt sted at være præst – og et godt sted at være kirke!

Kirke på ”Jammerbugtsk”

For Folkekirken er mange steder en naturlig del af lokalsamfundet. Der er gang i samarbejdet med borger- og idrætsforeninger, og kommunen vil også gerne være med, f.eks. i samspillet med den lokale kirke om hjælp til udsatte børn og familier, som regel også sammen med andre medspillere som Rotary, Lions og Røde Kors eller KFUM og KFUK’s sociale arbejde. Samtidig er der rundt om i provstiets mange sogne god gang i forskellige nye og gamle tiltag, som babysalmesang, børnebongo og børnemusicals sammen med både minikonfirmander og almindelige

*Jammerbugt
Børnemusical 2018.*

PERSONALIA

Tiltrådte

Line Kjær Nielsen er ansat som sognepræst (kbf.) i Aaby fra 15. januar 2019. Line kommer fra en stilling som sognepræst (kbf.) i Thisted Sogn, og vi byder hende en stort velkommen til Jammerbugt Provsti og Aaby Pastorat

konfirmander. Der holdes gospelarrangementer og lejre for konfirmander, vi arrangerer for tredje år i træk ”Luthers Nøgle” for alle 7. klasses elever i Jammerbugt kommune – godt 500 af slagsen ruller igennem igen i år, godt hjulpet af alle præster samt ca. 125 frivillige medhjælpere. Et rigtig godt og givende arrangement, ikke kun for skoleeleverne, men også for de frivillige, der får lov til at være med i kirkens vigtigste arbejde, nemlig ude i virkeligheden, blandt de mennesker, vi er kirke sammen med!

Måske er gammeldags sogneaftner i konfirmandstuerne ikke længere det store salgsnummer alle steder, men så kommer der andre ting til, f.eks. arrangementer, hvor flere sogne går sammen om at bestille lidt kraftigere kanoner, og daghøjskoler er et af de tiltag, der på senior-fronten samler mange deltagere til gode foredrag og oplevelser.

Sommerkoncerter samler mange tilhørere i turistanlandet, og hen over året løbes/synges der salmestafetter, mens der øves til børnemusicals og julekrybbespil, som regel i fint samarbejde med

Salmestafet 2018.

skoler og lærere – jo, samarbejde er et nøgleord i Jammerbugt, synes jeg!

På vej?

Vi er så småt i gang med nye tiltag, f.eks. for unge mødre, der ofte kan komme til at føle sig lidt ensomme, hvis netværket ikke er det stærkeste, og her vil vi gerne være med til at holde hånden under de nye børnefamilier. Og f.eks. igennem Folkekirkens Familiestøtte er der tilbud at hente til par, der har ondt i samlivet, så vi forsøger at være medspillere så mange steder som muligt – men færdige bliver vi jo aldrig; der er altid nye opgaver at tage fat på, så det er ofte et spørgsmål om at prioritere de kræfter, vi har, på den bedste måde. For der er også god brug for sorggrupper, gerne flere end nu, ligesom Kamillus og hospice har brug for støtte, og der vil altid være nogle, der er i fare for at falde igennem samfundets sikkerhedsnet, og som også kan have brug for en hjælpende hånd. Asylansøgere og flygtninge er der blevet færre af, og centrene er lukket, men det betyder jo ikke, at der ikke stadig er tilrejsende, der har brug for fællesskab og omsorg, så der er ingen fare for, at vi bliver arbejdsløse lige med det samme!

Kirkebygninger

Vi skal også tage vare på vores gamle kirker, og i Jammerbugt har vi næsten ikke andet, så det er en stor opgave, og der er altid små og større ting, der trænger sig på – almindelig vedligeholdelse, større reparationer som tag og murværk – og ind imellem også gennemgribende renoveringer til adskillige millioner kroner og flere års forberedelse hver gang.

Det gode forarbejde og planlægningen er vigtig – det er økonomien også, så det går ikke altid så hurtigt, som man kunne ønske, men det er vigtigt, at bygningerne ikke forfalder, så også der har menighedsrådene nok at se til!

Begravelsesvæsen

Det samme gælder kirkegårdene, som her hos os ikke er kommunale, men bestyret og drevet af menighedsrådene med dygtige og samvittighedsfulde kirkegårdsledere, gravere og medhjælpere som uundværlige medarbejdere både i den daglige pasning og naturligvis i forbindelse med de kirkelige handlinger, hvor det ofte er folkene på kirkegården, der er i forreste række i mødet med de pårørende.

Men også her er gamle vaner under pres, fordi begravelseskulturen ændrer sig og kirkegårdene må indrette sig herefter. Hvordan sikrer vi, at kirkegården også i fremtiden kan være en værdig ramme om vore døde og de minder, vi har sammen med og om dem?

Der er nok at tænke over og nok at tage fat på – der er i hvert fald ingen fare for, at vi kommer til at kede os i Folkekirken i de næste mange år, og allerede i 2020 skal der jo igen være valg til en af de mest spændende opgaver, man kan tænke sig: menighedsrådene, der ofte beskyldes for kun at tale om økonomi, men som har så mange andre vigtige opgaver at tage sig af og virkelig har muligheden for at være med til at sætte Folkekirken på landkortet!

PERSONALIA

Fratrædte

Anette Udmark fratræder pr. 1. september 2019 stillingen som sognepræst (kbf.) i Ingstrup og Vester Hjermitzlev Pastorat for at tiltræde en stilling som sognepræst i Thisted Sogn, hvor hun bl.a. får ansvaret for betjeningen af mennesker med særlige behov. Vi siger tak for samarbejdet igennem 12 år og ønsker Anette og hendes familie lykke og velsignelse med de nye opgaver og muligheder.

Salmestafet 2018.

PERSONALIA
Tiltrådte

Sognepræst Anna Margrethe Dith Dige Saxild, Aarestrup-Haverslev og Øster Hornum-Veggerby Pastorater, ansat pr. 1. marts 2019

Sognepræst Helge Maagaard, Sønderup-Suldrup Pastorat, ansat pr 1. januar 2019

Rebild Provsti

*Af Orla Kastrup Kristensen,
menighedsrådsformand i Kongens Tisted- Binderup-Durup menighedsråd*

Durup Kirke, genindviet 5. maj 2019

Efter et års arbejde med at restaurere Durup Kirke, genindviiede vi kirken den 5. maj i år. Det blev en både højtidelig og festlig dag.

Biskop Henning Toft Bro forestod genindvielsen. Efter at kirkebøger og kirkesølv var båret ind og sat på plads, holdt biskoppen en smuk tale og erklærede kirken genindviet.

Projektet – processen:

For det nyvalgte menighedsråd for Kgs. Tisted, Binderup, Durup Pastorat var det en stor mundfuld at tage fat på. Provstiet havde bevilget tre millioner til at renovere Durup Kirke i 2018. Kirken trængte hårdt, og det nyvalgte menighedsråd var klar på, at det var en meget vigtig opgave, og der blev valgt et byggeudvalg, men ingen af rådsmedlemmerne havde erfaring med en sådan

opgave. – *Heldigvis var der gode råd at hente fra erfarne folk!*

En god proces er ikke en selvfølge, men vi fik startet godt op og samlede nedenstående erfaringer undervejs. Det er vigtigt at alle spiller med og gør deres til, at det lykkes.

1. Vælg et (ikke for stort) byggeudvalg, men tag hele rådet med på de store beslutninger
2. Søg og lyt til gode råd fra især provsti og stift, og fra andre projekter.
3. Engager erfarne og dygtige rådgivere. Lyt til deres råd, men de skal udfordres og menighedsrådets ønsker skal respekteres.
4. En positiv og god dialog mellem alle er vigtig, alles meninger skal respekteres og tages med i drøftelserne.
5. Der skal tålmodighed til gennem hele processen.
6. En højtidelig og festlig indvielse sætter et flot punktum, og giver medejerskab fra menigheden.

Om gennemførelsen

Der blev afholdt et møde med provstiudvalget i april 2017 – det blev det egentlige startskud til hele projektet. Der var megen erfaring samlet i provstiudvalget med provsten i spidsen, og vi fik mange gode råd. Et af dem var: ”Se efter at komme i gang hurtigst muligt. Find en god og erfaren arkitekt nu! – Så når I det måske inden foråret 2019! Sådan!” – De havde ret! Før opstarten tog hele menighedsrådet også på studietur til Skørping Nykir-

Durup, genindvielse.

ke og Bælum Kirke, og fik der både erfaring og råd med fra engagerede menighedsrådsformænd.

Hjælpen og de gode råd betød, at vi fik en god start på renoveringen. Vi fik hurtigt kontakt til en arkitekt med erfaring fra mange kirkerenoveringer, Søren Kibsgaard. Han var interesseret, og byggeudvalget holdt det første møde med ham allerede i maj 2017. Der fortalte vi om vore ønsker og forventninger, og han blev bekendt med, hvor medtaget mure og inventar var. Desværre kunne tre millioner ikke dække den tiltrængte renovering, vi manglede en million. Heldigvis var provstiudvalget positivt. De sendte projektet videre til stiftet med anbefaling, og vi blev bevilget en ekstra million til udbetaling i 2019.

Derefter gik det slag i slag. Projektet blev godkendt i stiftet i løbet af efteråret 2017 med enkelte bemærkninger. Dog fik vi ikke lov til at genåbne vinduet i nordmuren, det eneste oprindelige vindue, der er tilbage. Det forstår vi simpelthen ikke, og vi synes ikke, vi fik en reel begrundelse! Gennem hele forløbet var der en god dialog, hvor vi både lyttede og udfordrede vores eksperter. Vi fik fra starten at vide af både provst og arkitekt, at vi som menighedsråd bestemte, men det lå i luften, at det er klogt at lytte til gode råd.

Vi orienterede grundigt om projektet på vore årlige menigheds møder i de tre sogne i januar måned, og vi holdt to ”åbent hus” lørdage, hvor alle interesserede kunne se, hvordan renoveringen skred frem.

Ikke alle får alle ønsker opfyldt, der skal indgås kompromisser og klippes en hæl eller en tå. Som menighedsråd følte vi alligevel, selv om vi diskuterede bravt, at vi fik det, vi ønskede. En kirke, der fremstår gennemrenoveret, tilgængelig, tiltalende, flot og afbalanceret med fine farver og med respekt for dens egenart og oprindelige opbygning (bortset fra nordvinduet).

Maria i Himmerland

Af Svend Schultz-Hansen, pastor emeritus for Aarestrup og Haverslev Sogne og Maria Ohrt-Nissen, menighedsrådsmedlem i St. Brøndum-Siem-Torup menighedsråd.

To små blå streger under en gul stråle.

Så underfuldt og aldeles umuligt
for forstanden helt at fatte.

Det mest banale og almindelige,
og dog et mirakel.

Jeg føler mig velsignet,
velsignet blandt kvinder, og min hånd lægger sig
spontant på mit maveskind.

Det var jo slet ikke ventet, slet ikke planlagt:

Det skete bare!

Herefter er alt forandret, intet er som før.

Rystelser efter eksplosionen
på skabelsens første morgen,
da cellevægge brød ned,
og arvemasser flød sammen,
giver efterskælv, der forplanter sig
som synlige tegn i mit ansigt.

I himmelvendte blikke og et lille underfundigt
smil, der ikke lader sig kue,
ikke lader sig tørre af med hånddryggen.

PERSONALIA

Tiltrådte

*Sognepræst Ingeborg
Bruun Sebbelin,
Skørping-Fræer
Pastorat, ansat som
vikar i Laura Håkans-
sons stilling pr. 1. juli
2019 og indtil stillingen
besættes*

*Sognepræst Inge
Frandsen, Støvring-
Sørup-Gravlev Pastorat,
ansat vikar med 50 %
som sognepræst pr.
15. november 2018 og
indtil stillingen besættes*

Durup, genindvielse.

PERSONALIA

Fratrådte

Bente Madsen,
Støvring-Sørup-
Gravlev Pastorat 50%
og skole-ungdomspræst
i provstiet, fratrådt
15. november 2018

Laura Håkansson,
Skørping-Fræer Pastorat
75 % og provstipræst
med ansvar for børn
og unge med særlige
behov bevilget afsked
pr. 30. juni 2019

Anna selvtredje
– Siem kirke.

Så glad, så svimlende glad, så flyvende høj,
og samtidig så bævende angst
og sitrende i alle nervetråde.

Jeg elsker, jeg elsker jeg elsker,
Et rungende ”JA”, jeg vil, jeg vil jeg vil,
Lad din vilje ske, og jeg gør, hvad jeg må gøre.
Lad det ske!

(Therese Strand Kudajewski i Siem kirke)

Søndag den 7. april på Mariæ bebudelsesdag, da-
gen hvor der er 9 måneder til jul, udkom bogen
”Maria i Himmerland” med undertitlen: Kirker,
kultur og natur fra middelalder til nutid.

Det blev festligholdt med gudstjeneste i Aare-
strup Kirke, andagt i Siem Kirke og efterfølgende
reception.

Det var festligt fyldte kirker, hvor bogens re-
daktører Jens Aage Hansen og Lisbeth Smede-
gaard Andersen begge fortalte om bogen. Jens
Aage Hansen fik ideen til bogen, da den gamle
Mariafigur i Øster Hornum kirke blev restaure-
ret og derefter kom til at fremstå så frisk og for-
nem trods sin høje alder på næsten 800 år. Der
viste sig at være 5 kirker i nærheden af hinanden,
som hver ejede en Mariafigur fra middelalderen:
Aarestrup, Øster Hornum, Rostrup, Storvorde og
Siem.

Karsten ”Kortbuks” Hansen beskriver i bogens
afsnit ”Maria-ruten” natur og landskab på den
skønne rute mellem kirkerne. Tanken er, at man
skal kunne besøge den ene kirke efter den anden
og opleve det smukke landskab, som forbinder
dem. I bogen er der en QR-kode på siderne med
teksterne til Mariahymnerne, så der for børn og
voksne ved hjælp af smartphonen både er noget
for øjne og ører.

Danmarks fineste nulevende salmedigter Lis-
beth Smedegaard Andersen sagde ja til at indgå
i redaktionsudvalget og skriver særskilt om de
”fem himmerlandske Maria’er”. I kirkerne for-
talte Lisbeth Smedegaard Andersen om jomfru
Mariaskikkelsen gennem tiderne. I den ældste
tid var Maria en mandhaftig dame, som bred og
mægtig værnede om Jesusbarnet. Senere i adelens
dage blev idealet anderledes skrøbeligt og forfi-
net, så Maria blev afbilledet både mindre og sar-
tere. Lisbeth Smedegaard Andersen understrege-
de det vigtige i, at Maria selv og frivilligt sagde ja
til at bære Guds søn til jorden. Bogen indeholder
for hver sin kirke en beskrivelse af kirken og dens
Mariafigur.

Bogen kan købes i kirkerne for kun 75,00 kr. og
hos de lokale boghandlere for 125 kr.

Genindvielse af Sønderup kirke

Af Morten Jødal, menighedsrådsformand
Sønderup-Suldrup menighedsråd

Sønderup kirke fremstår i dag smukt renoveret og blev genindviet palmesøndag efter at have været lukket næsten et år.

Processen tog sit udspring i et provstesyn allerede i 2009, da provsten konstaterede, at kirken trængte til indvendig kalkning. Det ville forudsætte, at vi ryddede alt inventar ud, så menighedsrådet kikkede meget grundigt på kirkens indre og vurderede, at der skulle mere til, når vi nu gik i gang.

Ikke mindst koret trængte til større ændringer:

Alteret var et træbord, der misklædte vores pragtfulde barokaltertavle, belysningen var elendig og lod slet ikke altertavlen komme til sin ret. Og så stod døbefonten yderst uheldigt placeret midt for alterskranken til stor gene ikke mindst ved bryllupper.

Arkitekt Søren Kibsgaard udarbejdede et skitseprojekt, men prisen gjorde, at det måtte indgå i provstiets langtidsplanlægning og altså først kunne realiseres i 2018-19. Til gengæld overgår resultatet langt vore forventninger!

Den ”nye” kirke har fået et smukt granitalterbord med sokkel af rønnegranit og en sort plade af granit fra Bohuslän. Vi har fået en rolig og funktionel loftsbelysning af koret med mange justerbare LED-lamper, der nu rigtigt lader altertavlen komme til sin ret, og vi har fået flyttet døbefonten ned i skibets nordøst hjørne. Dertil kommer konservatorarbejde på kirkens historiske inventar, kirkebænkene er blevet let ombyggede, har fået bedre siddekomfort og en salmebogshylde. Der er skabt mere luft ved prædikestolen – og rent praktisk er flere rådne loftbjælker udskiftet, gulvet frisket op og hele kirken energioptimeret.

Alt i alt var vi meget glade, da vi palmesøndag 14. april kunne genindvie kirken med en festgudstjeneste under ledelse af biskop Henning Toft Bro og efterfølgende holde kirkefrokost i forsamlingshuset.

Vi har nu en både smuk og funktionel kirke i flere generationer frem.

PERSONALIA Fratrådte

Herluf Steen Christensen, Rørbæk-Grynderup-Stenild og Støvring-Sørup-Gravlev Pastorater, bevilget afsked pr. 31. august 2019

Nyt alterbord
i Sønderup kirke.

Sydthy Provsti

Af provst Line Skovgaard Pedersen, sognepræst Bart Vanden Auweele og sognepræst Ivan Tabrizi

Sangen har vinger... også i Sydthy

Der synges på livet løs i det ganske danske land og også i Sydthy provsti. Fællessangen står stærkt og ud over den gode salmesang i vore store og små kirker, er fællesskaberne omkring sang mange. Fra morgensang en tidlig Pinsemorgen i klitterne til samarbejde med Kirkemusikskolen i Vestervig omkring børnekor.

Morgensang i Doverodde Købmandsgård

Da planerne om at etablere en afdeling af Statens Museum for Kunst i Thy (SMK+THY) blev kendt,

drøftede menighedsrådene i Boddum, Ydby og Heltborg, hvad der kunne gøres for at byde SMK+THY velkommen.

En af idéerne var morgensang, og pensioneret provst Jens F. Munksgaard, nu bosiddende i Boddum, foreslog en model, som er kendt og elsket fra Læsø. Efter at have præsenteret idéen for Doverodde Købmandsgårds Venner og SMK+THY blev man enige om at invitere til morgensang i Doverodde Købmandsgård tre dage i juli.

Menighedsrådene sørgede for plakater, annoncering og et sanghæfte. Vejret var en nogenlunde

*Morgensang i
Doverodde
Købmandsgård.
Fotograf: Kaj Aage
Jespersen.*

medspiller og mange mødte frem til sang. Jens F. Munksgaard havde hver gang en refleksion, som tog udgangspunkt i KUNST og menneskeliv. Derefter var der mulighed for at ønske fra sanghæftet, før der blev sluttet af med Fadervor og velsignelsen. Organist Sune Grud Enevoldsen spillede til.

Fyraftenssange i Lodbjerg Kirke

Konceptet er ganske ligetil: En gang om måneden mødes vi i kirken for at lytte og for at synge. Hver gang inviteres en ny person til at udvælge og fortælle om en række (10-12) salmer og sange, som har en særlig betydning for netop ham/hende. Vi ved aldrig på forhånd, hvem vi vil møde. Måske er det dumt – visse personer kunne jo tiltrække et større publikum – men det er et bevidst valg. For det handler ikke om at ”se giraffen”. Det handler om at synge, lovsynge et liv, møde et menneske, hvis livshistorie altid er værd at lytte til.

I de forløbne år har omkring 60 personer valgt og fortalt om deres yndlingsange. Imponerende mange, synes jeg, i et lille pastorat, hvor folk ikke plejer at bryde sig om at stå i rampelyset eller om at skulle bruge mange ord.

Hvad synger vi? Lidt af hvert. Nogle gange synges der udelukkende fra salmebogen, højskolesangbogen eller Hjemlandstoner. Andre gange ligner valget mest af alt et potpourri af lejr-bål-sange, giro 413-hits og dansktop. Men oftest er det en skøn blanding. For livet leves jo i broget sammenhæng. I øvrigt: Overraskende meget egner sig faktisk til fællessang, blot man har lidt god vilje og en dygtig organist.

Hvorfor holder vi Fyraftenssange? Ofte beretter de mennesker, der har valgt sangene, hvor meget det har betydet for dem at skulle sætte ord på deres livshistorie. At skulle finde frem til en rød tråd, til de idealer og de mennesker, der har

præget én. Desuden er det ikke uden betydning, at det hele netop foregår i en kirke. For kirkerummet – og evangeliet – giver ordene en ekstra dimension, et nyt perspektiv. Men også vi, der blot lytter og synger, bliver beriget. Mange sange og salmer kan vi ikke længere synge uden at tænke på netop dem, vi lærte at kende igennem Fyraftenssangene.

Hvem møder op? En lille flok – 25-30 mennesker. Ganske passende for en kirke med blot 40 siddepladser. Omkring halvdelen ses også (af og til) til søndagsgudstjeneste. Men for mange andre er Fyraftenssange det, de bruger kirken til. En rolig stund midt i en travl hverdag. En lille time til stilhed og tanker, til ord, som har vægt og som kræver et svar. Et svar, sunget i fællesskab!

Strandgudstjeneste i Stenbjerg

Første søndag i august bliver der hvert år holdt strandgudstjeneste ved Landingspladsen i Stenbjerg, der ligger så velsignet, at den har National Park Thy som sine omgivelser. Så vidt jeg lige har kunnet finde frem til, har begivenheden fundet sted i 15 år i træk (måske mere) og kan derfor kaldes for tradition. Som man kender det fra søndagens gudstjenester, så er antallet på deltagerlisten varieret, men dog med en slags omvendt fortegn: Hvis vejret er dårligt, bliver folk væk og vice versa, hvilket jo egentlig giver ganske fin mening. Menighedsrådet har dog et es i ærmet: Hvis vejret er, som vejret nu engang er i Danmark, flyttes borde og stole ind i fiskehuset, der også nemt kan danne hyggelige rammer for gudstjenesten. Vestkysten og turistsæsonen hjælper også med at tiltrække andre deltagere end blot den almindelige, trofaste stenbjergske menighed. Eksempelvis kom en begejstret tysker hen til mig efter sidste års gudstjeneste og talte varmt om denne for ham nye gudstjenesteform, og han ville tage sin nyfundne inspiration med sig tilbage syd for

PERSONALIA

Fratrådte

Margit Dahl
Sognepræst Boddum-
Ydby-Heltborg Pastorat
Fratrådte ultimo maj
2019

Iben Bager Sjødahl
Sognepræst Snedsted
Sogn
Fratrådte ultimo august
2019

grænsen – ringe der spredes kan således godt have deres udspring ved verdens ende.

Musikken bliver leveret af lokale musikere fra Thy, og der stilles udstyr op til noget, der kunne minde om en rockkoncert. Præsten låner bandets mikrofon, og det gør han en anelse modvilligt, for det er særdeles svært at tale ind i en mikrofon, mens man læser op fra sine bøger og papirer. Man bliver en anelse skeløjet af det, og hvis evnerne var til det, kunne man fristes til at memorere prædikenen. Det er dog en lille pris at betale for den effekt, koncertopstillingen tilføjer gudstjenesten. Og når man kigger ud over forsamlingen, er indtrykket da også, at det hele så at sige spiller.

En historie i særdeleshed bliver ved med at gå igen, og den er blevet mig fortalt af forskellige personer på forskellige tider og steder. Det fandt sted før min tid, og for mig har fortællingen antaget en form for mytekarakter; en følelse, der forstærkes af, at ingen helt kan huske, hvem præsten egentlig var den dag, hvilket sikkert passer perfekt ind i en teologi, der sætter Ordet over den, der udtaler det. Magien, som denne aften frembød, var, at på en skyfri himmel havde solen i hele sin væld placeret sig lige bag ved præsten, der stod med ryggen til vandet. Uden at have været der kan man snildt forestille sig en følelse af, at alting stod i perfekt konstellation: Solen med sine aftenstråler, himlen der møder vandet, vandet der risler ind over jorden kombineret med Guds ord. Sådan kan man være så heldig, at alting for en lille stund fremstår fra sine bedste sider.

Mens kirken stiller et rum til rådighed, der udelukkende er tiltænkt gudsdyrkelse, så kan, med overstående in mente, naturen også være et oplagt sted til gudsdyrkelse. Knap så oplagt på grund af det lunefulde danske vejr, men indlysende oplagt, når man tænker Gud og skabelse

i samme sætning. Endnu mere oplagt bliver det, når man husker, at ordet kirke er en afledning af ordet kyriakós, der betyder ”det, der hører Herren til”; en betegnelse oprindeligt brugt omkring de døbtes samfund, men som med lidt god vilje godt kan udvides, hvis man bevæger sig over i dybdeinkarnatoriske tankegange. Her er Kristus til stede i alt og viser ikke kun solidaritet med mennesket, men med hele skabningen; Gud er ikke kun ånde, men ligeledes også krop. I disse klimatider er det måske ikke en dårlig ide også at tænke klimateologisk, noget man jo rent faktisk gør i praksis, hver gang man holder en friluftsgudstjeneste.

Med friluftsgudstjenester kommer kirken således med et lille og beskedent bidrag til klimaet. Ser man på alle de mere eller mindre gennemtænkte tiltag i forhold til klimaet såsom skolestrejker, aktivisme og generel klimatosseri, så kan en mere sober og helhedspræget tilgang være at tænke i klimateologi. Mens man sidder der på sin stol eller bænke i det fri og synger salmer, danner guds grønne jord naturlige rammer for fællesskab omkring det guddommelige – både det man hører om i den gamle gode bog, men også det der opleves lige her og nu med sanserne. Der er sikkert meget mere at sige om den sag, det eneste jeg med sikkerhed kan konkludere er, at strandgudstjenesten er noget, der ses frem til. Sagt på en anden og mere konkret måde: Det virker!

Sognepræst Ivan Tabrizi, musikere og menighed er klar til gudstjeneste på Stenbjerg Landingsplads.

Thisted Provsti

Af provst Mariann Dahl Amby

Thisted Provsti er geografisk et af de største provstier i Danmark. Thy er et område, som hele Danmark i disse år har fået øje på – og tilmed på den positive måde. Nationalpark Thy, Cold Hawaii, musikfestivaler og events af forskellig art. Vi oplever, at flere og flere unge og yngre familier får øjnene op for Thy og kommer hertil for at skabe sig en tilværelse i helt andre omgivelser og til en anden økonomi end den, som storbyen tilbyder eller kræver. På det seneste er også jobmulighederne i Thy, bl.a. på Thisted Sygehus, noget af det, der tiltrækker sig opmærksomhed.

Og rundt i det naturskønne Thy ligger Thisted Provstis 32 sogne og kirker, hvoraf langt de fleste er middelalderkirker, mens en lille håndfuld kun har stået i omkring 100 år eller mindre. Også her er der noget at komme efter – både for de lokale sogneboere – som for tilflyttere og områdets efterhånden flere og flere turister.

Kirkelivet i Thy

De 21 menighedsråd og 15 præster arbejder året rundt intenst med at drøfte og planlægge dels, hvordan disse mange kirker skal driftes og vedligeholdes, dels, hvordan man rundt omkring i sognene ved hav og fjord, på landet og i byen, kan være kirke både for sogneboerne og for de mange gæster, der besøger Thy især i sommerperioden.

Vi ser mange forskellige tiltag i disse år: Friluftsgudstjenester, natkirke, tyske gudstjenester, sommeraftenandagter, koncerter, kirkefortællin-

ger, udstillinger og rundvisninger. Og meget af det, menighedsråd og præster sætter i værk, bliver taget godt imod med fin tilslutning af både de fastboende, og de, der gæster sognene for en kort stund. Jo, der er mange forskellige måder, hvorpå vi kan kalde mennesker til kirke, og der er mange forskellige veje ind i kirken.

Stien gennem kirkegården

Helt konkret går vejen ind til kirken via en sti mellem gravsteder hen over kirkegården. I Thisted Provsti har 31 af de 32 kirker en tilknyttet kirkegård. Og kaster du, som besøger kirken og kirkegården, et blik ud over kirkegården, så vil du se, at menighedsrådene passer lige så godt på deres kirkegård som på deres kirke. Alle i et sogn har et forhold til sognets kirkegård. Alle har et familiemedlem, en nabo, en kollega, en bekendt, som er bisat eller begravet på kirkegården i det sogn, man bor i. Det er menighedsrådene fuldt opmærksomme på, og derfor er kirkegården og sager, der relaterer til kirkegården, ofte på menighedsrådenes dagsorden. Det hører vi om på provstesynene år efter år, og vi mærker også i denne optagethed af kirkegården, at menighedsrådene er bevidste om, at der er visse udfordringer.

Forandring og udvikling

Jeg skal ikke beskrive udfordringerne her, for mange andre steder er det allerede beskrevet, hvordan kirkegårdene i disse år forandrer sig,

blandt andet i kraft af, at flere og flere vælger kremering fremfor jordfæstelse. Det betyder, at kirkegårdene ændrer udseende. Der bliver mere plads på kirkegården – rigeligt med plads i de allerfleste tilfælde. En anden forandring er forbundet med den individualisering, der præger os som samfund og enkeltpersoner. Der dukker forventninger op om flere og flere forskellige gravsteds-typer på kirkegårdene. Og det er en udfordring – ikke mindst for de allermindste kirkegårde. For hvor mange forskellige typer gravsteder kan man have på en kirkegård, hvor der i visse tilfælde måske kun er et par begravelser om året?

I provstiudvalget har vi mærket, at disse spørgsmål optager menighedsrådene, og vi påbegynder i disse år – i et langsomt tempo, så økonomien også kan følge med – en proces, hvor menighedsrådene, hvis de ønsker det, får tildelt midler, så de i samarbejde med en sagkyndig person, f.eks. en landskabsarkitekt, kan udarbejde en plan for kirkegårdens udvikling i de kommende årtier.

For nylig har et enkelt MR udarbejdet en sådan plan, og i 2020 bevilger provstiudvalget midler til yderligere 4 kirkegårde, og sådan håber vi, det kan fortsætte i de kommende år således, at det ikke bliver tilfældigheder, der afgør, hvordan kirkegården udvikler sig, men sådan at der er en overordnet retning og strategi for, hvordan den enkelte kirkegård fremtidigt kommer til at se ud. For nogle kirkegårdes vedkommende munder det ud i små forandringer, for andre i større. Om det for nogle kirkegårde vil medføre, at kirkegården på sigt tages ud af brug som begravelsesplads, ja – kan kun de kommende årtier vise.

Nors MR har i 2018/2019 udarbejdet en udviklingsplan for kirkegården.

Sognepræst Annie Krog Foldager fortæller i det følgende om den proces, Nors MR har været igennem.

Fra tanke til plan til udviklingsplan

Det hele startede under et af vore årlige kirke- og kirkegårdssyn en blæsende og kold forårsaften i maj, hvor vi endnu engang måtte konstatere, at læ for Vestenvinden findes der ikke meget af i Thy – og slet ikke på kirkegården i Nors, hvilket buske, hække og træer bærer tydeligt præg af. Samtidigt måtte vi også konstatere, at der blev flere og flere tomme gravsteder på den gamle del af kirkegården. Disse 2 kendsgerninger – kombineret med et ønske om at gøre den nye del af kirkegården mere grøn og mindre åben udvirkede, at der blev dannet en lille ”arbejdsgruppe” bestående af graveren, kirkeværgen og sognepræsten, som fik til opgave at skabe et overblik over, hvordan man mest hensigtsmæssigt gik i gang med et sådant projekt.

Den overordnede arbejdstitel blev: En fremtidssikring af Nors kirkegård mht. indretning og økonomi. Og efter flere møder kom vi frem til flg. fokuspunkter:

- Mere læ på kirkegården – gerne i form af et mere skovagtigt område på den gamle kirkegårds vestlige del.
- Hvordan integreres det større antal urnesættelser i kirkegårdens udformning uden at ødelægge vores ellers så smukke kirkegårds miljø?
- Tidens tendens synes at være, at der stilles mere varierede krav end tidligere, når det gælder valg af gravsted – nogle ønsker stadigvæk et traditionelt gravsted, mens andre ønsker et mere natur – eller skovagtigt gravsted, og hvordan kan disse ønsker indfris på en hensigtsmæssig måde på vores kirkegård?
- Vi ønsker også en mere handicapvenlig kirkegård, idet alle gangarealer er grusbelagte, hvilket besværliggør adgangen til store dele af kirkegården, hvis man f.eks. er kørestolsbruger.

PERSONALIA

Fratrådte

Sognepræst Line Kjær Nielsen, Thisted-Skinnerup Pastorat er fratrådt den 15. januar 2019. Til stilling som sognepræst i Åby Pastorat.

Provst i Thisted Provsti og sognepræst i Tilsted Pastorat Mariann Dahl Amby er fratrådt med pension den 31. juli 2019.

Sognepræst Gitte Ishøj, Thisted-Skinnerup Pastorat er fratrådt med pension den 31. august 2019.

- Vi ønsker en bedre og mere sikker opstilling og opbevaring af vores bevaringsværdige gravsten.
- Vi vil gerne have et fast sted på kirkegården til afholdelse af udendørs gudstjenester – samt en ”Fortællepavillon” til brug ved undervisning af minikonfirmander / konfirmander.
- Vi har også fokus på økonomien. Den stigende brugerbetaling for vedligeholdelse af gravsteder spiller ind på folks ønsker og valg, så en udviklingsplan skulle derfor gerne føre til en mere enkel pasning af kirkegården med en deraf økonomisk besparelse til følge, der kan komme brugerne til gode.

Næste skridt var, at vi tog kirkegårdskonsulent Mogens Andersen med på råd. Og han udarbej-

dede en rapport, som vi støttede os til, da vi efterfølgende gik i gang med projektet.

Der blev sendt en ansøgning til provstiudvalget, der så velvilligt på vores henvendelse. Derefter henvendte vi os til tre kirkegårdsarkitektfirmaer og forelagde dem vore tanker og ideer. På baggrund af de indkomne forslag valgte menighedsrådet at arbejde videre med Havearkitektgruppen fra Brønderslev, der har udformet et meget spændende forslag til, hvordan vi kan fremtidssikre vores kirkegård, og hvor vi føler, at vore tanker og ideer er blevet imødekommet på bedste vis.

Det tager selvfølgelig tid at implementere en udviklingsplan – det drejer sig om årtier, men for graverne er Udviklingsplanen allerede nu et nyttigt arbejdsredskab i hverdagen – f.eks. i forhold

*Nors Kirke, set fra syd
med den nyeste
kirkegårdsafdeling i
forgrunden.
Foto: Mariann Amby*

til dét at plante nyt – og hvad der skal plantes – hvor der skal flyttes hække – hvor stier kan nedlægges og selvfølgelig, hvad der skal bibeholdes. Og da en udviklingsplan også opstiller en prioriteret rækkefølge i arbejdsprocessen, er den med til at sikre, at ændringerne bliver foretaget i den mest hensigtsmæssige rækkefølge.

På vej

Vejen ind i kirken går over kirkegården, og vejen ud af kirken gør det samme. Præsterne i Thisted Provsti er hele tiden undervejs – de virker i kirkerne, og de virker ude i de sogne, hvor de er ansat til sammen med mange frivillige at arbejde for menighedernes liv og vækst.

Dette års indlæg fra Thisted Provsti slutter med et foto af Thisted Provstis præster på vej...

PERSONALIA

Tiltrådte

Sognepræst Benne Taekele Holwerda er pr. 1. juni 2019 flyttet fra Hillerslev-Kåstrup-Sennels Pastorat til Thisted-Skinnerup Pastorat.

Sognepræst Annette Udmark er pr. 1. september 2019 tiltrådt som sognepræst i Thisted-Skinnerup Pastorat.

Præster fra Thisted Provsti på vej gennem Hundborg.

Foto: Ole Iversen

Morsø Provsti

Af provst Mette Moesgaard Jørgensen

Samtaler

”Jeg beder for dem, der mangler retningsans, og for dem der tror alle situationer er akutte og ikke har tid til at bruge deres fornemmelse eller ikke kan finde den imellem murbrokker og hensyn”.

Sådan lyder de første linjer i ”Bøn for forfjamskede” af Hanne Jul Jakobsens bog ”Pralbønner for forbigående” (eksistensen 2018). Når man lytter til debatten i Folkekirken – og om Folkekirken – så kan man undertiden få den tanke, at vi farer

forfjamskede rundt og fægter i blinde for at holde liv i Folkekirken. Men jeg er ikke urolig, for Folkekirken lever og har det godt. Også på Mors. Her oplever jeg en rodfæstethed og grundfølelse af, at tingene nok skal gå – det sørger Vorherre for.

Ikke at man så bare kan lade stå til – for som bekendt: Det er kun ukrudt og lommeuld, der kommer af ingenting! I Morsø provsti sætter man sig ned og taler sammen om, hvordan vi kan være kirke, her hvor vi er – i sognet, i pastoratet og i provstiet. Derfor fægter man ikke i blinde; men prøver nye ideer af og puster liv i de gamle (hvis de stadig er relevante). Man samarbejder på tværs af grænser – og sætter samtidig en ære i at holde det lokale i live.

*Præster på studieuge,
kaffepause.*

Samarbejde

Det er ikke altid nemt og enkelt. Men der er en voksende erkendelse af, at det er vigtigt for Folkekirkens overlevelse, at vi samarbejder om det, der er for stort eller småt for det enkelte sogn, så alle nødvendige opgaver bliver løst.

Mange sogne har formaliseret samarbejde omkring funktioner i samarbejdsaftaler. Enkelte pastorater har også udarbejdet samarbejdsaftaler. Og Morsø provsti er ved at få formaliseret et mangeårigt samarbejde med to naboprovstier om fælles Skole-kirkemedarbejder.

Som noget nyt har flere menighedsråd ønsket en rammeaftale for provstiet. Den skal kunne indeholde flere samarbejdsaftaler og samtidig gøre det enklere at indgå nye aftaler mellem sogne. I dialog med Landsforeningen af Menighedsråd og stiftets jurister er der nu udfærdiget en vedtægt for en sådan rammeaftale. Nu afventer vi menighedsrådenes stillingtagen.

Et af de fælles tiltag i stiftet har været Folkekirkens Familiestøtte. I Morsø provsti er det kommet godt i gang, og vores koordinator Ulla Andersen har gjort et stort stykker arbejde. I foråret 2019 er arbejdet kronet med et formaliseret samarbejde med Morsø kommune. Arbejdet bag har hverken været forfjamsket eller uden hensyn, men spændende og udfordrende. Susanne Jørgensen, konsulent i Morsø kommune, fortæller:

FÆLLES OM BØRNELIVET – ET UDVIKLINGS-SAMARBEJDE MELLEM MORSØ KOMMUNE OG FOLKEKIRKENS FAMILIESTØTTE

Af Susanne Jørgensen, konsulent Morsø Kommune

Mål: At mindske betydningen af negativ social arv.

I bestræbelserne på at forbedre den tidlige indsats i sårbare familier har Morsø Kommune og Fol-

kekirkens Familiestøtte igangsat et formaliseret samarbejde.

Målet for udviklingsarbejdet er: ”At mindske betydningen af den negative sociale arv for børn i udsatte positioner gennem en helhedsorienteret tværfaglig og tidlig indsats”. Målgruppen er sårbare familier, som ikke er ”sager” i familieafdelingen. En del af denne indsats består af et formaliseret samarbejde mellem Morsø Kommune og Folkekirkens Familiestøtte på Mors. 4 ud af 5 kommunale daginstitutioner deltager i projektet.

Der har i de senere år været en enorm udvikling i samarbejdet med frivillige i kommunalt regi. Imidlertid har daginstitutioner, modsat skoler, været tilbageholdende med at modtage hjælp fra frivillige. Muligvis fordi de fleste opgaver i skoler organiseres direkte mellem skole og den enkelte frivillige, og den model har ikke været oplagt i daginstitutioner. Derimod er det en oplagt mulighed at indgå – og afprøve – et formaliseret samarbejde med Folkekirkens Familiestøtte.

PERSONALIA

Fratrådte

Sognepræst Louise Krogh Raahede, Flade Pastorat, pr. 1. dec. 2018 tiltrådt i Haslund-Ølst pastorat, Aarhus Stift

Sognepræst Benedicte Tønsberg, sognepræst i Sydvestmors Pastorat, stiftspræst for åndeligt søgende, bevilget afsked pr. 1. sept. 2019

Tiltrådte

Cand. theol. Mette Dencher, ordineret 29. august, ansat 1. september 2019 som sognepræst kb.f. i Flade pastorat

Samarbejdsaftale

Der er udarbejdet en samarbejdsaftale mellem Folkekirken Familiestøtte og Morsø Kommune. Samarbejdsaftalen afklarer de spørgsmål, der traditionelt kan være mellem daginstitutioner og samarbejde med civilsamfundet. En samarbejdsaftale skal nødvendigvis tilgodese begge parter interesser, og her skal der naturligvis også tænkes på den modtagende families interesse.

Der hersker ingen tvivl om, at Folkekirken Familiestøttes rekruttering- og uddannelsesforløb af frivillige har styrket mulighederne for succes med samarbejdet. Det, at vi som kommune ikke skal bekymre os om praktiske spørgsmål, såsom børneattester, forsikring, vurdering af egnethed og match, gør, at mange hindringer er ryddet af vejen. Uddannelsen gør, at vi kan være trygge ved de mennesker, som vi medvirker til kommer ud til de sårbare familier.

Fakta om projektet: Forsøg med målrettede sociale indsatser i dagtilbud

Ansøgningspuljens formål er at mindske betydningen af negativ social arv ved at styrke udsatte børns læring og trivsel i dagtilbud.

Det skal ske via forsøg med målrettede sociale indsatser i dagtilbud, der har en høj andel af børn i udsatte positioner. Indsatserne skal have fokus på at styrke, udvikle og systematisere dagtilbudenes samarbejde, dels med forældrene, dels med særligt sundhedsplejen, men også med socialrådgivere og frivillige aktører.

Projektet er støttet og styret af socialstyrelsen.

Forventningsafstemning

I optakten til samarbejdet har vi brugt en del tid på forventningsafstemning. Fra daginstitutionernes side har det været væsentligt at få afklaret spørgsmål som tavshedspligt og hvilke typer af opgaver, de kan forvente at forældrevenner kan byde ind med. Det at samarbejde med frivillige udfordrer pædagogernes traditionelle syn på faglighed, da det naturligvis er en anden ydelse, man kan forvente af frivillige. Pædagogerne er meget bevidste om deres faglighed og udtrykker stor bekymring ved brugen af frivillige i daginstitutioner og den risiko, der kan være for udhuling af det faglige niveau og kvalitet i øvrigt.

Fra kommunal side har det været af stor vigtighed, at Folkekirken Familiestøtte vil besøge alle hjem uanset trosretning – og i øvrigt ikke kommer mhp forkyndelse.

Forældrevennens opgave

I vores projekt er det tanken at familier, som har gennemgået et Udviklingsmødeforløb¹ eller ICDP-vejledningsforløb i institutionen², har mulighed for at få hjælp til at fastholde de tiltag, de i fællesskab har erfaret, har skabt gode resultater i netop deres familie. I vores projekt kan det gøres på to forskellige måder: Enten ved at en pædagog fra institutionen kommer ud i hjemmet og hjælper med at fastholde det nye, eller ved at der, via den lokale koordinator, skabes kontakt til en forældreven, der ligeledes skal støtte forældrene i at holde fast i det lærte. Institutionen kan her være behjælpelig med at etablere denne kontakt.

Der ligger en vigtig opgave i, at Folkekirken Familiestøttes koordinator formår at skabe et godt match mellem familie og forældreven, da gode relationer fungerer som løftestang for positiv udvikling.

Daginstitutionerne kan, naturligvis i lighed med tidligere, anbefale Folkekirkens Familiestøtte til forældrene uden de foregående forløb. Erfaringen viser blot at det ikke har været benyttet i særlig stort omfang. Om det har været uvidenhed/nervøsitet over for ”frivillige”, eller om forældrene ikke har formået at skabe kontakt til Folkekirkens Familiestøtte vides ikke, men i projektet søges der at tage højde for begge dele.

Visionen i Kommunen er at samarbejdsmodellen kan skabe grundlag for et formaliseret samarbejde med andre organisationer i civilsamfundet, som gerne vil yde en indsats i kommunale rammer.

Det bliver spændende for alvor at komme i gang og indsamle erfaringer fra alle 3 parter i projektet.

NOTER

- 1 Et LP baseret mødeprincip hvor familie og institution og evt. andre relevante arbejder sammen om konkrete tiltag som kan støtte barnet i familien
- 2 International Child Development Programme

*Sejerslev præstegård
istandsat – marts 2019.*

Indvielse af Brønderslev kirke
2. juni 2019

Fotograf Nanna Højbjerg

ISSN: 0107-5055 (trykt)
ISSN: 2246-6258 (online)